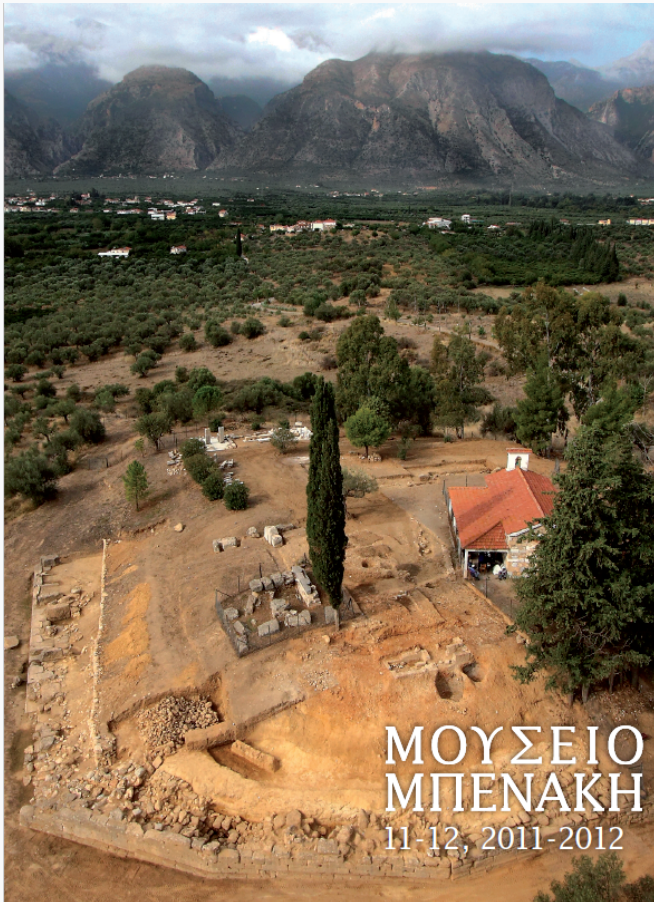

Μουσείο Μπενάκη

Τόμ. 1, Αρ. 11-12 (2012)

Εκθέσεις - Εκδηλώσεις - Εκδοτική δραστηριότητα

Μουσείο Μπενάκη

doi: [10.12681/benaki.17810](https://doi.org/10.12681/benaki.17810)

Copyright © 2018, Μουσείο Μπενάκη

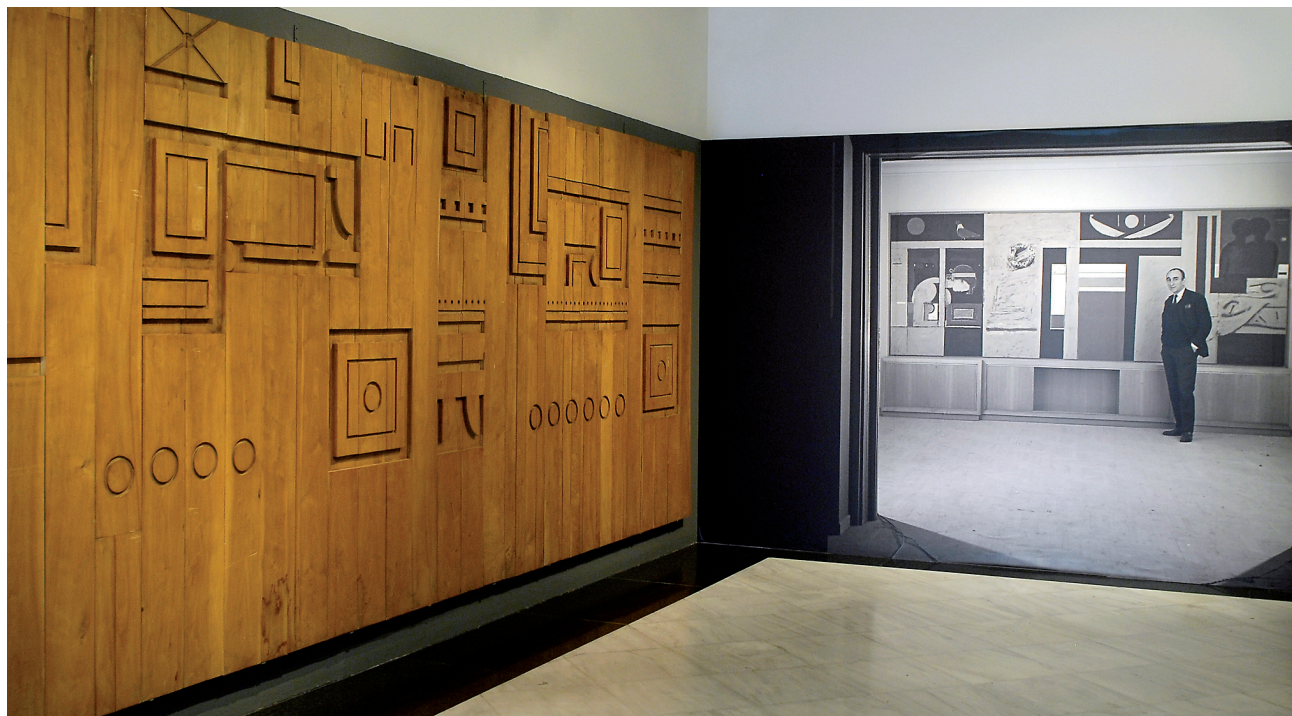

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Μπενάκη Μ. (2012). Εκθέσεις - Εκδηλώσεις - Εκδοτική δραστηριότητα. *Μουσείο Μπενάκη*, 1(11-12), 193-236.
<https://doi.org/10.12681/benaki.17810>

ΧΡΟΝΙΚΑ

Άποψη της έκθεσης *Γιάννης Μόραλης, Αρχιτεκτονικές Συνθέσεις* στο κεντρικό κτήριο (φωτ.: Λ. Κουργιαντάκης).

Α. ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ

ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΚΤΗΡΙΟ

□ *Γιάννης Μόραλης, Αρχιτεκτονικές Συνθέσεις*
10 Φεβρουαρίου - 30 Απριλίου 2011
Οργάνωση έκθεσης:
Φανή-Μαρία Τσιγκάκου
Επιμέλεια - σχεδιασμός:
Λίλη Πεζανού
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

Από τους επιφανέστερους Έλληνες καλλιτέχνες του 20ού αιώνα, ο Γιάννης Μόραλης (1916-2009) άρθρωσε τον εικαστικό του λόγο κυρίως στη ζωγραφική. Παράλληλα όμως δοκιμάστηκε και σε άλλα πεδία δημι-

ουργικής έκφρασης, όπως στη χαρκατική, στη σκηνογραφία, στη μικρογλυπτική, σε διάφορες εφαρμογές και στην αρχιτεκτονική. Τον Φεβρουάριο 2009 ο καλλιτέχνης παραχώρησε στο Μουσείο Μπενάκη τα προσχέδια των αρχιτεκτονικών συνθέσεων που διατηρούσε στο εργαστήριό του (περίπου 120 έργα). Η εικαστική παρέμβαση του Γιάννη Μόραλη στην αισθητική δημοσίων κτηρίων εγκαινιάζεται το 1959 με το ξενοδοχείο Hilton Αθηνών για να συνεχιστεί για τα επόμενα 30 χρόνια στη διαμόρφωση προσόψεων και άλλων ξενοδοχείων, τραπεζών, δημοσίων κτηρίων και κατοικιών.

Δεδομένου ότι αρκετές από τις κατασκευές καταστράφηκαν, η συγκεκριμένη δωρεά προς το Μουσείο Μπενάκη συγκροτεί ένα αρχείο μαρτυριών εξαιρετικής σημασίας για τους μελετητές του έργου του. Σημειώτεον ότι συμπεριλαμβάνονται και ιδέες για αρχιτεκτονικές συνθέσεις που δεν πραγματοποιήθηκαν ποτέ. Η έκθεση αυτή ήταν η πρώτη πλήρης παρουσίαση των αρχιτεκτονικών δημιουργιών του καλλιτέχνη.

Κατάλογος: Φ.-Μ. Τσιγκάκου (επιμ.), *Γιάννης Μόραλης, Αρχιτεκτονικές Συνθέσεις* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2010, ISBN 978-960-476-088-6).

Άποψη της έκθεσης *Andy Holden, The Cookham Erratics* στο κεντρικό κτήριο (φωτ.: Λ. Κουργιαντάκης).

Άποψη της έκθεσης *Φωτογραφικοί Ορίζοντες* στο κεντρικό κτήριο (φωτ.: Λ. Κουργιαντάκης).

Έργο του Μανώλη Χάρου από την έκθεσή του στο κεντρικό κτήριο (φωτ.: Λ. Κουργιαντάκης).

☐ *Φωτογραφικοί Ορίζοντες.*
 Τέσσερις φωτογράφοι του
Φωτογραφικού Κύκλου:
Βασίλης Γεροντάκος
 – *Άγγελος Μίχας* – *Βασίλης*
Ραγουζαρίδης – *Ανδρέας Σχοινάς*
 14 Μαΐου - 12 Ιουνίου 2011
 Διοργάνωση: Φωτογραφικός
 Κύκλος σε συνεργασία με το
 Μουσείο Μπενάκη
 Στην ομαδική αυτή έκθεση των
 τεσσάρων φωτογράφων, μελών του
 Φωτογραφικού Κύκλου, επιχειρήθη-
 κε να δοθεί το στίγμα του είδους τής

φωτογραφίας που καλλιεργείται στον
 Κύκλο και υποστηρίζεται από τους
 φωτογράφους που είναι και μέλη του.
 Ο τίτλος της έκθεσης παρέπεμπε στα
 σημεία του καλλιτεχνικού ορίζοντα,
 στο πλαίσιο των οποίων φυγόκεντρες
 και κεντρομόλες δυνάμεις διαφυλάτ-
 τουν την ιδιαιτερότητα του κάθε δημι-
 ουργού, υπογραμμίζοντας ταυτόχρονα
 την καλλιτεχνική του συγγένεια με
 άλλους ομοτέχνους. Επρόκειτο για δύο
 ασπρόμαυρες (Βασίλης Ραγουζαρίδης,
 Ανδρέας Σχοινάς) και δύο έγχρωμες
 (Βασίλης Γεροντάκος, Άγγελος Μίχας)

προτάσεις, η καθεμιά από τις οποίες κινήθηκε σε διαφορετική θεματική και αισθητική περιοχή από τις άλλες, αλλά όλες μαζί αναδείκνυαν τα κοινά στοιχεία της καλλιτεχνικής ταυτότητας του Φωτογραφικού Κύκλου.

□ *James Robertson, Φωτογραφίες Ελληνικών Αρχαιοτήτων, 1853-1854*

29 Ιουνίου - 21 Αυγούστου 2011
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη - Τμήμα Φωτογραφικών Αρχείων

Ο James Robertson (1813-1888), ένας από τους σημαντικότερους εκπροσώπους της φωτογραφίας του 19ου αιώνα, χαρακτήριζε κατ' αρχήν, με καταγωγή από τη Σκωτία, προσκλήθηκε από τον σουλτάνο Abdulmecid το 1841, προκειμένου να εργαστεί στο αυτοκρατορικό νομοσηματοκοπέιο της Κωνσταντινούπολης ως αρχιχαράκτης. Εκεί, στις αρχές της δεκαετίας του 1850 έκανε και την εμφάνισή του ως φωτογράφος. Με αφετηρία την Κωνσταντινούπολη, όπου έζησε για 40 χρόνια, πραγματοποίησε φωτογραφικές περιόδους στην Αθήνα το 1853-54 και το 1856, στη Μάλτα το 1856, στους Αγίους Τόπους, στην Αίγυπτο και στη Δαμασκό το 1857, ενώ κάλυψε μαζί με τον διάσημο συνάδελφό του Roger Fenton τον πόλεμο της Κριμαίας (1854-55) και τα γεγονότα της Σεβαστούπολης (1855-56). Μετά το 1881 εγκαταστάθηκε στη Γιοκοχάμα, όπου έζησε μέχρι το τέλος της ζωής του. Στην έκθεση παρουσιάστηκαν 38 φωτογραφίες που περιλαμβάνονται στο portfolio του 1853-54 με τίτλο *Photographs by James Robertson: Athens and Grecian Antiquities*, το οποίο δώρισε το 1989 στο Φωτογραφικό Αρχείο του Μουσείου Μπενάκη η Ρένα Ανδρεάδη. Αυτή η φωτογραφική συλλογή συνιστά ένα μοναδικό αρχείο μαρτυριών τόσο για την κατάσταση των μνημείων της Αθήνας κατά τη μετεπαναστατική περίοδο, όσο και για την τεχνική και την αισθητική της φωτογραφικής τέχνης στα μέσα του 19ου αιώνα.

□ *Μανώλης Χάρος, Αισώπων Μύθοι*
7 Σεπτεμβρίου - 16 Οκτωβρίου 2011
Επιμέλεια: Ελένη Αθανασίου
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

Στην έκθεση παρουσιάστηκαν ζωγραφικά και χαρακτικά έργα του εικαστικού Μανώλη Χάρου που αντλούν την έμπνευσή τους από τους αισωπικούς μύθους, αλλά και από τον τρόπο που εικονοποιήθηκαν αυτοί στο πέρασμα των δύομιση χιλιετιών από τη γέννησή τους. Η πολύχρονη έρευνα του καλλιτέχνη σε βιβλιοθήκες, συλλογές και αγορές, τόσο στην Ευρώπη όσο και στις ΗΠΑ, αποκάλυψε τις εικόνες, τους πρωταγωνιστές και τις αναπαραστάσεις των αισωπικών μύθων, όπως αυτές διαμορφώθηκαν ανά ιστορική περίοδο, μεταφέροντας διαφορετικά κάθε φορά μηνύματα, αλλά διατηρώντας την ποιότητα της μεταφοράς και την αμεσότητα των ιστοριών.

□ *Andy Holden, The Cookham Erratics*

12 Οκτωβρίου - 4 Δεκεμβρίου 2011
Διοργάνωση: Βρετανικό Συμβούλιο, Μουσείο Μπενάκη

Η έκθεση εντασσόταν στο πρόγραμμα «Καλλιτέχνες σε διάλογο με το Μουσείο Μπενάκη» που αποτελούσε συνεργασία του μουσείου και του Βρετανικού Συμβουλίου, με σκοπό τη συνάντηση τεσσάρων καλλιτεχνών από την Ελλάδα, την Κύπρο και τη Βρετανία. Καλώντας τους καλλιτέχνες να δημιουργήσουν πρωτότυπα έργα σε διάλογο με το Μουσείο Μπενάκη, τις συλλογές και τους χώρους του, το πρόγραμμα αποσκοπούσε στο να θέσει τις βάσεις για μια διαδικασία κατανόησης ζητημάτων που έχουν να κάνουν με τη μνήμη, την ταυτότητα και τον δημόσιο χώρο. Οι τέσσερις εγκαταστάσεις/παρεμβάσεις των κληθέντων καλλιτεχνών παρουσιάστηκαν διαδοχικά από τον Σεπτέμβριο του 2011 έως τον Μάιο του 2013 στο κτήριο της οδού Πειραιώς και στους χώρους των μόνιμων συλλογών του κεντρικού κτηρίου. Επρόκειτο για έργα που θέτουν ζητήματα σε σχέση

με τον ρόλο του Μουσείου στην αναπαράσταση της ιστορίας, της γνώσης και της παράδοσης, καθώς και με τις συνθήκες θέασης του έργου τέχνης και της σχέσης μεταξύ καλλιτεχνικής παραγωγής και θεσμικού πλαισίου υποδοχής της. Το έργο με τίτλο *The Cookham Erratics*, το οποίο ο Βρετανός Andy Holden φιλοτέχνησε στο κεντρικό κτήριο στο πλαίσιο του προγράμματος, συνέχιζε τη διερεύνηση ζητημάτων που είχε ξεκινήσει να επεξεργάζεται στην έκθεσή του στην Tate Britain το 2010. Εκεί παρουσίασε ένα κεντημένο και μεγεθυμένο αντίγραφο ενός πέτρινου θραύσματος που είχε πάρει από την Πυραμίδα της Γκίζα, όταν ήταν παιδί. Το νέο του έργο, σε διάλογο με τα αρχαιοελληνικά και ρωμαϊκά εκθέματα της μουσειακής συλλογής, παρουσιάστηκε ως δείγμα προσωπικής αρχαιολογίας που συνδύαζε τη χειρωναξία, την ανέκδοτη ιστορία και την αλλαγή κλίμακα με σκοπό να εξετάσει τη σχέση μεταξύ προσωπικής ανάμνησης, μνημείου και τη δυσκολία της δημιουργίας ενός αντικειμένου αντιπροσωπευτικού μιας συνολικότερης χρονικής εμπειρίας.

□ *Έλληνες ζωγράφοι στα Ημερολόγια της ΑΓΕΤ Ηρακλής 1956-2009*

26 Οκτωβρίου 2011 -
9 Ιανουαρίου 2012

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

Η συλλογή έργων τέχνης της ΑΓΕΤ Ηρακλής έχει παραχωρηθεί στο Μουσείο Μπενάκη για 19 χρόνια. Στο πλαίσιο της προβολής και αξιοποίησης της συλλογής, πραγματοποιήθηκε αυτή η αναδρομική έκθεση, που συμπεριέλαβε έργα από όλα τα ημερολόγια της ΑΓΕΤ, με χρονολογική σειρά, ώστε να επισημανθεί η αδιάλειπτη παρουσία τους στην καθημερινή ζωή για μια περίοδο μεγαλύτερη των 50 ετών. Μεταξύ των ζωγράφων της συλλογής είναι εκπρόσωποι της παλαιότερης γενιάς, όπως ο Νίκος Χατζηκυριάκος-Γκίκας, ο Γιάννης Μόραλης, ο Γιάννης

Άποψη της έκθεσης *Από τον Picasso στον Koons* στο κεντρικό κτήριο (φωτ.: Λ. Κουργιαντάκης).

Τσαρούχης, ο Σπύρος Βασιλείου, ο Γιάννης Σπυρόπουλος, αλλά και αρκετοί νεότεροι, όπως ο Παναγιώτης Τέτσης, ο Αλέκος Λεβίδης, ο Γιώργης Βαρλάμος, ο Δημήτρης Μνταράς και ο Αλέκος Φασιανός. Παράλληλα παρουσιάστηκαν και ορισμένα από τα ημερολόγια, τα οποία, εκτός από ιστορικά πλέον τεκμήρια, αποτελούν και έργα τέχνης.

□ *Σμύρνη. Η καταστροφή μιας κοσμοπολίτικης πόλης 1900-1922*
25 Ιανουαρίου - 18 Μαρτίου 2012
Επιμέλεια έκθεσης: Μαρία Ηλιού
Ιστορικός σύμβουλος: Αλέξανδρος Κιτρορέφ
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη,
Μη κερδοσκοπική εταιρία
ΠΡΩΤΕΑΣ, Fulbright

Η σκηνοθέτις Μαρία Ηλιού και ο ιστορικός Αλέξανδρος Κιτρορέφ, οι οποίοι είχαν οργανώσει το 2007 στο Μουσείο Μπενάκη την έκθεση *Το Ταξίδι, το Ελληνικό Όνειρο στην Αμε-*

ρική, μετά από τέσσερα χρόνια συστηματικής έρευνας παρουσίασαν, στην έκθεση και στο ομότιτλο ντοκιμαντέρ που προβλήθηκε στο πλαίσιο της, άγνωστο οπτικό υλικό για τη Σμύρνη, σταχυολογημένο από αρχεία της Αμερικής και της Ευρώπης. Η νέα ματιά, μέσα από την οποία αντιμετώπισαν τα ιστορικά γεγονότα οι δύο συνεργάτες, κρατά αποστάσεις τόσο από μια εθνικιστική αφήγηση, όσο και από νεότερες απόπειρες που αποσιωπούν τα τραγικά γεγονότα της καταστροφής. Ενενήντα χρόνια μετά την καταστροφή, η έκθεση και το ντοκιμαντέρ τίμησαν τον κόσμο που χάθηκε το 1922, αλλά και την επιστήμη της ιστορίας.

□ *Διωγμός και ανταλλαγή πληθυσμών (Τουρκία-Ελλάδα: 1922-1924)*
28 Μαρτίου - 29 Απριλίου 2012
Επιμέλεια έκθεσης: Μαρία Ηλιού
Ιστορικός σύμβουλος: Αλέξανδρος Κιτρορέφ

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη,
Μη κερδοσκοπική εταιρία
ΠΡΩΤΕΑΣ, Fulbright

Καρπός της τετραετούς έρευνας που διεξήγαγαν σε αρχεία της Ευρώπης και της Αμερικής η σκηνοθέτις Μαρία Ηλιού και ο ιστορικός Αλέξανδρος Κιτρορέφ, η έκθεση αυτή πραγματοποιήθηκε σε συνέχεια της προηγούμενης με τίτλο *Σμύρνη. Η καταστροφή μιας κοσμοπολίτικης πόλης 1900-1922*, την οποία επίσης είχαν επιμεληθεί οι ίδιοι. Για πρώτη φορά παρουσιάστηκαν μερικές από τις χαμένες φωτογραφίες με πρόσφυγες του μεγάλου Αμερικανού φωτογράφου Lewis Hine, καθώς και φιλμικό υλικό της χαμένης ταινίας της Young Men's Christian Association (YMCA) στη Μικρά Ασία και την Ελλάδα από το αρχείο του Robert Davidian, το οποίο διασώθηκε και συντηρήθηκε στη Washington DC από τον μη κερδοσκοπικό οργανισμό ΠΡΩΤΕΑΣ. Μετά την προηγούμενη ταινία και έκθεση για τη Σμύρνη και την καταστροφή της, η νέα αυτή έκθεση και το ομότιτλο ντοκιμαντέρ, που προβλήθηκε στο πλαίσιο της, προσέφεραν την ευκαιρία στο κοινό να δει φωτογραφίες της Ανταλλαγής όχι μόνο Ελληνορθόδοξων αλλά και μουσουλμάνων προσφύγων, και έτσι να γνωρίσει την ιστορία και από τις δυο πλευρές του Αιγαίου.

□ *Από τον Picasso στον Koons: Κοσμήματα καλλιτεχνών*
16 Μαΐου - 2 Σεπτεμβρίου 2012
Επιμέλεια έκθεσης: Diane Venet
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

Η έκθεση περιλάμβανε κοσμήματα σχεδιασμένα από μερικούς από τους σημαντικότερους καλλιτέχνες του β' μισού του 20ού και του 21ου αιώνα. Τα έργα των Stephen Antonakos, Ben, Louise Bourgeois, Georges Braque, Alexander Calder, César, Giorgio de Chirico, Jean Cocteau, André Derain, Max Ernst, Alberto Giacometti, Keith Haring, Jeff Koons, Fernand Leger, Roy Lichtenstein, Yoko Ono, Pablo Picasso και Man Ray, που παρουσιά-

Αποψη της έκθεσης *Βαλκανικοί Πόλεμοι 1912-1913* στο κεντρικό κτήριο (φωτ.: Α. Κουργιαντάκης).

στηκαν μεταξύ άλλων στην έκθεση, έθεσαν εκ νέου το ζήτημα της σύνδεσης της αργυροχοΐας με την καλλιτεχνική δημιουργία. Η έκθεση, η οποία είχε ήδη παρουσιαστεί στη Γαλλία και στις ΗΠΑ, πλαισιώθηκε στην ελληνική διοργάνωση από έργα Ελλήνων δημιουργών που είχαν πειραματιστεί με τη φόρμα του κοσμήματος.

Κατάλογος: *Από τον Picasso στον Koons. Κοσμήματα καλλιτεχνών* (συλλογικό έργο, εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2012, ISBN 978-960-476-111-1).

□ *Δύο φορές ξένος:*

Εκτοπισμοί και ανταλλαγές πληθυσμών τον 20ό αιώνα

19 Σεπτεμβρίου - 25 Νοεμβρίου 2012
Με την υποστήριξη των:

Ευρωπαϊκή Ένωση - Πρόγραμμα Πολιτισμός, ANEMON Productions, Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, Μουσείο Μπενάκη, Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο Λευκωσίας,

Πανεπιστήμιο Istanbul-Bilgi, Tole Idee

Σε συνεργασία με τους φορείς: Ίδρυμα Α.Γ. Λεβέντη, Goethe Institut Athen, Βρετανικό Συμβούλιο, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες και Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών

Επρόκειτο για μια περιήγηση στις μεγαλύτερες ανταλλαγές και τους δραματικότερους εκτοπισμούς πληθυσμών του 20ού αιώνα, όταν εκατομμύρια άνθρωποι ξεριζώθηκαν από τον τόπο τους και μεταφέρθηκαν σε καινούργιες "πατρίδες". Βασισμένη σε προσωπικές μαρτυρίες και σπάνιο κινηματογραφικό και φωτογραφικό υλικό, η έκθεση έφερε τον επισκέπτη κοντά σε όσους έζησαν την ελληνοτουρκική ανταλλαγή πληθυσμών του 1923, τη μαζική μετακίνηση Γερμανών και Πολωνών μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, τον διαχωρισμό της Ινδίας και τη δημιουργία

του Πακιστάν το 1947, και την τουρκική εισβολή στην Κύπρο το 1974. Οι προσωπικές μαρτυρίες αποκάλυψαν μια κοινή εμπειρία χαμένων πατρίδων και διαλυμένων κοινοτήτων, την ιστορία ανθρώπων που πάντα νιώθουν «δύο φορές ξένοι». Στο πλαίσιο της έκθεσης πραγματοποιήθηκαν προβολές ντοκιμαντέρ, σε συνεργασία με την ΕΡΤ, σχετικά με τους πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία και την Κύπρο, καθώς και εκδήλωση για παιδιά και μεγάλους που συμμετείχαν στη ζωντανή αφήγηση ενός παραμυθιού με θέμα την εμπειρία του ξεριζωμού και τις ανταλλαγές πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας το 1922-24. Το παραμύθι, που αφηγήθηκε η ηθοποιός Έφη Βλαχογιάννη, δημιουργήθηκε από τη βραβευμένη Ελληνοβρετανίδα storyteller Anna Conomos, σε συνεργασία με τον Eric Loren και τη δημιουργική ομάδα «Story Spinner», με έδρα το Λονδίνο. Επίσης, κατά τη διάρκεια της έκθεσης διοργανώθηκαν

στο εστιατόριο του Μουσείου Μπενάκη γαστρονομικές βραδιές, στις οποίες οι επισκέπτες είχαν τη δυνατότητα να γευθούν υλικά, συνταγές και κρασιά από διαφορετικές περιοχές.

□ *Βαλκανικοί Πόλεμοι 1912-1913: Η αυγή του Ελληνικού εικοστού αιώνα*
12 Δεκεμβρίου 2012 -
10 Μαρτίου 2013

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», Δήμος Θεσσαλονίκης

Μέσα από σπάνιες φωτογραφίες, αρχαιακό υλικό και ιστορικά κειμήλια προβλήθηκε ο πόλεμος της Ελλάδας το 1912-1913 και αναδείχθηκε η πατριωτική προσπάθεια των Ελλήνων μαζί με την αγωνία που αυτή εμπειρείχε. Μέσω ανέκδοτου υλικού σχετικού με τους πεσόντες εθελοντές των πολέμων 1912-1922, χαρτογραφήθηκε η ευαίσθητη έννοια της πολεμικής προσφοράς και θυσίας. Παράλληλα, σε ειδική ενότητα της έκθεσης παρουσιάστηκε η πόλη της Θεσσαλονίκης κατά τη διάρκεια των Βαλκανικών Πολέμων.

ΚΤΗΡΙΟ ΟΔΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

□ *Αιτία θανάτου: Ευθανασία. Έργα από τη Συλλογή Prinzhorn*
21 Ιανουαρίου - 13 Μαρτίου 2011
Διοργάνωση: Ελληνική Ψυχιατρική Εταιρεία σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη

Επρόκειτο για την πρώτη παρουσίαση στην Ελλάδα εικαστικών έργων από τη Συλλογή Prinzhorn της Ψυχιατρικής Κλινικής του Πανεπιστημίου της Χαϊδελβέργης. Τα 96 έργα, που παρουσιάστηκαν, φιλοτεχνήθηκαν από 18 καλλιτέχνες/ψυχικά ασθενείς, οι οποίοι, την περίοδο 1939-1944, υπήρξαν θύματα του ανελέητου προγράμματος «ευθανασίας» του Τρίτου Ράιχ. Εμπνευστής της συλλογής ήταν ο γιατρός και ιστορικός τέχνης Hans Prinzhorn (1886-1933), ο οποίος συγκέντρωσε μετά τον Α΄ Παγκόσμιο

Πόλεμο έργα από διάφορες ψυχιατρικές κλινικές και συγκρότησε τη μοναδική συλλογή του, συμβάλλοντας έτσι στη θετική επανεκτίμηση τόσο των παραγνωρισμένων δημιουργιών, όσο και των κοινωνικά απαξιωμένων δημιουργών τους.

□ *Καλλιόπη Λεμού, Navigating in the Dark*
26 Ιανουαρίου - 26 Μαρτίου 2011
Επιμέλεια έκθεσης: Μαρία Μαραγκού, κριτικός τέχνης και Διευθύντρια του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης Κρήτης
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Κρήτης

Στην πρώτη αυτή ατομική της έκθεση η Καλλιόπη Λεμού παρουσίασε τη νέα δουλειά της με γλυπτά μεγάλης κλίμακας από ατσάλι. Ο χώρος μετασηματίστηκε σε κυψέλη. Η δυναμική που προσέφερε ο πολλαπλασιασμός και η ενίσχυση της εξαγωγικής κυψελωτής δομής με πυρήνα ανθρώπινα κεφάλια λειτούργησαν σαν μηχανισμός ενδοσκοπήσης, ενώ η κυκλική περιμετρική πλατφόρμα με τις οργανικές μορφές γλυπτών έγινε παρατηρητήριο, επιτρέποντας στον θεατή να ενσωματωθεί και να έρθει σε άμεσο διάλογο με το έργο. Η έκθεση αποτέλεσε τον πρώτο σταθμό μιας τριλογίας σε ανοικτούς και κλειστούς χώρους, με τίτλο *Navigating in the Dark*. Οι δύο άλλοι σταθμοί ήταν το Ρέθυμνο – Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Κρήτης και τζαμί Ibrahim Khan (Μάιος-Αύγουστος 2011) – και το Λονδίνο – κρύπτη της εκκλησίας του Αγίου Παγκρατίου (Οκτώβριος-Νοέμβριος 2011).

□ *Δημήτρης Ησαΐας – Τάσης Παπαϊωάννου, 30 χρόνια αρχιτεκτονικής δημιουργίας*
5 Φεβρουαρίου - 20 Μαρτίου 2011
Διοργάνωση: Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής

Ο Δημήτρης Ησαΐας και ο Τάσης Παπαϊωάννου, απόφοιτοι της Αρχιτεκτονικής Σχολής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, διατηρούν μαζί

από το 1979 αρχιτεκτονικό γραφείο. Παράλληλα με τη διδακτική τους θητεία στη Σχολή Αρχιτεκτόνων, έχουν εκπονήσει αρχιτεκτονικές μελέτες δημόσιων και ιδιωτικών έργων και έχουν συμμετάσχει σε πολλούς αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς. Η έκθεση ανέδειξε, μέσα από φωτογραφίες, σκίτσα, σχέδια και προπλάσματα, την πορεία από το λευκό χαρτί στον υλοποιημένο χώρο.

□ *Κώστας Μπαλάφας, Το Αντάρτικο στην Ήπειρο 1941-1944*
11 Φεβρουαρίου - 30 Απριλίου 2011
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

Υπηρετώντας από το 1943 στο 85ο Σύνταγμα του ΕΛΑΣ, ο φωτογράφος Κώστας Μπαλάφας κατέγραψε με τον φακό του τον αγώνα του ηπειρώτικου λαού ενάντια στον κατακτητή, με την πεποίθηση ότι απαθανάτιζε ιστορικές στιγμές για τις επόμενες γενιές. Σε κινηματογραφικό φιλμ, που κυριολεκτικά του έπεσε από τον ουρανό – συγκεκριμένα από ένα ιταλικό βομβαρδιστικό –, αποτύπωσε τις καταστροφές των χωριών, τις ζυμώσεις για την έναρξη του ένοπλου αγώνα, τις πορείες και τις μάχες των ανταρτών, τον θρήνο των μανάδων, τις εκδηλώσεις για την απελευθέρωση των Ιωαννίνων. Το υλικό αυτό έμεινε κρυμμένο για 31 χρόνια κάτω από το ξύλινο πάτωμα ενός σπιτιού στα Γιάννενα και το 1991, με τη φροντίδα και με έξοδα του δημιουργού, δημοσιεύθηκε στον τόμο *Κώστας Μπαλάφας. Το αντάρτικο στην Ήπειρο, Ασπρόμαυρες φωτογραφίες 1940-1944*. Σήμερα το φωτογραφικό του αρχείο ο Μπαλάφας το έχει δωρίσει στο μουσείο. Με αφορμή την έκθεση, στις 27 Φεβρουαρίου 2011 πραγματοποιήθηκε ημερίδα με θέμα *Η φωτογραφία στα χρόνια της Αντίστασης. Ελλάδα, 1941-1944*. Κατάλογος: Γ. Ιμισιρίδου – Λ. Κουργιαντάκης (επιμ.), *Κώστας Μπαλάφας. Φωτογραφίζοντας το Αντάρτικο στην Ήπειρο, 1941-1944* (κείμενα: Κ. Μπαλάφας – Γ. Ιμισιρίδου – Τ. Σακελλαρόπουλος, εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2011, ISBN 978-

960-476-087-9).

□ *Τάσος Μπίρης – Δημήτρης Μπίρης: Αρχιτεκτονική.*

Το αμφίδρομο πέρασμα ανάμεσα στην εφαρμογή και τη διδασκαλία
18 Φεβρουαρίου - 20 Μαρτίου 2011
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, Σχολή Αρχιτεκτόνων ΕΜΠ, Κέντρο Αρχιτεκτονικής Μεσογείου

Επρόκειτο για την εμπλουτισμένη έκδοσή της έκθεσης που είχε παρουσιαστεί το 2009 στα Χανιά, στο Κέντρο Αρχιτεκτονικής Μεσογείου. Στην Αθήνα η έκθεση επιμερίστηκε σε δύο αλληλένδετες ενότητες που παρουσιάστηκαν το ίδιο χρονικό διάστημα σε δύο διαφορετικούς χώρους. Η ενότητα που εκτέθηκε στο Μουσείο Μπενάκη περιλάμβανε το μελετημένο και πραγματοποιημένο έργο των δύο αρχιτεκτόνων. Παράλληλα γινόταν αναφορά και στον ιδρυτή του αρχιτεκτονικού γραφείου και ιστορικό μέλος της αρχιτεκτονικής πανεπιστημιακής κοινότητας, τον Κυπριανό Μπίρη (1907-1990), στον οποίο και ήταν αφιερωμένη η έκθεση. Η δεύτερη ενότητα, που παρουσιάστηκε στο ιστορικό κτήριο της Πρυτανείας του ΕΜΠ, αφορούσε το διδακτικό έργο των Τάσου και Δημήτρη Μπίρη, και ήταν αφιερωμένη στον πρόωρα χαμένο Δημήτρη Μπίρη (1944-2002). Εικόνες, σχέδια, μακέτες κτηρίων, αποσπάσματα κειμένων με θεωρητικές θέσεις, καθώς και μεθοδολογικά εργαλεία αρχιτεκτονικής διδασκαλίας, που αποτέλεσαν το υλικό των δύο εκθέσεων, τεκμηρίωναν τη διπλή δράση των αδερφών Μπίρη, τόσο ως αρχιτεκτόνων εφαρμογής, όσο και ως δασκάλων στη διάρκεια της σαραντάχρονης θητείας τους στην εκπαίδευση. Στο πλαίσιο της έκθεσης στο μουσείο πραγματοποιήθηκε σχετική ημερίδα (12 Μαρτίου 2011).

□ *Ο Σπύρος Βασιλείου και το θέατρο*

23 Μαρτίου - 15 Μαΐου 2011
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη σε συνεργασία με το Ατελιέ του Σπύρου Βασιλείου

Η έκθεση στόχευε να αναδείξει τις σημαντικότερες στιγμές της πολύχρονης θεατρικής διαδρομής του Σπύρου Βασιλείου (1903-1985), ενός από τους δημοφιλέστερους ζωγράφους της γενιάς του '30, καθώς και τη συμβολή του στη διαμόρφωση της μεταπολεμικής σκηνικής αισθητικής. Μέσα από επιλεγμένες πλαστικές και ζωγραφικές μακέτες, κοστουμάκια, φωτογραφικό υλικό, κείμενα του καλλιτέχνη, αφίσες και θεατρικά προγράμματα, προβλήθηκαν οι συσχετισμοί του σκηνογραφικού έργου του δημιουργού με τις καλλιτεχνικές, ιδεολογικές και οικονομικές ζυμώσεις στην Ελλάδα των δεκαετιών 1930-1960, καθώς και οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ του ζωγραφικού και του σκηνογραφικού του ιδιώματος.

Κατάλογος: Ι. Λακίδου (επιμ.), *Ο Σπύρος Βασιλείου και το θέατρο* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2011, ISBN 978-960-476-089-3).

□ *Αναζητήσεις στην Ύλη. Κύκλος εκθέσεων εφαρμοσμένων τεχνών*
23 Μαρτίου - 30 Απριλίου 2011
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη - Πωλητήριο

Στο πλαίσιο του κύκλου εκθέσεων με αντικείμενα εφαρμοσμένων τεχνών που διοργανώνει το Πωλητήριο σε ετήσια βάση για να τιμήσει τους καλλιτέχνες-συνεργάτες του, παρουσιάστηκε η δουλειά της Θάλειας-Μαρίας Γεωργούλη υπό τον τίτλο *Ag 925*, ο οποίος υπογράμμιζε την προσήλωση και αποκλειστική ενασχόληση της δημιουργού με το ασήμι. Απαλλαγμένη από τη δέσμευση του ακριβού υλικού, η Γεωργούλη φιλοτεχνεί σκευή καθημερινά, εισάγοντας τη διακριτική και καλαίσθητη πολυτέλεια στην καθημερινότητά μας.

□ *Κιβωτός. Παλαιοί σπόροι και νέες καλλιέργειες*

30 Μαρτίου - 22 Μαΐου 2011
Επιτροπεία-Επιμέλεια-Σχεδιασμός Κιβωτού και Εγκατάσταση: Φοίβη Γιαννίση – Ζήσης Κοτιώνης
Διοργάνωση: Υπουργείο

Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικών Αλλαγών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Η «Κιβωτός» ήταν η ελληνική πρόταση στη 12η Διεθνή Έκθεση Αρχιτεκτονικής στην Μπιενάλε της Βενετίας. Σύμφωνα με τους δημιουργούς της (Φοίβη Γιαννίση, Ζήσης Κοτιώνης), η εγκατάσταση αυτή αναστοχάζει τους παλαιούς σπόρους και την ιδεολογική βιοποικιλότητα που είναι διαθέσιμη αλλά ξεχασμένη και υπό εξαφάνιση, καθώς ταυτόχρονα επαγγέλλεται νέες κουλτούρες εδαφικής ζωής. Στο Ελληνικό Περίπτερο, ο Ορέστης Δαβίας επιμελήθηκε τη συλλογή φυτογενετικού υλικού, ο Γιάννης Ισιδώρου, με την οπτικοακουστική του εγκατάσταση, παρήγαγε ένα περιβάλλον προσομοίωσης με την αρχική αγροτική παραγωγική εμπειρία. Ο Κώστας Μανωλίδης, μέσα από τις αναπαραστάσεις του, υπαινίχθηκε τη δυνατότητα αναστοχασμού πάνω στον πλούτο του εδάφους. Η Μαρία Παπαδημητρίου, με το εργαστήριο σπορείας, επανεισήγαγε στο εκτεταμένο έδαφος της μητρόπολης αγροτικές πρακτικές συνδυασμένες με την ηδονική εμπειρία της διατροφής. Ο Αλέξανδρος Ψυχούλης στοιχειοθέτησε ίχνη ενός οδηγού για τον επίδοξο κηποτέχνη-καλλιεργητή της αστικής ζωής.

□ *ΑΘΗΝΑ X4: Αρχιτεκτονικές προτάσεις για την πόλη.*

Αποτελέσματα διαγωνισμού ιδεών
30 Μαρτίου - 17 Απριλίου 2011
Διοργάνωση: Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικών Αλλαγών, σε συνεργασία με την Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων & Αναπλάσεις Α.Ε.

Στην έκθεση παρουσιάστηκαν οι 120 Προτάσεις που κατατέθηκαν στον Διαγωνισμό «ΑΘΗΝΑ X4», ο οποίος προκηρύχθηκε για αρχιτέκτονες μέχρι 40 ετών από την Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων & Αναπλάσεις Α.Ε., στο πλαίσιο του Προγράμματος «Αθήνα - Αττική 2014» του

Άποψη της έκθεσης *Ιωάννης Αλταμούρας* στο κτήριο της οδού Πειραιώς (φωτ.: Λ. Κουργιαντάκης).

Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Σκοπός του Διαγωνισμού ήταν η αναζήτηση προτάσεων για το Οικοδομικό Τετράγωνο, το βασικό κύτταρο της πόλης. Οι συμμετέχοντες μπορούσαν να επιλέξουν τέσσερα τυπικά οικοδομικά τετράγωνα σε γειτονίες του λεκανοπεδίου Αττικής με υποβαθμισμένο αστικό περιβάλλον και να καταθέσουν Πρόταση για την αξιοποίηση του λεγόμενου “σταυρού”, των ενδιάμεσων δηλαδή δρόμων, συνδυάζοντάς τους με υφιστάμενα κενά ή ακάλυπτους χώρους.

□ *Ιωάννης Αλταμούρας.*

Η ζωή και το έργο του

31 Μαρτίου - 22 Μαΐου 2011

Επιμέλεια έκθεσης: Ελένη Κυπραίου
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

Μεγάλη αναδρομική έκθεση αφιερωμένη στον σπουδαίο ζωγράφο

Ιωάννη Αλταμούρα (1852-1878). Μέσα από ζωγραφικά έργα, ιστορικά έγγραφα και προσωπικά αντικείμενα, το ελληνικό κοινό είχε την ευκαιρία να γνωρίσει για πρώτη φορά το έργο ενός ιδιαίτερα προικισμένου δημιουργού που χάθηκε στα 26 του χρόνια. Πιο συγκεκριμένα, στην έκθεση παρουσιάστηκαν έργα της οικογένειας Αλταμούρα, των γονέων του Saverio Altamura και Ελένης Μπούκουρα-Αλταμούρα, αλλά και του αδελφού του Αλέξανδρου Αλταμούρα. Την έκθεση συμπλήρωσαν τέσσερις προβολές αφιερωμένες στην οικογένεια Αλταμούρα και τους απόγονους του καλλιτέχνη, καθώς και πλούσια εικονογραφημένος κατάλογος.

Κατάλογοι: *Ιωάννης Αλταμούρας. Η ζωή και το έργο του* (συλλογικό έργο, εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2011, ISBN 978-960-476-090-9)· *Jean Altamuras. His life and works* (συλλο-

γικό έργο, εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2011, ISBN 978-960-476-092-3).

□ *Wassili Lepanto.*

Θετικές οντοπίες

1 Απριλίου - 1 Μαΐου 2011

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

Αφιερωμένη σε αυτόν τον πολύ ενδιαφέροντα καλλιτέχνη και διανοούμενο, ο οποίος γεννήθηκε στην Ελλάδα και ζει στη Γερμανία, η έκθεση περιλάμβανε 80 περίπου έργα από όλες τις περιόδους της δημιουργίας του, πάντοτε με επίκεντρο το τοπίο. Από τη Μεσόγειο και την ελληνική φύση έως τα βουνά της βόρειας Γερμανίας και το αστικό περιβάλλον της Χαϊδελβέργης, ο Lepanto αναζητά το ιδανικό τοπίο στο οποίο θα συνυπάρχει το συμβολικό στοιχείο με την αντικειμενική ομορφιά. Παράλληλα με την καλλιτεχνική του δραστηριότητα ο Lepanto έχει δημοσιεύσει

κείμενα για την τέχνη, μεταξύ των οποίων και το μανιφέστο του *Τέχνη για τον άνθρωπο, ή για μια οικολογική τέχνη* (1983). Την έκθεση πλαισίωσαν θεωρητικά κείμενα, καθώς και η προβολή μιας ταινίας για τη ζωή και το έργο του.

□ *Ρούντο Σβαρτς, Κρήτη 1943. Ένας ζωγράφος με τη στολή της Βέρμαχτ*

4-29 Μαΐου 2011

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, Ιστορικό Μουσείο Κρήτης
Υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού,
Πρόγραμμα ATHENS EVERYWEEK

Στην έκθεση παρουσιάστηκε επιλογή από το ζωγραφικό και φωτογραφικό οδοιπορικό στην Κρήτη του Γερμανού ζωγράφου Ρούντο Σβαρτς (1906-1983), ο οποίος στη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου επιστρατεύτηκε και υπηρέτησε στη γερμανική Βέρμαχτ, χωρίς να σταματήσει να παράγει καλλιτεχνικό έργο. Τον Ιανουάριο 1943 μετατέθηκε στην Κρήτη, όπου παρέμεινε για ενάμιση χρόνο. Από την περίοδο αυτή προέκυψε ένα ημερολόγιο 388 σελίδων με δεκάδες ένθετα σχέδια, 460 περίπου φωτογραφίες και 18 μεγαλύτερα ζωγραφικά έργα. Από το 2008 το πολύτιμο αυτό υλικό φυλάσσεται στο Ιστορικό Μουσείο Κρήτης, κατόπιν δωρεάς των κληρονόμων του Ρούντο Σβαρτς.

□ *ARRRGH! Τέρατα και Σημεία στη Μόδα*

15 Μαΐου - 31 Ιουλίου 2011

Διοργάνωση: ΑΤΟΠΟΣ CVC με την υποστήριξη του Μουσείου Μπενάκη
Υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού, του Δήμου Αθηναίων, των πρεσβειών της Γαλλίας και των ΗΠΑ
Στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Αθηνών Με την υποστήριξη του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών, του Βρετανικού Συμβουλίου και του ATHENS EVERYWEEK

Η έκθεση παρουσίασε, για πρώτη

φορά διεθνώς, το pop φαινόμενο των παράδοξων, φαντασιακών και τερατομορφων Χαρακτήρων στη μόδα και το ένδυμα. Ανερχόμενοι αλλά και καταξιωμένοι σχεδιαστές και καλλιτέχνες, αναστοχάστηκαν τη σχέση του σώματος και του ενδύματος, καθώς και τα όρια της αντίληψής μας για το τι είναι Τέρας. Στην έκθεση παρουσιάστηκαν δημιουργίες των Maison Martin Margiela, Walter Van Beirendonck, Bart Hess, Jean-Charles De Castelbajac, Mareunrol's, Bas Kosters, Issey Miyake, Henrik Vibskov, Dr NOKI-NHS, Charlie Le Mindu, Hideki Seo, Alexis Themistocleous, Boris Hoppek, Craig Green, Bernhard Willhelm, Marcus Tomlinson, Bronwen Marshall, Rejina Ryo, Cassette Playa and Gary Card, Andrea Ayala Closa, Γιώργου Τούρλα, Digitaria, Niek Pulles aka HEYNIEK, Piers Atkinson και Pyuupiru, μεταξύ άλλων. Στα εγκαίνια της έκθεσης, με την ευκαιρία του εορτασμού της Ευρωπαϊκής Νύχτας Μουσείων 2011, πραγματοποιήθηκε η performance *Atopic Bodies*.

□ *Parallel Nippon: Σύγχρονη Ιαπωνική Αρχιτεκτονική 1996-2006*

1 Ιουνίου - 3 Ιουλίου 2011
Διοργάνωση: Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής και Πρεσβεία της Ιαπωνίας, σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη

Η έκθεση παρουσίασε την εξέλιξη της σύγχρονης αρχιτεκτονικής στην Ιαπωνία μέσα από τέσσερις θεματικές ενότητες: Πόλη, Ζωή, Πολιτισμός και Κατοικία. Η ενότητα της Πόλης αναφερόταν στις εντελώς διαφορετικές συνθήκες που επικρατούν στις σύγχρονες ιαπωνικές μεγαλουπόλεις, όπως είναι το Τόκιο, η Ναγκόγια, η Οσάκα, που δεν διαθέτουν ούτε τη δομική σαφήνεια των ευρωπαϊκών πόλεων, ούτε τον άκαμπτο γεωμετρικό κάρναβο των αμερικανικών. Η ενότητα της Ζωής εστίαζε στην αρχιτεκτονική των δημοσίων κτηρίων, όπως τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, οι εγκαταστάσεις αθλητισμού, τα νοσοκομεία και τα γηροκομεία, αντικα-

τοπρίζοντας τις κοινωνικές αλλαγές των τελευταίων χρόνων. Η ενότητα του Πολιτισμού περιλάμβανε έργα με περιβαλλοντικό, πληροφοριακό και καλλιτεχνικό ενδιαφέρον, ενώ η ενότητα της Κατοικίας έθιγε το ζήτημα των 120 εκατομμυρίων Ιαπώνων που κατοικούν μόλις στο ένα τρίτο της συνολικής επιφάνειας της χώρας, ένδειξη ότι οι σύγχρονες μητροπόλεις λειτουργούν, οικοδομούνται και εδράζονται σε σχέδια του φεουδαρχικού παρελθόντος.

□ *Against All Odds Project: Ηθική / Αισθητική*

8 Ιουνίου - 31 Ιουλίου 2011

Σύλληψη-επιμέλεια: Λίνα Στεργίου
Διοργάνωση: Life Strategies
Σε συνεργασία με τα ιδρύματα: Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Parsons The New School For Design και Πανεπιστήμιο Paris 8 - CiTU research center of Paragraph Laboratory

Με την ευγενική υποστήριξη του Μουσείου Μπενάκη
Υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών, του ΥΠΕΚΑ, του ΥΠΟΤ, του Αναπτυξιακού Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών (UNDP), των πρεσβειών των ΗΠΑ, της Ισπανίας και της Ολλανδίας, του Δήμου Αθηναίων / Εταιρεία Τουριστικής και Οικονομικής Ανάπτυξης Αθηνών, του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων Διπλωματούχων Ανωτάτων Σχολών - Πανελλήνια Ένωση Αρχιτεκτόνων και του Ελληνικού Ινστιτούτου Αρχιτεκτονικής

Η έκθεση αποτελούσε συνέχεια του ομότιτλου διεθνούς συνεδρίου των δράσεων που πραγματοποιήθηκαν τον Ιανουάριο της ίδιας χρονιάς στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας και των πέντε ακαδημαϊκών εργαστηρίων που λειτούργησαν από τον Μάρτιο έως τον Μάιο του 2011. Αρθρωμένη στις θεματικές ενότητες: α) Ακτιβισμός. Ομάδες με όραμα, β)

Κοινωνία & Αισθητική, γ) Ταυτότητα. Ηθική του επαγγέλματος, δ) Δράση – Αντίδραση, η έκθεση διερευνούσε την επίδραση των νέων συμμετοχικών διαδικασιών στο πεδίο των χωρικών πρακτικών, καθώς και τα σημεία σύγκλισης και διαφοροποίησης μεταξύ αισθητικής φόρμας και ιδεολογικού υπόβαθρου. Στο πλαίσιο αυτό εντασσόταν το «Slow Down Rooms» που επιμελήθηκε η Ίριδα Κρητικού και παρουσίασε νέους Έλληνες καλλιτέχνες οι οποίοι υιοθετούν χειρωνακτικές μεθόδους και πειραματίζονται με διάφορα υλικά εστιάζοντας στην ιδέα της ανακύκλωσης, καθώς και το «Athens Here and Now», με πέντε εγκαταστάσεις που διηγούνται τόσο τη διαδικασία λειτουργίας, όσο και τα αποτελέσματα των πέντε ακαδημαϊκών εργαστηρίων τα οποία καταπίαστηκαν με σύγχρονα ζητήματα της Αθήνας.

□ *Καμίλο Νόλλας, Mobile in NY / En κινήσει στη Νέα Υόρκη*
10 Ιουνίου - 31 Ιουλίου 2011
Επιμέλεια έκθεσης: Fred Ritchin
Διοργάνωση: diadrasa.org σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη
Με την αρωγή της Kathrin Haltine

Στην έκθεση παρουσιάστηκαν 54 έγχρωμες φωτογραφίες που τράβηξε ο Καμίλο Νόλλας με το κινητό του τηλέφωνο στη Νέα Υόρκη, το διάστημα 2009-2010, περίοδο που έζησε εκεί ως υπότροφος του Ιδρύματος Fulbright. Χρησιμοποίησε το κινητό του, αφενός για να έχει μια κάμερα πάντα μαζί του, αφετέρου για να διαπιστώσει αν η ψηφιακή τεχνολογία θα μπορούσε να φέρει την ίδια ανανέωση στις τέχνες με αυτή που είχε προκαλέσει στη φωτογραφία η κατασκευή της πρώτης Leica το 1925. Επρόκειτο για φωτογραφίες φαινομενικά παρόμοιες με αυτές που οι ερασιτέχνες φωτογράφοι τραβάνε με το κινητό τους καθημερινά. Όμως ο ίδιος, στην παράταξη των εικόνων της έκθεσης, θέλησε να στήσει ένα μικρό μάθημα φωτογραφίας σχετικά με το τι αξίζει και τι όχι να φωτογραφηθεί. Τα κάδρα του δεν είναι τυπικά ισορροπημένα, χαρακτηριστικό τους

είναι η ρευστότητα, η διαρκής κίνηση, η εναλλαγή. Σαν φωτογράφος που έχει την υποχρέωση να επιστρέψει τις εικόνες που πήρε, παρέθεσε τις προσωπικές και αποφασιστικές στιγμές που έζησε στη Νέα Υόρκη.

□ *Τράπεζα της Ελλάδος. Τα Κτίρια*
15 Σεπτεμβρίου - 27 Νοεμβρίου 2011
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη - Τμήμα Αρχαίων Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής, σε συνεργασία με την Τράπεζα της Ελλάδος

Η Τράπεζα της Ελλάδος ιδρύθηκε το 1928 σύμφωνα με το πρωτόκολλο της Γενεύης της 15ης Σεπτεμβρίου 1927 και αποτελεί τη μοναδική Εκδοτική Τράπεζα της Χώρας. Αμέσως σχεδόν μετά την ίδρυσή της ελήφθη μέριμνα για τη στέγαση τόσο του κεντρικού της καταστήματος στην Αθήνα, όσο και των υποκαταστημάτων που ίδρυσε στην ελληνική επαρχία. Για τη δημιουργία του κεντρικού καταστήματος της Αθήνας και των δύο υποκαταστημάτων του Πειραιά και της Θεσσαλονίκης (όπου συστεγάζεται σε κοινά κτήρια με την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας) προκηρύχθηκαν αρχιτεκτονικοί διαγωνισμοί, στους οποίους συμμετείχαν οι σημαντικότεροι αρχιτέκτονες του Μεσοπολέμου. Τα υπόλοιπα υποκαταστήματα οικοδομήθηκαν κατά τη διάρκεια μισού περίπου αιώνα από την Τεχνική Υπηρεσία της Τράπεζας της Ελλάδος. Στην έκθεση παρουσιάστηκαν οι συμμετοχές στους τρεις πολύ σημαντικούς αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς του κεντρικού και των υποκαταστημάτων της Θεσσαλονίκης και του Πειραιά, καθώς και σχέδια και φωτογραφίες (εποχής και πρόσφατες) των υπόλοιπων υποκαταστημάτων της Τράπεζας στη χώρα. Εκτέθηκαν επίσης σχέδια λεπτομερειών από την εσωτερική διακόσμηση, την επίπλωση κ.λπ. των υποκαταστημάτων, καθώς και έπιπλα εποχής από το κεντρικό κατάστημα της οδού Πανεπιστημίου στην Αθήνα.

□ *Damien Hirst, New Religion*
21 Σεπτεμβρίου - 27 Νοεμβρίου 2011

Επιμέλεια: Άρτεμις Ποταμιάνου
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, σε συνεργασία με το Βρετανικό Συμβούλιο και την Paul Stolper Gallery του Λονδίνου

Στον δεύτερο ελληνικό σταθμό της, μετά το Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης της Θεσσαλονίκης, η έκθεση αυτού του παγκοσμίου φήμης Βρετανού καλλιτέχνη περιλάμβανε κυρίως μεταξοτυπίες, γλυπτά, κατασκευές και ζωγραφικά έργα, χαρακτηριστικά δείγματα της δουλειάς του γνωστότερου μέλους των Young British Artists που κυριάρχησε στη βρετανική και την παγκόσμια εικαστική σκηνή τη δεκαετία του '90. Ολόκληρη ή τμήματα της συγκεκριμένης έκθεσης είχαν ήδη παρουσιαστεί στα μουσεία: Victoria & Albert Museum (Λονδίνο), Palazzo Pesaro Papafava (Βενετία), Rogaland Museum (Stavanger, Νορβηγία).

□ *Με το Μ...Πενάκι των γελιογράφων*
21 Σεπτεμβρίου - 2 Οκτωβρίου 2011
Διοργάνωση: Λέσχη Ελλήνων Γελιογράφων, με την υποστήριξη του Μουσείου Μπενάκη

Επρόκειτο για μια εκθεσιακή εγκατάσταση με έργα της τελευταίας σοδειάς των γελιογράφων. Αφετηρία και θέμα: οι σημερινοί χαλεποί καιροί. Ως γνωστόν, οι γελιογράφοι αρνούνται ότι υπάρχει κρίση στο χιούμορ, ενώ αντίθετα μέσα στην κρίση βρίσκουν χιούμορ. Η έκθεση υπήρξε μια ευκαιρία παρέμβασης των σύγχρονων δημιουργών σκίτσου, ένα εικαστικό δρώμενο που αποδείκνυε ότι η γελιογραφία δεν περιορίζεται λόγω της παρουσίας της στον Τύπο, δεν εξαιρείται από τα εικαστικά και δεν είναι κατώτερη δημιουργία επειδή ασχολείται με το επίκαιρο και το εφήμερο. Αλλά χωρίς να θέλει να γίνει μνημειακή τέχνη, ξέρεναι να εγγράφεται στο μυαλό και στην καρδιά του αναγνώστη.

Άποψη της έκθεσης *Αγνήωρ Αστεριάδης* στο κτήριο της οδού Πειραιώς (φωτ.: Λ. Κουργιαντάκης).

□ *Αγνήωρ Αστεριάδης 1898-1977*
23 Σεπτεμβρίου - 20 Νοεμβρίου 2011
Επιμέλεια έκθεσης: Ειρήνη Οράτη
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

Ο Αστεριάδης, ένας από τους σημαντικότερους εκπροσώπους των ζωγράφων της Γενιάς του '30, συνέβαλε στην ανανέωση της ελληνικής τέχνης κατά τον Μεσοπόλεμο, συνδυάζοντας τα διδάγματα των ευρωπαϊκών πρωτοποριών με αναφορές στην ελληνική παράδοση. Ως ενεργό μέλος αυτής της γενιάς, συμμετείχε στις δραστηριότητες της Ομάδας Τέχνη 1930, καθώς και σε άλλες σημαντικές εκθέσεις τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Στην έκθεση παρουσιάστηκαν 150 έργα του ζωγράφου από διάφορες συλλογές της Ελλάδας, ανέκδοτα σχέδια και ακουαρέλες, καθώς και υλικό από το αρχείο του,

μεγάλο μέρος του οποίου δημοσιοποιήθηκε για πρώτη φορά. Ο επισκέπτης είχε τη δυνατότητα να παρακολουθήσει τα βήματα του δημιουργού, τις αισθητικές του επιλογές, αλλά και τις επιρροές που δέχτηκε από σύγχρονους ή παλαιότερους, Έλληνες και ξένους καλλιτέχνες.

Κατάλογος: Ε. Οράτη – Δ. Παυλόπουλος (επιμ.), *Αγνήωρ Αστεριάδης 1898-1977* (συλλογικό έργο, εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2011, ISBN 978-960-476-098-5).

□ *Αφιέρωμα στον γλύπτη Θόδωρο: Υπερ-τύμβιο Αφιέρωμα*
20 Οκτωβρίου - 4 Δεκεμβρίου 2011
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

Τη μέρα των εγκαινίων αποκαλύφθηκε στο αίθριο του κτηρίου της οδού Πειραιώς η εγκατάσταση ενός

εμβληματικού νέου έργου, κατασκευασμένου ειδικά για τον χώρο. Το έργο *Υπερ-τύμβιο Αφιέρωμα*, αναρτημένο από συρματόσχοινα, είναι μια μετέωρη ζυγαριά που ισορροπεί στον τροχό του χρόνου, ζυγίζοντας την ουσία της λέξης-έννοιας ΤΕΧΝΗ ART με μέτρο βάρους την ξύλινη Ματράκ-Φαλλός, με αντίστιξη στο έδαφος τη γήινη πράσινη καρδιά που καλύπτεται από πραγματικό γρασίδι και έχει κόκκινα άνθη. Εκεί η Τέχνη σπέρνει-καλλιεργεί την ποιότητα ζωής και γονιμοποιεί τον Πολιτισμό. Με πλαίσιο το *Υπερ-Τύμβιο Αφιέρωμα* προγραμματίστηκε στον ίδιο χώρο performance με τίτλο *Γλυπτική 2011 = Αφή + Λίγη Γεύση* που αναφερόταν στην ομώνυμη performance της 17ης Φεβρουαρίου 1973. Η αναφορά στο 1973 υποδηλώνει για τον καλλιτέχνη

Άποψη της έκθεσης *Αφιέρωμα στον γλύπτη Θόδωρο* στο κτήριο της οδού Πειραιώς (φωτ.: Λ. Κουργιαντάκης).

τους κύκλους της ζωής και της τέχνης στην αναζήτηση της συνέχειας, στη διαχρονικότητα. Στο τελετουργικό χρησιμοποιήθηκαν βασικά υλικά από τη γενέτειρά του: κρασί, λάδι, όσπρια-καρποί, τους οποίους έσπειρε στον πράσινο τύμβο. Στο πλαίσιο της έκθεσης πραγματοποιήθηκε συζήτηση σε στρογγυλό τραπέζι, καθώς και παρουσίαση της έκδοσης για τον καλλιτέχνη.

Κατάλογος: *ΘΟΔΩΡΟΣ γλύπτης. Αφιέρωμα* / THEODOROS sculptor. *Homage* (συλλογικό έργο, εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2011, ISBN 978-960-476-103-6).

□ *Νίκος Χουλιαράς,*
Τα πίσω δωμάτια του νου
16 Νοεμβρίου 2011 -
29 Ιανουαρίου 2012

Επιμέλεια έκθεσης: Ελισάβετ Πλέσσα
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

Η αναδρομική αυτή έκθεση συγκέντρωσε όλες τις πτυχές του έργου του Νίκου Χουλιαρά, με έμφαση στην εικαστική του δημιουργία. Μέσα από ένα ιδιαίτερα προσωπικό εξπρεσιονιστικό ύφος, η ζωγραφική του αποτελεί έργο βαθιά εσωτερικό, με διεθνή ακτινοβολία και βαρύτητα. Η πορεία του Νίκου Χουλιαρά δεν αφορά όμως μόνο την εικαστική δημιουργία. Πρό-

κειται επίσης για έναν από τους σημαντικότερους ποιητές και λογοτέχνες της νεότερης ιστορίας της χώρας μας, ενώ πολλά λογοτεχνικά έργα του έχουν μεταφραστεί στο εξωτερικό. Επιπλέον, είναι ένας από τους πιο σημαντικούς στιχουργούς και συνθέτες των τελευταίων δεκαετιών, καθώς και ερμηνευτής ο ίδιος των περισσότερων τραγουδιών του. Στο ενεργητικό του εγγράφεται η εικονογράφηση μεγάλου αριθμού εκδόσεων και δύο βραβεύσεις στον διεθνή διαγωνισμό της Λειψίας για το καλύτερο σχεδιασμένο βιβλίο στον κόσμο.

□ *Δημήτρης Νικολαΐδης,*
Με αφορμή τα κτερίσματα
16 Νοεμβρίου - 31 Δεκεμβρίου 2011
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη
- Πωλητήριο

Οργανωμένη στο πλαίσιο του κύκλου μικρών εκθέσεων «Αναζητήσεις στην Ύλη», η παρουσίαση της δουλειάς του Δημήτρη Νικολαΐδη περιλάμβανε δημιουργίες εμπνευσμένες από τα κοσμήματα των αρχαίων πολιτισμών του Αιγαίου. Ο ίδιος αποκάλυψε: «Τα μυκηναϊκά κτερίσματα, από την πρώτη φορά που τα αντίκρισα στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, ήταν η αφορμή για τη δημιουργία κοσμημάτων. Τα φυσικά σχήματα με το χρώμα και την υφή τους και ο τρόπος με τον οποίο τα αναπαράστησαν στο κόσμημα οι αρχαίοι πολιτισμοί του Αιγαίου γέννησαν αλλά και επηρέασαν την αναζήτησή μου». Στόχος του ήταν να δημιουργήσει ένα γλυπτό σε διάλογο με το ανθρώπινο σώμα, αλλά αισθητικά άρτιο και μακριά από αυτό, αυτόνομο και αυθύπαρκτο.

□ *170 χρόνια Εθνική Τράπεζα.*
1841-2011
1 Δεκεμβρίου 2011 -
22 Ιανουαρίου 2012
Διοργάνωση: Ιστορικό Αρχείο
Εθνικής Τράπεζας

Επετειακή έκθεση για τα 170 χρόνια της Εθνικής Τράπεζας, η οποία παρουσίαζε την ιστορία του πρώτου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος της

Ελλάδας, που ιδρύθηκε το 1841, καθώς και της παράλληλης διαδρομής του με εκείνη του ελληνικού κράτους. Τα εικαστικά τεκμήρια και το αρχαιολογικό υλικό που προβλήθηκαν στην έκθεση, προέρχονταν από τη συλλογή έργων τέχνης και το Ιστορικό αρχείο της Εθνικής Τράπεζας.

□ *A. M. Κωτσιόπουλος & Συνεργάτες*
Μια διαδρομή στα όρια του μοντέρνου
14 Δεκεμβρίου 2011 -
15 Ιανουαρίου 2012

Επιμέλεια έκθεσης: Άννα Σκιαδά
Διοργάνωση: Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη και το Τμήμα Αρχιτεκτόνων του ΑΠΘ
Οργανωτική υποστήριξη: Πολυτεχνική Σχολή και Τομέας Αρχιτεκτονικής και Αστικού Σχεδιασμού του ΑΠΘ

Η παρουσίαση του έργου του Αναστάσιου Μ. Κωτσιόπουλου πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο των μονογραφικών εκθέσεων Ελλήνων αρχιτεκτόνων που οργανώνει το Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη. Ο τιμώμενος αρχιτέκτων και καθηγητής Αρχιτεκτονικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης διδάσκει αρχιτεκτονικό σχεδιασμό και θεωρία της αρχιτεκτονικής και από το 2008 είναι αντεπιστέλλον μέλος της Ακαδημίας Αθηνών. Δραστηριοποιείται ως αρχιτέκτων από το 1970 και από το 1997 διατηρεί το γραφείο Α.Μ. Κωτσιόπουλος & Συνεργάτες Αρχιτέκτονες, με τις αρχιτέκτονες Έμυ Ζουμπουλίδου και Αλίνα Πάνου, το οποίο έχει αποσπάσει βραβεία και ειδικές μνείες για συγκεκριμένα υλοποιημένα του έργα στην Ελλάδα. Κατάλογος: Α. Γιακουμακάτος (επιμ.), *A. M. Κωτσιόπουλος και Συνεργάτες*
Μια διαδρομή στα όρια του μοντέρνου / *A.M. Kotsiopoulos and Partners Architects: A Journey to the Limits of Modernism* (συλλογικό έργο, Θεσσαλονίκη 2011).

□ *Land Ends. Παύλος Φυσάκης*
14 Δεκεμβρίου 2011 -
29 Ιανουαρίου 2012

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, σε συνεργασία με το Μουσείο Φωτογραφίας και την Πρεσβεία της Νορβηγίας
Με την υποστήριξη του Βαρδινογιάννειου Ιδρύματος και της Περιφέρειας Κρήτης

Ο Παύλος Φυσάκης ξεκίνησε το 2006 να ιχνηλατήσει τα τέσσερα γεωγραφικά άκρα της Ευρώπης: Γαύδος, νοτιότερο σημείο (Ελλάδα), Finnmark, βορειότερο σημείο (Νορβηγία), Ουράλια, ανατολικότερο σημείο (Ρωσία) και Sintra, δυτικότερο σημείο (Πορτογαλία), προσπαθώντας να βρει απάντηση στα ερωτήματα: Πώς ορίζεται η ευρωπαϊκή ταυτότητα; Τι είναι το όριο και τι ορίζει τελικά; Το ταξίδι διήρκεσε δύο χρόνια και εκτός από τη γεωγραφική περιλάμβανε και αισθητική αναζήτηση. Μέσα από τις ποιητικές, σιωπηλές και συχνά σουρεαλιστικές φωτογραφίες του Φυσάκη ταξιδεύσαμε σε τοπία αλλόκοτα, σε ορίζοντες μακρινούς, σε σύμβολα, παλιά και σύγχρονα, που διαπερνούν την ιστορία. Η σειρά βραβεύτηκε το 2008 στη Φωτομπιενάλε της Θεσσαλονίκης από 24 επιμελητές από όλο τον κόσμο, ενώ το 2010 το βιβλίο *Land Ends* διακρίθηκε ως το καλύτερο ελληνικό φωτογραφικό λεύκωμα.

□ *PUBLIC CITY / ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΟΛΗ*
16 Δεκεμβρίου 2011 -
29 Ιανουαρίου 2012

Διοργάνωση: Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, Μουσείο Μπενάκη

Η έκθεση αναφερόταν σε βραβευμένες μελέτες αρχιτεκτονικών διαγωνισμών που έγιναν στην Ελλάδα, και σε βραβευμένες μελέτες Ελλήνων αρχιτεκτόνων σε διαγωνισμούς στο εξωτερικό τα τελευταία 33 χρόνια. Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα κρίθηκε η καταγραφή –μέσω της έκθεσης– του ποσοστού των βραβευμένων μελετών που υλοποιήθηκαν, καθώς και η αξιολόγηση του αποτελέσματος από τους δημιουργούς. Η έκθεση στόχευε στην

προβολή του πολιτισμικού ρόλου της αρχιτεκτονικής και την προώθηση του διαλόγου μεταξύ των αρχιτεκτόνων, στην κατανόηση της αρχιτεκτονικής από το ευρύ κοινό και την ενημέρωσή του ως προς τη συμβολή της στην αισθητική του δημόσιου χώρου.

□ *Σόρογκας. 50 χρόνια ζωγραφική*
22 Δεκεμβρίου 2011 -
26 Φεβρουαρίου 2012

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

Στο αφιέρωμα αυτό στον γνωστό ζωγράφο Σωτήρη Σόρογκα παρουσιάστηκαν έργα από τη συνολική διαδρομή του καλλιτέχνη στον χώρο της τέχνης. Οι θεματικές με τις οποίες καταπιάστηκε ο Σόρογκας κατά τη μακρά του θητεία περιλάμβαναν πέτρες, μαύρα ανοίγματα, άλογα, αρχαία ανάγλυφα, πορτρέτα, παλιά ξύλα, κατάλοιπα παλιών μηχανημάτων, συντρίμια μεταλλικών αμαξωμάτων, σκουριές κ.ά.

Κατάλογος: *Σόρογκας. 50 χρόνια ζωγραφική* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2011, ISBN 978-960-476-104-3).

□ *Ζήσης Κοτιώνης,*
ΠΛΗΘΟΔΟΜΕΣ

26 Ιανουαρίου - 1 Απριλίου 2012

Σχεδιασμός: Ζήσης Κοτιώνης
Επιμέλεια: Γιώργος Τζιριτζιλάκης
Συνεργάτες: Βάσια Λύρη, Γιώργος Ρυμενίδης, Μιχάλης Σοφτάς,
Ράνια Τότσικα

Project Manager: Γιάννης Αρβανίτης
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη,
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Επρόκειτο για μια οικοδομική πρόταση στην κλίμακα της πόλης. Ο χώρος της έκθεσης διαμορφώθηκε σε εργαστήριο αρχιτεκτονικής παραγωγής, όπου κυριαρχούσαν ξύλινες μακέτες, σχέδια και βίντεο που περιέγραφαν τον κάτοικο-μοναδικότητα και παρουσίαζαν προτάσεις πληθοδομών, δομών δηλαδή αστικής κατοίκησης για το πλήθος, διαφορετικών από την τυπική ελληνική πολυκατοικία. Οι προτάσεις του αρχιτέκτονα Ζήση Κοτιώνη είχαν μια γενική αναφορά

Άποψη της έκθεσης *Σόρογκας. 50 χρόνια ζωγραφικής* στο κτήριο της οδού Πειραιώς (φωτ.: Λ. Κουργιαντάκης).

και πρότειναν κτήρια - καθεδρικούς ναούς του πλήθους σε μια πόλη σε κρίση, την Αθήνα. Το εργαστήριο των πληθοδομών επέτρεπε στον επισκέπτη να σταθεί, να καθίσει, να δει, να διαβάσει, να χτίσει, συμμετέχοντας ενεργά σε μια ιδέα αρχιτεκτονικής.

□ *14 F/21 GR Νέοι Έλληνες και Γάλλοι αρχιτέκτονες*
8 Φεβρουαρίου - 24 Μαρτίου 2012
Επιμέλεια έκθεσης: Άννα Σκιαδά - Πάνος Δραγώνας
Διοργάνωση: Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών, Μουσείο Μπενάκη

Αφιερωμένη στη νεότερη γενιά Γάλλων και Ελλήνων αρχιτεκτόνων, η έκθεση πρόβαλε αρχιτέκτονες και δημιουργικές ομάδες -14 από τη

Γαλλία και 21 από την Ελλάδα- καταγράφοντας ένα πλούσιο εύρος αρχιτεκτονικών αφηγήσεων για το σύγχρονο αστικό και φυσικό τοπίο, αποκαλύπτοντας τους κοινούς προβληματισμούς στη σύγχρονη αρχιτεκτονική πρακτική των δύο χωρών και εστιάζοντας στις νέες προοπτικές για την εξέλιξη των μητροπόλεων στην Ελλάδα και τη Γαλλία. Φωτογραφίες, αρχιτεκτονικά σχέδια, μακέτες και ψηφιακές προβολές παρουσιάστηκαν σε σχεδιαστήρια και τοίχους του μουσείου σαν έργα σε εξέλιξη, ενώ οι διαφορετικές διαδρομές των νέων αρχιτεκτόνων καταγράφηκαν στον διεθνή χάρτη. Στο πλαίσιο της έκθεσης διοργανώθηκε κύκλος διαλέξεων με τη συμμετοχή αρχιτεκτόνων από τη Γαλλία και την Ελλάδα.

□ *Αστικό Κιβώτιο. Έκθεση των συμμετοχών του Πανελληνίου Φοιτητικού Διαγωνισμού για τον σχεδιασμό κατασκευής από αλουμίνιο*
8 Φεβρουαρίου - 11 Μαρτίου 2012
Επιμέλεια έκθεσης: Μιλτιάδης Τζίτζας - Μαριάννα Μηλιώνη
Διοργάνωση: Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, Ελληνική Ένωση Αλουμινίου, Μουσείο Μπενάκη

Ο Διαγωνισμός αυτός, με στόχο τη διερεύνηση των δυνατοτήτων του αλουμινίου, οργανώθηκε από το Ε.Ι.Α. σε συνεργασία με την Ελληνική Ένωση Αλουμινίου. Στην έκθεση παρουσιάστηκαν οι συμμετοχές στον Διαγωνισμό, καθώς και το υλοποιημένο πρώτο βραβείο. Σύμφωνα με την προκήρυξη του Διαγωνισμού, το ΑΣΤΙΚΟ ΚΙΒΩΤΙΟ έπρεπε να είναι

μα, σε υπαίθριο χώρο και ευδιάκριτη από απόσταση, κατασκευή πολλαπλών χρήσεων, όπως είναι λ.χ. η πώληση προϊόντων (εφημερίδες, εισιτήρια παραστάσεων) ή η παροχή πληροφοριών.

□ *Αντώνης Πίττας, Landart*

12 Φεβρουαρίου - 1 Απριλίου 2012
Διοργάνωση: Βρετανικό Συμβούλιο, Μουσείο Μπενάκη

Οργανωμένη στο πλαίσιο του προγράμματος «Καλλιτέχνες σε διάλογο με το Μουσείο Μπενάκη», το οποίο υλοποιήθηκε σε συνεργασία με το Βρετανικό Συμβούλιο, η έκθεση παρουσίασε εγκαταστάσεις του Αντώνη Πίττα που συνδιαλέγονται με την αρχιτεκτονική και την ιστορία της τέχνης, τις δυνατότητες και την κοινωνική δυναμική της installation art. Όπως τα περισσότερα έργα του, που εξελίσσονται σε εκτεταμένη χρονική περίοδο και πάντα σε σχέση με συγκεκριμένο τόπο, το έργο LANDART είναι μια εγκατάσταση ειδικά φτιαγμένη για τη ράμπα του κτηρίου της οδού Πειραιώς. Ο Πίττας έδωσε έμφαση στη γεωμετρία του σκελετού του κτηρίου, προσθέτοντας λάμπες τύπου TL οι οποίες δημιούργησαν ένα κάθετο πλέγμα που κατέστησε διαφανή την πρόσοψη του κτηρίου και οργάνωσε τον χώρο σαν μια σκηνή (stage) κατά τρόπο αντίθετο από τη διαγώνια κίνηση του επισκέπτη ο οποίος ανεβαίνει τη ράμπα, δημιουργώντας έτσι μια διαφορετική αντίληψη του χώρου.

□ *MADE IN BRITAIN. Σύγχρονη Τέχνη από τη Συλλογή του Βρετανικού Συμβουλίου*

15 Φεβρουαρίου - 22 Απριλίου 2012
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη σε συνεργασία με το Βρετανικό Συμβούλιο

Η έκθεση περιλάμβανε περίπου 150 έργα από ένα μεγάλο φάσμα καλλιτεχνών, ανάμεσα στους οποίους οι Keith Arnatt, Helen Chadwick, Peter Doig, Gilbert & George, Damien Hirst, Sarah Lucas, Mark Titchner, Cornelia Parker και Mark Wallinger. Αυτή η

συνάντηση καλλιτεχνών, τόσο ετερόκλητων μεταξύ τους, απεικόνιζε την ευρύτητα και την ποικιλομορφία της βρετανικής τέχνης στα τελευταία 30 χρόνια, στη διάρκεια των οποίων υπέστη τεράστιες αλλαγές στρέφοντας το ενδιαφέρον της σε σύγχρονα κοινωνικά ζητήματα και απευθυνόμενη πια σε ένα ευρύτερο κοινό το οποίο δεν έχει καμία προηγούμενη εμπειρία ή γνώση πάνω στις εικαστικές τέχνες.

□ *Πάρις Πρέκας, Ζωγραφική και γλυπτική*

14 Μαρτίου - 6 Μαΐου 2012
Επιμέλεια: Μερόπη Πρέκα
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

Στην έκθεση που ήταν αφιερωμένη στον Πάρι Πρέκα (1926-1999), ο οποίος είχε ασχοληθεί με τη ζωγραφική, τη γλυπτική, την ανάγλυφη μνημειακή αρχιτεκτονική διακόσμηση και την κοσμηματογραφία, παρουσιάστηκαν 80 ζωγραφικά έργα και 30 γλυπτά του πολυδιάστατου αυτού δημιουργού. Οι ελαιογραφίες και υδατογραφίες της έκθεσης περιλάμβαναν παλαιότερα παραστατικά έργα, καθώς και μεταγενέστερες αφαιρετικές συνθέσεις από τις σειρές «Λιμάνια», «Άλογα», «Ιππείς», «Βίοι Παράλληλοι» και «Τάνκερ» (δεκαετίες '70-'90). Η επιλογή των γλυπτών, από ορείχαλκο, σίδηρο, ατσάλι, ξύλο, μάρμαρο, πέτρα και πηλό, αποκάλυπτε τις επιρροές που δέχτηκε ο Πρέκας από την αφαίρεση, τον κυβισμό, τον σουρεαλισμό και τον εξπρεσιονισμό.

Κατάλογος: *Πάρις Πρέκας* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2012, ISBN 978-960-476-107-4).

□ *Τάσος Μαντζαβίνος, Η δύναμίσ μου εν ασθενεία τελειούται*

23 Μαρτίου - 13 Μαΐου 2012
Επιμέλεια: Ελισάβετ Πλέσσα
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, Ινστιτούτο Σύγχρονης Ελληνικής Τέχνης

Στο μεγάλο αυτό αφιέρωμα στον Τάσο Μαντζαβίνο (γεν. 1958) παρουσιάστηκαν περίπου 120 έργα του

καλλιτέχνη (ελαιογραφίες, σχέδια, κατασκευές) από όλες τις περιόδους της έντονα εξπρεσιονιστικής ζωγραφικής του πορείας και από όλες τις θεματικές εμμονές του, οι οποίες διακρίνονται για τον βαθιά βιοματικό χαρακτήρα τους. Επίσης, εκτέθηκαν αντικείμενα από τη μεγάλη συλλογή παλαιών παιχνιδιών που ο Μαντζαβίνος διατηρεί στο εργαστήριό του και τα οποία έχουν άμεση σχέση με τον πυρήνα της ζωγραφικής του. Κατά τη διάρκεια της έκθεσης το κοινό είχε την ευκαιρία να συναντήσει και να συνομιλήσει με τον ζωγράφο και την επιμελήτρια της έκθεσης.

□ *Θόδωρος Παπαγιάννης, Τα φαντάσματά μου*

30 Μαρτίου - 6 Μαΐου 2012
Επιμέλεια: Μάνος Στεφανίδης
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

Έκθεση ενός ιδιαίτερου γλυπτού περιβάλλοντος με έργα του γλύπτη και ομότιμου καθηγητή της Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών Αθηνών, Θεόδωρου Παπαγιάννη. Με 30 υπερφυσικές ανθρώπινες φιγούρες, ο γλύπτης έστησε ένα σύγχρονο τραγικό χορό που σχημάτιζαν έργα φιλοτεχνημένα από τα αποκαΐδια του Πολυτεχνείου (Νοέμβριος 1993) και από ανακυκλωσιμα υλικά. Το ταψί με τα ψωμιά, ως διαχρονικό σύμβολο της επιβίωσης του ανθρώπου, στη μέση του χορού και μια πεσμένη μορφή συμπλήρωναν το σκηνικό της έκθεσης.

□ *Κλεοπάτρα Χαρίτου, Τα Προσφυγικά της Λεωφόρου Αλεξάνδρας*

6 Απριλίου - 6 Μαΐου 2012
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

Η φωτογραφική έκθεση της Κλεοπάτρας Χαρίτου ανέδειξε την ιστορική και αρχιτεκτονική σπουδαιότητα των Προσφυγικών και την κρυμμένη ομορφιά τους. Ο φωτογραφικός της φακός αποτύπωσε τα εσωτερικά των διαμερισμάτων, τα κλιμακοστάσια και ίχνη από την καθημερινότητα των ενοίκων τους, όπως αυτά απέμειναν καταγεγραμμένα από τότε που τα σπί-

τια ερήμωσαν μετά την πώλησή τους στην Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου το 2001. Οι εικόνες αυτές είναι ίσως οι τελευταίες φωτογραφικές μαρτυρίες που συνδέονται με τη μνήμη των Μικρασιατών προσφύγων.

□ *Λιάνα Παττίχη, Αλυσοδεμένο*
25 Απριλίου - 27 Μαΐου 2012
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη
- Πωλητήριο

Οργανωμένη στο πλαίσιο του κύκλου μικρών εκθέσεων με τίτλο «Αναζητήσεις στην Ύλη», η έκθεση αυτή ήταν ένα ταξίδι στον χρόνο, που συνέδεε τα κοσμήματα της Λιάνας Παττίχη με τα γραμμικά περιγράμματα των παραδοσιακών ελληνικών ενδυμασιών. Η δουλειά της περιλάμβανε κυρίως καρφίτσες και περιδέραια από ασημένιες ή χρυσές αλυσίδες, ή από αλυσίδες στερεωμένες σε πλέγμα χαλκού και επικαλυμμένες με σμάλτο.

□ *Γεώργιος Ε. Βαρθολομαίος, Λαύριο*
Τα σκηνικά μιας παράστασης
26 Απριλίου - 20 Μαΐου 2012
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

Η έκθεση περιλάμβανε φωτογραφίες από το εσωτερικό των βιομηχανικών χώρων των μεταλλείων Λαυρίου, όπως διατηρήθηκαν έως το 1987, οπότε και φωτογραφήθηκαν από τον Γιώργο Βαρθολομαίο. Ο φωτογράφος χρησιμοποίησε με δεξιοτεχνία τη χαρακτηριστική τεχνική *chiaroscuro* για να αποδώσει με εικαστικό τρόπο την ατμόσφαιρα ενός αποβιομηχανοποιημένου χώρου που αποπνέει ακόμα την εμβληματική, για τη Λαυρεωτική, μεταλλευτική δραστηριότητα που κάποτε είχε ακμάσει. Το ημίφως αποκάλυπτε ένα σκηνικό έρημο από τους πρωταγωνιστές του: οι ερειπωμένοι τοίχοι και τα εγκαταλελειμμένα αντικείμενα “μιλούσαν” για μια ανθρώπινη παρουσία εν απουσία της.

□ *Τα Ελληνικά Τέρατα της BEETROOT*
27 Απριλίου - 29 Ιουλίου 2012
Διοργάνωση: Beetroot Design Group, Μουσείο Μπενάκη

Με την υποστήριξη του Δήμου Θεσσαλονίκης

Παρουσιάστηκαν δημιουργίες του γραφείου οπτικής επικοινωνίας Beetroot Design Group, οι οποίες ως προς την αισθητική τους ανακαλούσαν την εικονογράφηση, από την ίδια ομάδα καλλιτεχνών, του βιβλίου *Τα Παρεξηγημένα Τέρατα της Ελληνικής Μυθολογίας*. Συγκεκριμένα περιλαμβάνονταν εγκαταστάσεις, τρισδιάστατα γλυπτά, αλλά και ψηφιακά, αόρατα τέρατα που εμφανίζονταν, συμπληρώνονταν ή αποκτούσαν ζωή μέσα από ηλεκτρονικές συσκευές, όπως τα tablets και τα smartphones. Η έκθεση οργανώθηκε στο πλαίσιο της βράβευσης του γραφείου Beetroot Design Group με την υψηλότερη, σε διεθνή κλίμακα, διάκριση στον χώρο του επικοινωνιακού design, παρουσιάζοντας για πρώτη φορά στην Αθήνα τη δουλειά αυτή. Τα εκθέματα λειτούργησαν, σε πρώτο επίπεδο, ως σύγχρονα καλλιτεχνικά δημιουργήματα βασισμένα στην ελληνική μυθολογία και σε δεύτερο, ως αφορμή για την παρουσίαση των συστατικών της δημιουργίας και της ανάπτυξης. Η ελληνική μυθολογία, ως κληρονομιά του δυτικού πολιτισμού, επανεξετάστηκε υπό το νέο πρίσμα της ουσίας που κρύβει πίσω από το φανταστικό της περίβλημα και τα τέρατα αποτέλεσαν σύγχρονα σύμβολα ενάντια στον ρατσισμό, την απλοποίηση και τον αποκλεισμό.

□ *Sean Scully, Δωρικός ρυθμός*
9 Μαΐου - 15 Ιουλίου 2012
Επιμέλεια: Sally Radic – Ξένια Γερουλάνου
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

Επρόκειτο για την πρώτη ατομική έκθεση στην Ελλάδα του σημαντικού Ιρλανδοαμερικανού καλλιτέχνη Sean Scully, ο οποίος δύο φορές έχει προταθεί για το βραβείο Turner. Η έκθεση επικεντρώθηκε σε έξι μνημειώδεις “δωρικούς” πίνακες ζωγραφικής που ο καλλιτέχνης φιλοτέχνησε από το 2009. Ο δημιουργός εξομολογήθηκε ότι «η έμπνευση για τα έργα DORIC προκλήθηκε από την αρχιτεκτονική

φόρμα που συνόδευσε τη γέννηση της Δημοκρατίας. Στην Αθήνα ως κοιτίδα της Δημοκρατίας, και όλων όσων πολιτισμικών διεργασιών ακολούθησαν στη Δύση, θέλησα να αποτινώ ένα φόρο τιμής. Ήθελα να εκφράσω την τάξη και τον ανθρωπισμό». Στον εκθεσιακό χώρο, παράλληλα, παρουσιάστηκαν μεταξοτυπίες, υδατογραφίες, καθώς και άλλα ζωγραφικά έργα του δημιουργού από διαφορετικές περιόδους της τριαντάχρονης καλλιτεχνικής του πορείας, αποδεικνύοντας ότι η πρώτη παραγωγή του υπήρξε προάγγελος των νέων του “δωρικών” δημιουργιών.

□ *Κυριάκος Κρόκος 1941-1998*
25 Μαΐου - 29 Ιουλίου 2012
Επιμέλεια: Λέτη Αρβανίτη-Κρόκου
Σχεδιασμός: Λίλη Πεζανού
Video: Γιάννης Τριτομιπίδας
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

Η έκθεση διέτρεχε επιλεκτικά όλο το αρχιτεκτονικό και ζωγραφικό έργο του σημαντικού Έλληνα αρχιτέκτονα. Περιλάμβανε πρωτότυπα σχέδια, σκίτσα και μακέτες από τις μελέτες, καθώς και φωτογραφίες από τα κτήρια που πραγματοποιήθηκαν. Παράλληλα, παρουσιάζονταν και ορισμένα από τα εναπομείναντα στοιχεία (σοβάς, ξύλο, τοιμέντο) που χρησιμοποίησε ο Κρόκος για να παρουσιάσει την υλικότητα του έργου του το 1996, όταν έλαβε μέρος στην VI Biennale Αρχιτεκτονικής της Βενετίας, εκπροσωπώντας την επίσημη ελληνική συμμετοχή. Κατάλογος: Λ. Αρβανίτη-Κρόκου – Η. Κωσταντόπουλος – Α. Λεβίδης (επιμ.), *Κυριάκος Κρόκος* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2012, ISBN 978-960-476-112-8).

□ *Η σημασία της λεπτομέρειας: Κυριάκος, Αντέλα Κυριακίδη και Συνεργάτες Αρχιτέκτονες*
30 Μαΐου - 29 Ιουλίου 2012
Επιμέλεια - σχεδιασμός: Άννα Σκιαδά – Σταύρος Γυφτόπουλος
Διοργάνωση: Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη
Στην έκθεση προβλήθηκε η δου-

λειά του αρχιτεκτονικού γραφείου της Αντέλας και του Κυριάκου Κυριακίδη και των συνεργατών τους, το οποίο λειτουργεί χωρίς διακοπή από τη δεκαετία του 1960, μέσα από πέντε θεματικές και χρονολογικές ενότητες: Κατοικίες, Διαγωνισμοί, Τουριστικά, Γραφεία και Νοσοκομεία. Σχέδια, φωτογραφίες, προπλάσματα και άλλο αρχαιακό υλικό, καθώς και μια συνοπτική εργογραφία βοήθησαν τους επισκέπτες στην περιήγησή τους. Κατάλογος: *Η σημασία της λεπτομέρειας. Κυριάκος, Αντέλα Κυριακίδη και Συνεργάτες Αρχιτέκτονες* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2012, ISBN 978-960-476-110-4).

□ *Edy Ferguson, Επιλογές έργων 1993 έως σήμερα*
1 Ιουνίου - 29 Ιουλίου 2012

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη
Η έκθεση πρόβαλε τις πολλές διαστάσεις του έργου της Edy Ferguson, η οποία κινείται σε ποικίλα πεδία δημιουργικής έκφρασης: σχέδιο, εγκατάσταση, performance, video και ζωγραφική. Οι θεματικές που κατά καιρούς την έχουν απασχολήσει βρίσκονται σήμερα στο επίκεντρο του διαλόγου γύρω από τη σύγχρονη τέχνη. Χάρη στο εύρος των δεξιοτήτων της η δημιουργός είναι ελεύθερη να χρησιμοποιεί μια μεγάλη γκάμα μέσων.

□ *Αντώνης Καστρινάκης. Βιλάνι*
10 Ιουνίου - 29 Ιουλίου 2012
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη - Πωλητήριο

Το *Βιλάνι* του Αντώνη Καστρινάκη αποτελεί έναν πολυσήμαντο εικαστικό τόπο που συγκεντρώνει πρόσφατες σημειώσεις και αναζητήσεις, ανακαλύψεις και επινοήσεις, αδιέξοδα και διεξόδους του καλλιτέχνη. Επιτοίχιες και τρισδιάστατες σημειώσεις των τελευταίων ετών που αναφέρονταν τόσο στον ναυτικό πλου και τις περιπέτειές του, όσο και στο ίδιο το εργαστήριο του καλλιτέχνη, όπου συναντήθηκαν διαφορετικές υφές και εμπνεύσεις, φόρμες και κόσμοι, μνήμες και εφήμερα ενθυμήματα, στεγάστηκαν σε

δύο παράλληλους χώρους, το Κέντρο Τέχνης Καστέλας και τον ισόγειο χώρο του Πωλητηρίου στο κτήριο της οδού Πειραιώς, ενώνοντας σε διάλογο τα παλιά με τα νέα έργα του καλλιτέχνη.

□ *Βάλιας Σεμερτζίδης 1911-1983: Αναδρομική*
20 Σεπτεμβρίου - 11 Νοεμβρίου 2012
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

Η μεγάλη αναδρομική έκθεση του Βάλια Σεμερτζίδη, που πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τον καθηγητή Ιστορίας της Τέχνης Νίκο Χατζηνικολάου, είχε στόχο να φέρει στο φως γνωστές και άγνωστες πτυχές του έργου ενός σπουδαίου δημιουργού, το οποίο μέχρι τελευταία ελάχιστα είχε μελετηθεί. Στην έκθεση, εκτός από τα ζωγραφικά έργα, παρουσιάστηκαν για πρώτη φορά ορισμένα από τα σχέδια που φιλοτέχνησε στα βουνά της Ευρυτανίας κατά τη διάρκεια του αντιστασιακού αγώνα. Επιπλέον, εκτέθηκαν ελαιογραφίες, σχέδια με κάρβουνο και μολύβι, έργα με παστέλ από όλες τις φάσεις της δημιουργίας του ζωγράφου.

Κατάλογος: Ν. Χατζηνικολάου (επιμ.), *Βάλιας Σεμερτζίδης 1911-1983* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2012, ISBN 978-960-476-117-3). Παράλληλα, κυκλοφόρησε το βιβλίο Ν. Χατζηνικολάου (επιμ.), *Βάλιας Σεμερτζίδης. Συνομιλίες με τον Χρίστο Αλεξίου* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2012, ISBN 978-960-476-117-3).

□ *Κώστας Κουλεντιανός, Ο τελευταίος ακροβάτης του Μοντερνισμού*
28 Σεπτεμβρίου 2012 - 13 Ιανουαρίου 2012
Επιστημονική επιμέλεια: Ντένης Ζαχαρόπουλος
Συντονισμός-επιμέλεια: Μπεν Κουλεντιανός - Θόδωρος Παπαδόπουλος
Σχεδιασμός: Λορέττα Γαϊτή
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

Η έκθεση περιλάμβανε 120 έργα του σπουδαίου αυτού γλύπτη, αντι-

προσωπευτικά όλων των περιόδων της δημιουργίας του: από τα πρώτα σπουδαστικά έργα της δεκαετίας του 1940, όταν ακόμα ο Κουλεντιανός δούλευε τον πηλό, έως τα μνημειακά του έργα από σίδηρο των τελευταίων δεκαετιών της ζωής του. Στόχος της διοργάνωσης ήταν η επαναπραγμάτευση της συνολικής δημιουργίας του καλλιτέχνη. Θέματα όπως η ποικιλία των υλικών και η πλαστική άνεση με την οποία τα χρησιμοποιούσε, η ενασχόλησή του με την ανθρώπινη μορφή, ο συνδυασμός επιπέδων τόσο σε έργα μικρών όσο και μεγάλων διαστάσεων, η συνέπεια της πορείας του προς την όλο και πληρέστερη απλότητα στάθηκαν τα θεμελιώδη ζητήματα της έκθεσης και της έκδοσης που τη συνόδευε.

Κατάλογος: Ν. Ζαχαρόπουλος (επιμ.), *Κουλεντιανός. Ο τελευταίος ακροβάτης του Μοντερνισμού* / Ν. Zacharopoulos (ed.), *Koulentianos. The Last of the Modern Acrobats* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2012, ISBN 978-960-476-116-6).

□ *Ο κόσμος του Εμμανουήλ Βουρέκα*
11 Οκτωβρίου - 2 Δεκεμβρίου 2012
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη - Αρχαία Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής

Στην έκθεση παρουσιάστηκε μεγάλο τμήμα του έργου του Εμμανουήλ Βουρέκα (1907-1993): μονοκατοικίες, πολυκατοικίες, κτήρια γραφείων, δημόσια κτήρια, τράπεζες, ξενοδοχεία κ.ά., όπως αυτό διασώζεται στο προσωπικό του αρχείο καθώς και στα αρχαία των συνεργατών του. Στους στενούς συνεργάτες του περιλαμβάνονται πολλοί σημαντικοί Έλληνες αρχιτέκτονες, όπως οι Ρένος Κουτσούρης, Προκόπης Βασιλειάδης, Περικλής Σακελλάριος, Σπύρος Στάικος, Κωνσταντίνος Δεκαβάλλας, Αντώνης Γεωργιάδης, Βασίλης Γρηγοριάδης και Ιωάννης Βικέλας. Άλλωστε πολλά από τα έργα του, όπως το ξενοδοχείο Athens Hilton, οι τουριστικές εγκαταστάσεις στη Γλυφάδα, το Καβούρι και τη Βουλιαγμένη, αποτελούν τοπόσημα της πρωτεύουσας και των προαστίων της, έχοντας συμβάλει

Αποψη της έκθεσης *Κώστας Κουλεντιανός* στο κτήριο της οδού Πειραιώς (φωτ.: Λ. Κουργιαντάκης).

στη διαμόρφωση του ύφους της νεο-ελληνικής αρχιτεκτονικής.

Κατάλογοι: Μ. Καρδαμίτση-Αδάμη, *Ο κόσμος του Εμμανουήλ Βουρέκα* και Μ. Kardamitsi-Adami, *The World of Emmanuel Vourekas* (εκδ. Εκδοτικός Οίκος Μέλισσα – Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2012, ISBN 978-960-476-321-9 και 978-960-476-322-6 αντίστοιχα).

□ *Sweets are not forever*

11 Οκτωβρίου - 11 Νοεμβρίου 2012
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη - Πωλητήριο

Τέσσερις χιλιάδες πολύχρωμα πηλίνα σοκολατάκια σε 16 τετραγωνικά μέτρα, 60 μικρά ζωγραφικά έργα, σχέδια σε χαρτί και άλλα εκθέματα, όλα έργα της σύγχρονης εικαστικής Χριστίνας Δάρρα, αποτελούσαν το υλικό της έκθεσης που πραγματοποιήθηκε στον χώρο του Πωλητηρίου στο κτήριο της οδού Πειραιώς. Η ενόχληση αυτή φωτογράφιζε μια γενιά που μεγάλωσε στην αφθονία και τώρα, αντιμετωπίζοντας τη βαθιά κοινωνική κρίση, καλείται να επαναπροσδιορίσει την ταυτότητά της, να δημιουργήσει αντανάκλαστικά επιβιώσης και να πορευτεί μέσα από ένα νέο κοινωνικό σχήμα, ίσως πιο αλληλέγγυο και στερεότερα θεμελιωμένο από το προηγούμενο.

□ *Θεσσαλονίκη 1912-2012. Η αρχιτεκτονική μιας εκατονταετίας*

18 Οκτωβρίου - 25 Νοεμβρίου 2012
Μουσειολογική-μουσειογραφική μελέτη της έκθεσης: Βασίλης Κολώνας με τη συνεργασία της Σωτηρίας Αλεξιάδου
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, σε συνεργασία με τον Δήμο Θεσσαλονίκης και το Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης

Γεγονότα της πολιτικής και κοινωνικής ιστορίας προσδιόρισαν την πολεοδομική και την αρχιτεκτονική ταυτότητα της Θεσσαλονίκης, δίνοντας την αφορμή για μια διαδρομή στον χώρο και τον χρόνο. Στο πλαίσιο της έκθεσης παρουσιάστηκε το έργο σημαντικών αρχιτεκτόνων του 20ού αιώνα μέσα από αρχιτεκτονικά σχέδια, μακέτες, έντυπα, φωτογραφικά και κινηματογραφικά αρχεία. Ζητούμενο της διοργάνωσης ήταν η εικονογραφία της πόλης μέσα από τα τυπολογικά και μορφολογικά χαρακτηριστικά των κτηρίων της.

□ *7η Μπιενάλε Νέων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων*

22 Νοεμβρίου 2012 - 13 Ιανουαρίου 2013

Επιμέλεια: Ηλίας Κωνσταντόπουλος
Διοργάνωση: Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, Μουσείο Μπενάκη

Στην έκθεση παρουσιάστηκαν, από ένα σύνολο 289 συμμετοχών, 71 έργα και άλλα 76 προεπιλεγμένα, τα οποία επέλεξε η κριτική επιτροπή αποτελούμενη από τους αρχιτέκτονες Ν. Καλογερά, Α. Κωτσιόπουλο, Π. Δραγώνα, Σ. Γυφτόπουλο και Π. Πάγκαλο. Η κυρίαρχη παρουσία της λιτής, χωρίς φορμαλιστικές εξάρσεις κατοικίας συγκροτούσε ένα σχεδόν ομοιογενές, μοντέρνο ελληνικό ιδίωμα, το οποίο τα τελευταία χρόνια αναγνωρίζεται πλέον σε διεθνές επίπεδο για την υψηλή του στάθμη. Από την έκθεση δεν απουσίαζαν και κάποιες ελπιδοφόρες προτάσεις για διαμορφώσεις υπαίθριων και εσωτερικών χώρων, καθώς και ορισμένες ενδιαφέρουσες μελέτες με ενεργειακό προσανατολισμό.

□ *Ανοίγει ξανά ο Μέντης!*

6 Δεκεμβρίου 2012 - 13 Ιανουαρίου 2013
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη - Πωλητήριο

Στο πλαίσιο των εγκαίνιων του νέου μουσειακού παραρτήματος «MENTHΣ Κέντρο διατήρησης παραδοσιακών τεχνικών κλωστοϋφαντουργίας», το Πωλητήριο διοργάνωσε στους χώρους του έκθεση με έργα 40 καλλιτεχνών που χρησιμοποιούν ως πρώτη ύλη προϊόντα της παλαιάς βιοτεχνίας MENTH για να δημιουργήσουν αντικείμενα σύγχρονης αισθητικής. Στην έκθεση συμμετείχαν οι καλλιτέχνες: Β612, Inger Carlsson, Ghislaine Dantan, Pericles Kondylatos, Paula Lakah, Anna-Maria Lambert, Valentino Marengo, Juliette Polac, Thetis Authentics, Κατερίνα Ανέστη, Άρτεμις Βαλοσαμάκη, Φανή Βογια-

τζή, Βάσια Γαβριηλίδου, Μαίρη Γαλάνη-Κρητικού, Δημήτρης Γενάρης, Θάλεια-Μαρία Γεωργούλη, Μαρία Γιαννοπούλου, Γιασεμί Ν.Κ., Ειρήνη Γκόνου, Άκης Γκούμας, Χριστίνα Δάρρα, Αλεξάνδρα Διαμαντοπούλου, Σταμάτης Ζάννος, Άννα Θεοχαράκη, Κατερίνα Καλημέρη, Εριφύλλη Κανίνια, Χριστίνα Καρακαλάκη, Κατερίνα Καρούσου, Σπύρος Κούκος, Αλεξάνδρα Κούμπα, Ίρις Κρητικού, Ιόλη Λειβαδά, Λουκία, Πρόδρομος Λουκίδης, Βάγγυ Μαριόλου, Ολυμπία Μπασκλαβάνη, Βάσω Μπόλμπαση, Εβίτα Μύριαμ, Κατερίνα Μωραΐτη, Δημήτρης Ντάσσιος, Κική Περιβολάρη, Μαρία Πολυξιά, Κική Σιδηροπούλου, Καλλιρρόη Σπυριδωνος, Αλεξάνδρα Τσουκαλά, Αγγέλα Χρυσαιτή, Μαργαρίτα Χρυσάκη.

□ *Γιάννης Τσαρούχης, Μελέτες για 17 θέματα*

7 Δεκεμβρίου 2012 -
31 Μαρτίου 2013

Επιμέλεια: Νίκη Γρυπάρη,
Πρόεδρος Ιδρύματος Γιάννη
Τσαρούχη

Σχεδιασμός: Αίλη Πεζανού
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη,
Ίδρυμα Γιάννη Τσαρούχη

Ήταν η πρώτη φορά που το έργο του Τσαρούχη παρουσιάστηκε μέσα από σπουδές και παραλλαγές (σχέδια, άλλοτε πρωτόλεια και ημιτελή και άλλοτε ώριμες ασκήσεις, αλλά και ολοκληρωμένα ζωγραφικά έργα), ανέκδοτες φωτογραφίες και πρωτότυπο αρχαιακό υλικό, το οποίο σπάνια έχει την ευκαιρία να δει το κοινό και προέρχεται από τις πολύτιμες συλλογές του Ιδρύματος Γιάννη Τσαρούχη. Γύρω από εμβληματικές σειρές, όπως οι «Εποχές», οι «Ναύτες», ο «άγιος Σεβαστιανός», οι «Μήνες», οι «Λουόμενοι» κ.ά., η παρουσίαση έριξε φως στα διάφορα στάδια της πνευματικής και καλλιτεχνικής εργασίας που οδήγησαν τον σημαντικό αυτό ζωγράφο στην ολοκλήρωση του έργου του και στην οριστική πραγμάτευση της θεματολογίας του.

□ *Θεοχάρης Δαβίδ. Δομημένες Ιδέες*
14 Δεκεμβρίου 2012 -
13 Ιανουαρίου 2013

Επιμέλεια: Νίκος Καλογεράς
– Μαριάννα Μηλιώνη

Διοργάνωση: Ελληνικό Ινστιτούτο
Αρχιτεκτονικής, Μουσείο
Μπενάκη

Με αφετηρία τη θέση ότι η αρχιτεκτονική είναι αποτέλεσμα ιδεών που αναπτύσσονται μέσα από θεωρητικές έρευνες, εξέταση και ελευθερία σκέψης, και ότι μια πράξη αρχιτεκτονικής επιτυγχάνει πλήρως τη δυνατότητά της όταν γίνεται πραγματικότητα, η έκθεση προσπάθησε να αποδείξει πώς και σε ποιο βαθμό η διαδικασία σχεδιασμού που οδηγεί στα κατασκευασμένα και προτεινόμενα έργα εμπλουτίστηκε από την πραγματικότητα των τεσσάρων υποκειμενικά επιλεγμένων και συχνά συνυφασμένων θεμάτων: Art / Τέχνη, Precedent / Προηγούμενο, Ground / Τοπίο, Symbolism / Συμβολισμός.

□ *12 καλλιτέχνες ζωγραφίζουν τόπους της Ελλάδας. Χάρτες και τοπία από τη συλλογή της ΑΓΕΤ Ηρακλής*

20 Δεκεμβρίου 2012 -
20 Ιανουαρίου 2013

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

Κατά τη διάρκεια της κυκλοφορίας των ημερολογίων της ΑΓΕΤ, ήταν σταθερή επιλογή, για αρκετά χρόνια, να ανατίθεται στους καλλιτέχνες η παρουσίαση μιας περιοχής της Ελλάδας, μαζί με τον αντίστοιχο χάρτη της. Το αποτέλεσμα της διαδικασίας αυτής παρουσιάστηκε στην έκθεση, που ανέδειξε ένα από τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά της συλλογής, την ελληνική τοπιογραφία. Η έκθεση περιλάμβανε 12 μικρές θεματικές ενότητες με τους χάρτες περιοχών της Ελλάδας και τα αντίστοιχα τοπία, τα οποία φιλοτέχνησαν οι καλλιτέχνες στα ημερολόγια της ΑΓΕΤ.

Κατάλογος: Κ. Παπαχρίστου (επιμ.), *12 καλλιτέχνες ζωγραφίζουν τόπους της Ελλάδας. Χάρτες και τοπία από τη συλλογή της ΑΓΕΤ Ηρακλής* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2012,

ISBN 978-960-476-121-0, 978-960-86014-8-2).

ΜΟΥΣΕΙΟ ΙΣΛΑΜΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

□ *Χρόνος και Τόπος. Είκοσι δύο ποιήματα Κ.Π.Καβάφη - Δώδεκα εικόνες του Χ.Ι. Ξένου*

17 Φεβρουαρίου - 20 Μαρτίου 2011
Επιμέλεια: Μαρίνα Κοριολάνο-
Λυκουρέζου

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

Ο Χάρης Ξένος επέλεξε 22 ποιήματα του Κ.Π. Καβάφη για να δημιουργήσει μια έκδοση αφιερωμένη στον μεγάλο Αλεξανδρινό ποιητή. Με κριτήριο τα θέματα που κίνησαν το ενδιαφέρον του και τον ενέπνευσαν, φιλοτέχνησε τα 12 ζωγραφικά έργα που παρουσιάστηκαν στην έκθεση. Με το στοιχειοθετημένο στο χέρι λεύκωμα, που συνόδευε την έκθεση, ο καλλιτέχνης ξεκινά μια σειρά εικαστικών σχολίων εμπνευσμένη από το έργο Ελλήνων ποιητών, σε μορφή εκδόσεων και πινάκων, ως συνέχεια του έργου που ξεκίνησε το 2002, εμπνευσμένο από τα ποιήματα των Jorge Luis Borges, Pablo Neruda και Federico García Lorca.

Κατάλογος: Μ. Κοριολάνο-Λυκουρέζου (επιμ.), *Χρόνος και Τόπος. Είκοσι δύο ποιήματα Κ.Π.Καβάφη - Δώδεκα εικόνες του Χ.Ι. Ξένου* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη – Εκδόσεις Διάττων, Αθήνα 2011, ISBN 978-960-476-086-2).

□ *Εβλιγιά Τσελεμπί, Το Βιβλίο των Ταξιδιών*

5 Απριλίου - 26 Ιουνίου 2011
Διοργάνωση: Βρετανικό Συμβούλιο,
Μουσείο Μπενάκη

Βασικοί συντελεστές της έκθεσης στο εξωτερικό: British Council, Young Foundation, Maslaha, Effusion

Με τη συμβολή των: Khalili Art Collection, Suki Chan, Royal Academy of Music, Adam Williamson, Mercan Dede, Emre Araci, Bethnal Green Library, Caroline Finkel, Donna Laundry,

Gerald Maclean, Nabil Matar, Suraiya Farooqi, Doris Behrens-Abouseif, Owen Wright

Η έκθεση διοργανώθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος «Our Shared Europe» και είχε στόχο τον διάλογο με τις μουσουλμανικές κοινότητες της Ευρώπης για αμοιβαίο σεβασμό και κατανόηση. Ο Εβλιγιά Τσελεμπί, ταξιδευτής του 17ου αιώνα, εμπνεύστηκε από ένα όνειρο για να ξεκινήσει ένα πραγματικό αλλά και πνευματικό ταξίδι στην Οθωμανική αυτοκρατορία, η οποία τότε εκτεινόταν από τα βόρεια της Ανατολίας μέχρι την Ευρώπη και τη Βόρεια Αφρική. Τις περιπέτειές του τις συγκέντρωσε στο *Βιβλίο των ταξιδιών* (Σεγιαχατναμέ), το οποίο και αποτέλεσε το θέμα της έκθεσης.

□ *Από τη Νουβία στο Σουδάν. Με τη ματιά της Ελληνοορθόδοξης Αρχαιολογικής Αποστολής*
7 Οκτωβρίου 2011 -
19 Φεβρουαρίου 2012
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη -
Μουσείο Ισλαμικής Τέχνης

Έκθεση με φωτογραφίες των αρχαιολόγων Αλέξανδρου Τσάκου και Henriette Hafsaas-Tsakos από διάφορες περιόδους κατά τις οποίες έζησαν και εργάστηκαν στο Βόρειο Σουδάν. Το θέμα της σχετιζόταν με την ιστορία του Σουδάν, τους ανθρώπους και τις θρησκείες τους από τους αρχαίους και μεσαιωνικούς πολιτισμούς της Νουβίας στους σύγχρονους ισλαμικούς του Σουδάν. Οι φωτογραφίες περιγράφουν θρησκευτικές δοξασίες και πρακτικές

από το σύγχρονο ισλάμ, υπογραμμίζοντας την αρχέγονη σημασία που έχει το νερό και ο ποταμός Νείλος στον πολιτισμό και τη θρησκεία της περιοχής. Η έκθεση ολοκληρωνόταν με προσωπογραφίες Σουδανών και στιγμιότυπα από την καθημερινή τους ζωή.

□ *Nour. Κοσμήματα της Έλενας Σύρακα*
24 Φεβρουαρίου - 22 Απριλίου 2012
Επιμέλεια: Κώστας Βογιατζής
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

Με αφετηρία την ισλαμική τέχνη και τα εκθέματα του Μουσείου Ισλαμικής Τέχνης, η Έλενα Σύρακα άντλησε την έμπνευσή της από τις γεωμετρικές φόρμες των αντικειμένων, από τα φυτικά μοτίβα των μεταξωτών υφασμάτων, από τις πανοπλίες, τα κράνη και τα σπαθιά. Τα χειροποίητα κοσμήματα της συλλογής «Nour», από χρυσό 18Κ και πολύτιμες πέτρες, παρουσιάστηκαν δίπλα στα αντικείμενα του μουσείου που ερέθισαν τη δημιουργικότητα της καλλιτέχνιδας.

□ *Οι Άραβες στη Μεσόγειο. Φωτογραφικός Περίπλους. Ντόρα Μηναιΐδη - Μαρία Φακίδη*
11 Μαΐου - 16 Σεπτεμβρίου 2012
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

Η έκθεση ήταν ένα φωτογραφικό οδοιπορικό της Ντόρας Μηναιΐδη και της Μαρίας Φακίδη, στις χώρες που εγκαταστάθηκαν οι Άραβες και περιβρέχονται από τη Μεσόγειο: από τη Συρία και την Ιορδανία αποτυπώθηκαν οι βυζαντινές πολιτείες

δίπλα στα αραβικά παλάτια και τα κάστρα, η ρωμαϊκή Παλμύρα με τις ερειπωμένες χριστιανικές εκκλησίες και η αραβική Πέτρα των αρχαίων Ναβαταίων στην έρημο του Γουάντι Ρουμ· από την αφρικάνικη ακτή της Μεσογείου, τη Λιβύη και το Μαρόκο, παρουσιάστηκαν οι ελληνορωμαϊκές πόλεις Σαμπράθα και Leptris Magna, η βυζαντινή Απολλωνία με τους βερβερνίκους οικισμούς και οι κάμπες στο Μαρόκο· από τις απέναντι ευρωπαϊκές ακτές της Μεσογείου φωτογραφήθηκαν οι βυζαντινοαραβικές εκκλησίες στο Παλέρμο της Σικελίας και το αραβικό παλάτι της Αλάμπρα στη Γρανάδα.

□ *Αθηνά Ιωάννου, Who is afraid of the Walls?*
21 Ιουνίου 2012 - 27 Ιανουαρίου 2013
Επιμέλεια: Μαρία Μαραγκού

Το έργο της Αθηνάς Ιωάννου παρουσιάστηκε στον υπόγειο χώρο του Μουσείου Ισλαμικής Τέχνης, στον οποίο έχει αποκαλυφθεί τμήμα του τείχους της πόλης των Αθηνών του 4ου αιώνα π.Χ. Μέσα από τη δημιουργία της η Ιωάννου πραγματεύθηκε τον τρόπο με τον οποίο ένας σύγχρονος καλλιτέχνης αντιμετωπίζει την ιστορία, τη σιωπή και το αίσθημα και με απλές διακριτικές σημειώσεις υπογράμμισε τη σχέση της με τον ιστορικό χώρο. Την έκθεση συνόδευε έκδοση με κείμενα της Μαρίας Μαραγκού και της Jackie-Ruth Meyer, Διευθύντριας του Centre d'Art le Lait (Αλμπί Γαλλίας).

Β. ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΜΠΕΝΑΚΗ ΕΚΤΟΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

□ *Relics of the Past*

Treasures of the Greek Orthodox Church and the Population Exchange From the Benaki Museum Collections
Chambésy Γενεύης, Ορθόδοξο Κέντρο του Οικουμενικού Πατριαρχείου
3 Φεβρουαρίου - 24 Ιουλίου 2011
Επιμέλεια: Άννα Μπαλλιάν
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη
Αποκλειστικός χορηγός:

Κοινοφελές Ίδρυμα Ιωάννη Σ. Λάτση

Η έκθεση εγκαινίασε τη λειτουργία του Μουσείου Χριστιανικής Τέχνης στο Ορθόδοξο Κέντρο του Οικουμενικού Πατριαρχείου στο Chambésy Γενεύης, παρουσιάζοντας τα κειμήλια που έφεραν οι πρόσφυγες στην Ελλάδα μετά την ανταλλαγή των πληθυσμών. Με την ευκαιρία της διοργάνωσης, περίπου 90 από τα πολύτιμα αυτά αντικείμενα παρουσιάστηκαν για πρώτη φορά στο εξωτερικό, προβάλλοντας την καλλιτεχνική δημιουργία των χριστιανών της Οθωμανικής αυτοκρατορίας από τον 16ο έως τον 19ο αιώνα και αναδεικνύοντας το περιβάλλον όπου άκμασε ο μεσαιωνικός και ο νεότερος ελληνισμός.

Κατάλογος: A. Ballian (ed.), *Relics of the Past: Treasures of the Greek Orthodox Church and the Population Exchange. The Benaki. Museum Collections* (αγγλ./γαλλ., Benaki Museum – 5 Continents Editions, Chambésy 2011, ISBN 978-90-476-084-8, 978-88-7439-575-0).

□ *...να μαθαίνω γράμματα*

Θεσσαλονίκη, 8η Διεθνής Έκθεση Βιβλίου

5-8 Μαΐου 2011

Διοργάνωση: Εθνικό Κέντρο Βιβλίου, Μουσείο Μπενάκη

Η έκθεση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της 8ης Διεθνούς Έκθεσης Βιβλίου Θεσσαλονίκης, στο περίπτερο της θεματικής έκθεσης (περίπτερο 13) που ήταν αφιερωμένο στο βιβλίο και την εκπαίδευση. Παρουσιάστηκαν 35 επιλεγμένες φωτογραφίες της

Βούλας Παπαϊωάννου και του Δημήτρη Χαριοιάδη, οι οποίες φυλάσσονται στα Φωτογραφικά Αρχεία του Μουσείου Μπενάκη.

□ *Λατρεία και προσκυνήματα μετά την Άλωση. Από τις συλλογές του Μουσείου Μπενάκη*

Δελφοί, Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο

28 Ιουνίου - 29 Ιουλίου 2011

Επιμέλεια: Αναστασία Δρανδάκη

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών

Η έκθεση, που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του Διεθνούς Συμποσίου με τίτλο *Το Βυζάντιο στην Ιστορική συνέχεια*, παρουσίασε τη θρησκευτική ζωγραφική και τα λειτουργικά σκεύη ανάμεσα σε Ανατολή και Δύση, τις τοπικές λατρείες και τα προσκυνήματα των Ελλήνων από τον 15ο έως τον 19ο αιώνα. Όλα τα εκθέματα προέρχονταν από τις συλλογές του Μουσείου Μπενάκη.

□ ΣΥΡΤΑΡΙ XXII

Φωτογραφίες σε αποσύνθεση

Νάξος, Πύργος Μπαζαίου

24 Ιουλίου - 2 Σεπτεμβρίου 2011

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη,

Εταιρία Θεατρικής Έκφρασης

ΑΙΩΝ, με την υποστήριξη του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού

Η έκθεση περιλάμβανε φωτογραφίες που υπό κανονικές συνθήκες δεν θα παρουσιάζονταν ποτέ σε δημόσια θέα: εικόνες που, παρά την ακρίβεια της φωτογραφικής περιγραφής, είχαν χάσει το αφηγηματικό τους περιεχόμενο. Το έναυσμα για την πραγματοποίηση της έκθεσης έδωσε το περιεχόμενο του συρταριού XXII από μια μεταλλική συρταροθήκη στον χώρο όπου φυλάσσεται το πρωτότυπο φωτογραφικό υλικό του Αρχείου. Το περιεχόμενο του αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα των αρχείων γνωστών φωτογράφων που, παρά την εκτετα-

μένη χημική φθορά, έχει φυλαχτεί. Οι εκτυπώσεις των “κατεστραμμένων” αυτών αρνητικών στην έκθεση κέντρισαν το ενδιαφέρον των ειδικών, όσο και του ευρύτερου κοινού.

Κατάλογος: Λ. Κουργιαντάκης, *ΣΥΡΤΑΡΙ XXII. Φωτογραφίες σε αποσύνθεση* / L. Kourgiantiakakis, *DRAWER XXII. Decomposed pictures* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2011, ISBN 978-960-476-096-1).

□ *Θραύσματα και σπαράγματα από τη Φουστάτη: Ισλαμική τέχνη από την Αίγυπτο 8ος-14ος αιώνας, από τις συλλογές του Μουσείου Μπενάκη*

Θεσσαλονίκη, Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών ΑΠΘ

4 Νοεμβρίου 2011 -

28 Ιανουαρίου 2012

Επιμέλεια: Ροζάνα Μπαλλιάν

– Παναγιώτης Μπίκας

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών

Η Φουστάτη, η οποία σήμερα αποτελεί τμήμα του παλαιού Καΐρου, υπήρξε η πρώτη πρωτεύουσα της Αιγύπτου μετά την αραβική κατάκτηση και έως τον 12ο αιώνα, οπότε άρχισε σταδιακά να ερημώνει και να μετατρέπεται σε σκουπιδότοπο του Καΐρου. Από τα τέλη του 19ου αιώνα η περιοχή έγινε τόπος ανασκαφών, αρχικά λαθραίων και αργότερα επίσημων που διενεργούσαν είτε οι αιγυπτιακές αρχές, είτε ξένες αρχαιολογικές αποστολές. Πολλά από τα ευρήματα που ήρθαν στο φως αποτελούν σήμερα σημαντικά εκθέματα των μεγάλων μουσείων της Ευρώπης και της Αμερικής. Στην έκθεση παρουσιάστηκαν αντικείμενα από τη συλλογή του Αντώνη Μπενάκη, που συγκροτήθηκε στις αρχές του 20ού αιώνα στην Αίγυπτο και περιλαμβάνει θραύσματα κεραμικής και υαλοουργίας, μία ενεπίγραφη ψάθα που χρησίμευε ως επένδυση δαπέδου, ξυλόγλυπτα πλακίδια και χτένια, κεραμικά φίλτρα, σφραγίδες άρτου και λυχνάρια.

□ *The First Modern Olympics, Athens 1896*

Λονδίνο, Hellenic Centre
3 Ιουλίου - 15 Αυγούστου 2012
Επιμέλεια έκθεσης: Στάμος Φαφαλιός – Αλίκη Τσίργιαλου
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, Hellenic Centre

Η έκθεση, που διοργανώθηκε με αφορμή τη διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων του 2012 στη βρετανική πρωτεύουσα, αφηγήθηκε την ιστορία των πρώτων σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων του 1896 στην Αθήνα, μέσα από 55 φωτογραφίες, οι οποίες απθανατίζουν τις εργασίες αναμόρφωσης του Παναθηναϊκού Σταδίου, την προσέλευση των θεατών, τους αθλητές κατά την προπόνηση και τους νικητές κατά την απονομή των επάθλων. Οι φωτογραφίες επιλέχθηκαν από τα αρχεία του Μουσείου Μπενάκη, του Εθνικού Ιστορικού Μουσείου

και της Οικογενείας Λαμπάκη. Η έκθεση περιλάμβανε και έντυπο υλικό από τις συλλογές της Γενναδείου Βιβλιοθήκης.

Κατάλογος: *The First Modern Olympics, Athens 1896: Rare photographs from the collections of the Benaki Museum, Athens, the Lampakis Family Archives and the National Historical Museum of Greece* (συλλογικό έργο, εκδ. Αρχείο Οικογένειας Λαμπάκη – Ελληνικό Κέντρο – Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2012, ISBN 978-960-476-114-2, 978-0-9525518-1-2).

□ *Les mots et les monnaies de la Grèce ancienne à Byzance*

Γενεύη, Fondation Martin Bodmer
24 Νοεμβρίου 2012 - 31 Μαρτίου 2013
Επιμέλεια: Βασιλική Πέννα, επιμελήτρια της νομισματικής συλλογής του ΚΙΚΠΕ, σε συνεργασία με τη Sylviane Messerli,

υποδιευθύντρια του Ιδρύματος Martin Bodmer
Σχεδιασμός: Elisabeth Macheret
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, ΚΙΚΠΕ

Το Μουσείο Μπενάκη δάνεισε επτά αντικείμενα από την ελληνορωμαϊκή και τη βυζαντινή του συλλογή, καθώς και ιδιόχειρα ποιήματα του Κ.Π. Καβάφη από τη συλλογή του Τμήματος Ιστορικών Αρχείων και Χειρογράφων. Στόχος της έκθεσης ήταν να αναδείξει και να συσχετίσει ιστορίες και μηνύματα μέσα από κείμενα και νομίσματα, καθώς τόσο οι λέξεις, όσο και τα νομίσματα ανταλλάσσονται. Τα νομίσματα που παρουσιάστηκαν απεικόνιζαν 20 αιώνες ιστορίας, καλύπτοντας την περίοδο από τον 5ο αιώνα π.Χ. έως τον 15ο αιώνα μ.Χ., από την “ανακάλυψη” δηλαδή της Δημοκρατίας στην Ελλάδα έως τη δόξα και την πτώση του Βυζαντίου.

Γ. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΑΛΛΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΜΕ ΔΑΝΕΙΣΜΟ ΕΡΓΩΝ

□ *Βυζάντιο και Άραβες*

Θεσσαλονίκη, Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού (30 Σεπτεμβρίου 2011 - 31 Ιανουαρίου 2012). Συμμετοχή των Τμημάτων Βυζαντινής και Ισλαμικής Συλλογής.

□ *Un rêve d'éternité.*

Le temps long des arts d'Orient
Βρυξέλλες, Fondation Boghossian – Villa Empain (6 Οκτωβρίου 2011 - 18 Μαρτίου 2012). Συμμετοχή του Τμήματος Νεοελληνικού Πολιτισμού και Νεοελληνικής Τέχνης.

□ *Μια Ιστορία από Φως στο Φως*

Θεσσαλονίκη, Λαογραφικό & Εθνολογικό Μουσείο Μακεδονίας-Θράκης (31 Οκτωβρίου 2011 - 11 Ιουνίου 2012) και Αθήνα, Τεχνόπολις Δήμου Αθηναίων (25 Ιουνίου - 9 Σεπτεμβρίου 2012). Συμμετοχή του Τμήματος Ισλαμικής Συλλογής με δανεισμό οκτώ έργων.

□ *Gifts of the Sultans.*

The Arts of Giving at the Islamic Courts
Λος Άντζελες, Los Angeles County Museum of Art (5 Ιουνίου - 5 Ιουλίου 2011) και Ντόχα, Museum of Islamic Art (21 Μαρτίου - 1 Ιουνίου 2012). Συμμετοχή του Τμήματος Ισλαμικής Συλλογής με δανεισμό 10 έργων.

□ *Transition to Christianity. Art of Late Antiquity, 3rd-7th century AD*
Νέα Υόρκη, The Alexander S. Onassis Public Benefit Foundation (USA) Inc. (5 Δεκεμβρίου 2011 - 14 Μαΐου 2012). Συμμετοχή του Τμήματος Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Συλλογής με δανεισμό 10 αντικειμένων.

□ *Hajj-journey to the heart of Islam*
Λονδίνο, British Museum (26 Ιανουαρίου - 19 Απριλίου 2012). Συμμετοχή του Τμήματος Ισλαμικής Συλλογής με δανεισμό επτά έργων.

□ *Beauty and Belief: Crossing Bridges with the Arts of Islamic Culture*

Γιούτα, Πρόβο, Brigham Young University Museum of Art (24 Φεβρουαρίου - 29 Σεπτεμβρίου 2012) και Ιντιανάπολη, Indianapolis Museum of Art (2 Νοεμβρίου 2012 - 13 Ιανουαρίου 2013). Συμμετοχή του Τμήματος Ισλαμικής Συλλογής με δανεισμό επτά έργων.

□ *Byzantium and Islam.*

Age of Transition, 7th-9th century
Νέα Υόρκη, Metropolitan Museum of Art (14 Μαρτίου - 8 Ιουλίου 2012). Το θέμα της έκθεσης ήταν η μετάβαση από τη βυζαντινή στην ισλαμική εποχή στις νότιες περιοχές της Ανατολικής Μεσογείου, από τη Συρία έως τη Βόρεια Αφρική, κατά τους πρώτους αιώνες του ισλάμ (7ος-8ος αι.). Το Μουσείο Μπενάκη ήταν ένας από τους βασικούς συντελεστές της έκθεσης, δανειζοντας 31 αντικείμενα από τη Βυζαντινή, τη Μεταβυζαντινή και την Ισλαμική συλλογή του. Οι επιμελήτριες Άννα Μπαλλιάν, Μίνα Μωραϊτου και Αναστασία Δρανδάκη

συνεργάστηκαν στενά με τους συντελεστές της έκθεσης στην επιλογή του υλικού και συμμετείχαν στον κατάλογο της, υπογράφοντας εισαγωγικά κείμενα και λήμματα εκθεμάτων.

Κατάλογος: H. Evans (επιμ.), *Byzantium and Islam. Age of Transition, 7th-9th century* (New York 2012).

□ *Golden Byzantium and the Orient* Αυστρία, Schallaburg Kulturbetriebsges (30 Μαρτίου - 4 Νοεμβρίου 2012). Συμμετοχή του Τμήματος Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Συλλογής με δανεισμό 12 αντικειμένων.

□ *El Greco and Early German Expressionism*

Ντίσελντορφ, Museum Kunst Palast (28 Απριλίου - 12 Αυγούστου 2012). Συμμετοχή του Τμήματος Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Συλλογής με δανεισμό της εικόνας του Δομήνικου Θεοτοκόπουλου, *Ο Λουκάς ζωγραφίζει την Παναγία*.

□ *Otto the Great and the Roman Empire: Emperorship from Antiquity to the Middle Ages*

Μαγδεμβούργο, Kulturhistorisches Museum (27 Αυγούστου - 9 Δεκεμβρίου 2012). Συμμετοχή του Τμήματος Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Συλλογής με δανεισμό τριών έργων.

□ *Δομήνικος Θεοτοκόπουλος: Από τον Χάνδακα στο Τολέδο. Στα βήματα μιας "ευρωπαϊκής" διαδρομής*

Λευκωσία, Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο (1 Οκτωβρίου - 30 Νοεμβρίου 2012). Συμμετοχή του Τμήματος Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Συλλογής με δανεισμό της εικόνας του Δομήνικου Θεοτοκόπουλου, *Η Προσκύνηση των Μάγων*.

□ *El Greco's Visual Poetics*

Οσάκα, National Museum of Art (16 Οκτωβρίου - 24 Δεκεμβρίου 2012) και Τόκιο, Tokyo Metropolitan Art Museum (19 Ιανουαρίου - 7 Απριλίου 2013). Συμμετοχή του Τμήματος Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Συλλογής με δανεισμό της εικόνας του Δομήνικου Θεοτοκόπουλου, *Ο Λουκάς ζωγραφίζει την Παναγία*.

□ *Επανεκθεση του Λαογραφικού Ιστορικού Μουσείου Λάρισας*

Συμμετοχή του Τμήματος Νεοελληνικού Πολιτισμού και Νεοελληνικής Τέχνης με εξαετή δανεισμό αστικού φορέματος από τον Τύρναβο του τέλους του 19ου αιώνα, το οποίο ανήκε στη μητέρα του πεζογράφου Μ. Καραγάτση, Ανθή Ροδοπούλου.

□ *Explore the Great Collections of Islamic Art*

Διαδικτυακή έκθεση του οργανισμού Museum With No Frontiers (MWNF). Επρόκειτο για μια συνεργασία 40 μουσείων από τις χώρες της Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής με σκοπό τη δημιουργία μιας βάσης δεδομένων για την προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς των αραβικών χωρών. Στόχος του προγράμματος ήταν η δημοσίευση, τόσο για εκπαιδευτικούς όσο και για τουριστικούς σκοπούς, των διεθνών συλλογών ισλαμικής τέχνης στο διαδίκτυο. Το Μουσείο Μπενάκη συμμετείχε με 58 αντικείμενα της Ισλαμικής Συλλογής.

Δ. ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ

ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΚΤΗΡΙΟ

□ Ξεναγήσεις στην έκθεση *Ο χρόνος. Οι άνθρωποι. Οι ιστορίες τους. Μια σπονδή στην έννοια της θεατρικότητας εκτός σκηνής* (Ιανουάριος 2011)

Ξεναγήσεις στην έκθεση αυτή, που επιμελήθηκε ο καθηγητής Ιστορίας της Τέχνης Μάνος Στεφανίδης, πραγματοποίησαν οι συμμετέχοντες καλλιτέχνες Δημήτρης Αληθινός (8 και 9 Ιανουαρίου), Παναγιώτης Κουλούρας (13 Ιανουαρίου), Άγγελος Παπαδημητρίου (15 και 30 Ιανουαρίου), Κυριάκος Κατζουράκης (16 και 29 Ιανουαρίου), Βάλυ Νομίδου (20 Ιανουαρίου), Μαριγώ Κάσση (22 Ιανουαρίου), Άγγελος Αντωνόπουλος και Γιαννελής Χανδρής (27 Ιανουαρίου).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ *Χειρ Αγγέλου*: Οι διαλέξεις της Παρασκευής (14 Ιανουαρίου 2011)

Οι έξι διαλέξεις, που διοργανώθηκαν στο πλαίσιο της έκθεσης *Χειρ Αγγέλου*, είχαν στόχο να δώσουν μια συγκροτημένη εικόνα για την καλλιτεχνική παραγωγή στη βενετοκρατούμενη Κρήτη και ιδιαίτερα για το έργο του ζωγράφου Αγγέλου. Με το πέρας των ομιλιών το κοινό είχε τη δυνατότητα να επισκεφτεί την έκθεση και να συζητήσει με τους ομιλητές και την επιμελήτρια της έκθεσης

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ Παρουσίαση βιβλίου του πρέσβη ε.τ. Ιωάννη Μπουρλογιάννη-

Τσαγγαρίδη (22 Φεβρουαρίου 2011)

Το βιβλίο με τίτλο *Francesco Savario Altamura. Ο Βίος και το Έργο του* παρουσίασαν οι: Άγγελος Δελιβορριάς, διευθυντής του Μουσείου Μπενάκη, Μανόλης Βλάχος, καθηγητής Ιστορίας της Τέχνης στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, Λίλα Ι. Μαραγκού, ομότιμη καθηγήτρια Κλασικής Αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ Παρουσίαση του βιβλίου του Χαράλαμπου Μπούρα, *Βυζαντινή Αθήνα 10ος-12ος αι.* (28 Φεβρουαρίου 2011)

Στον τόμο αυτό ο καθηγητής Ιστορίας της Αρχιτεκτονικής Χαράλαμπος Μπούρας καταγράφει, περι-

γράφει και ανασυνθέτει τα βυζαντινά μνημεία της Αθήνας (και ευρύτερα της Αττικής), που κτίστηκαν από τον 10ο έως τον 12ο αιώνα. Στην εκδήλωση μίλησαν οι: Παναγιώτης Βοκοτόπουλος, ακαδημαϊκός, Μαρία Καζανάκη-Λάππα, προϊσταμένη της 22ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, John McK. Camp II, διευθυντής των Ανασκαφών της Αρχαίας Αγοράς, και Μάνος Μπίρης, ομότιμος καθηγητής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ Παρουσίαση του βιβλίου της Φωφώς Ν. Μαυρικού, *Πάνος Αραβαντινός* (16 Μαΐου 2011)

Για την έκδοση μίλησαν οι: Ελένη Βαροπούλου, θεατρολόγος-κριτικός, δρ Μαριλένα Κασσιμάτη, ιστορικός τέχνης - επιμελήτρια της Εθνικής Πινακοθήκης, και Αθηνά Κακούρη, συγγραφέας.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ Διεθνής Ημέρα Μουσείων 2011 *Ιστορίες των αντικειμένων: Μορφές πρόσβασης στα τεκμήρια του Μουσείου Μπενάκη* (18 και 21 Μαΐου 2011)

Το Μουσείο Μπενάκη προσκάλεσε μικρούς και μεγάλους να ανακαλύψουν τις ιστορίες που αναδύονται από τη μελέτη των μουσειακών αντικειμένων. Ο επισκέπτης είχε την ευκαιρία να ακολουθήσει τη διαδρομή του αντικειμένου από την εισαγωγή του ως τεκμηρίου του παρελθόντος στο διαχειριστικό σύστημα του μουσείου και την επακόλουθη έρευνα για την ιστορική του ταυτότητα, μέχρι την παρουσίασή του στο κοινό και τη διάχυση της πολιτισμικής γνώσης που αυτό περικλείει. Τα Εκπαιδευτικά Προγράμματα και το Τμήμα Πληροφορικής πρότειναν στο κοινό πρωτότυπες δράσεις και εφαρμογές.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ *YELP danceco «no end, then» parergon I* (26 Μαΐου 2011)

Η performance χορού στον χώρο

της μόνιμης έκθεσης του κεντρικού κτηρίου ήταν μια οπτική και ηχητική εγκατάσταση στην οποία το κινούμενο σώμα επηρέαζε και δημιουργούσε την εικόνα. Χορογραφία: Μαριέλα Νέστορα, Περφόρμερ: Κατερίνα Μπέλλα, Βίντεο: Λουίζος Ασλανίδης, Μουσική: ilios.

Διοργάνωση: Σωματείο Ελλήνων Χορογράφων

Με την υποστήριξη του ΥΠΠΟΤ, του Ελληνικού Τμήματος του Διεθνούς Συμβουλίου Χορού CID UNESCO, των Μουσείων Ακρόπολης και Μπενάκη, του Προγράμματος ATHENS EVERY WEEK και με τη συμμετοχή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής

□ *Ένα απόγευμα στο Μουσείο. Μαθαίνοντας για την αρχαιοκαπηλία* (14 Οκτωβρίου 2011)

Το πρόγραμμα, που απευθυνόταν σε μεγάλη ηλικιακή γκάμα, περιλάμβανε ντοκιμαντέρ, κινούμενα σχέδια, παιχνίδια, κουκλοθέατρο, καθώς και συζητήσεις με αρχαιολόγους. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος «Witness the Past EC CULTURE 2007-2013».

Διοργάνωση: ΤΕΙ Αθηνών, Μουσείο Μπενάκη, Anemon Productions, Εταιρεία Μεσοσηνιακών Αρχαιολογικών Σπουδών, Θέτις Authent

□ Προβολή του ντοκιμαντέρ *Σμύρνη. Η καταστροφή μιας κοσμοπολίτικης πόλης 1900-1922* (25 Ιανουαρίου - 18 Μαρτίου 2012)

Η σκηνοθέτις Μαρία Ηλιού και ο ιστορικός Αλέξανδρος Κιτρορέφ, οι οποίοι είχαν επιμεληθεί το 2007 στο Μουσείο Μπενάκη την έκθεση *Το Ταξίδι, το Ελληνικό Όνειρο στην Αμερική*, μετά από τέσσερα χρόνια έρευνας, παρουσίασαν την εργασία τους για τη Σμύρνη στο ντοκιμαντέρ αυτό, που φέρνει στη δημοσιότητα άγνωστο οπτικό υλικό από αρχεία της Αμερικής και της Ευρώπης. Σκηνοθεσία-επιμέλεια: Μαρία Ηλιού, Ιστορικός Σύμβουλος: Αλέξανδρος Κιτρορέφ. Στο ντοκιμαντέρ μιλούν οι:

Giles Milton (συγγραφέας του βιβλίου *Χαμένος Παράδεισος* και βασικός ομιλητής της ταινίας), Αλέξανδρος Κιτρορέφ (Haverford College), Θάνος Βερέμης (Πανεπιστήμιο Αθηνών), Βικτώρια Σολομωνίδου (Fellow, Kings College, με καταγωγή από τη Σμύρνη), Ελένη Μπαστέα (New Mexico University, με καταγωγή από τη Σμύρνη), Leyla Neyzi (Sabanci University), Jack Nalbantian (γεννημένος στη Σμύρνη). Μουσική: Νίκος Πλατύραχος, Μοντάζ: Αλίκη Παναγή, Διεύθυνση Φωτογραφίας: Allen Moore, Ηχολήπτης: John Zecca, Μιξάζ: Γιώργος Μικρογιαννάκης, Παραγωγή: Μη κερδοσκοπική εταιρία ΠΡΩΤΕΑΣ.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, Μη κερδοσκοπική εταιρία ΠΡΩΤΕΑΣ, Fulbright

□ Προβολή του ντοκιμαντέρ *Διωγμός και ανταλλαγή πληθυσμών (Τουρκία-Ελλάδα: 1922-1924)* (28 Μαρτίου - 29 Απριλίου 2012)

Η σκηνοθέτις Μαρία Ηλιού και ο ιστορικός Αλέξανδρος Κιτρορέφ παρουσίασαν, μέσα από αυτό το ντοκιμαντέρ, εικόνες ξεχασμένες σε κλειστά αρχεία και μια νέα οπτική σε σχέση με τον Διωγμό και την Ανταλλαγή των πληθυσμών. Για πρώτη φορά δημοσιοποιήθηκε αρχεϊακό υλικό από τη Library of Congress, το Πανεπιστήμιο του Princeton, το Near East Relief, τον Ερυθρό Σταυρό της Γενεύης, τον Αμερικανικό Ερυθρό Σταυρό, το Save the Children Fund, το Albert Kahn Fondation, το Πανεπιστήμιο της Minnesota, καθώς και άλλα ιδρύματα της Ελλάδας και του εξωτερικού. Επίσης για πρώτη φορά ήρθαν στο φως μερικές από τις χαμένες φωτογραφίες προσφύγων του μεγάλου Αμερικανού φωτογράφου Lewis Hine, καθώς και φιλικό υλικό της χαμένης ταινίας της Young Men's Christian Association (YMCA) στη Μικρά Ασία και την Ελλάδα από το αρχείο του Robert Davidian, το οποίο διασώθηκε και συντηρήθηκε στην Ουάσινγκτον από τον μη κερδοσκο-

πικό οργανισμό ΠΡΩΤΕΑΣ. Σκηνοθεσία - επιμέλεια: Μαρία Ηλιού, Ιστορικός Σύμβουλος: Αλέξανδρος Κιτρορέφ, Μουσική: Νίκος Πλατύραχος, Μοντάζ: Αλίκη Παναγή, Διεύθυνση Φωτογραφίας: Allen Moore, Ηχολήπτης: John Zecca, Μιξάζ: Γιώργος Μικρογιαννάκης, Διεύθυνση Παραγωγής: Melissa Hibbard – Πάρις Μπουρλέτος, Βοηθός Σκηνοθέτη και Διεύθυνση Παραγωγής στην Τουρκία: Άννα Μαρία Ασλάνογλου, Παραγωγή: Μη κερδοσκοπική εταιρία ΠΡΩΤΕΑΣ. Στην ταινία μιλούν οι ιστορικοί και ερευνητές: Bruce Clark (συγγραφέας του βιβλίου *Δνο φορές Ξένος* και βασικός ομιλητής της ταινίας), Αλέξανδρος Κιτρορέφ (Haverford College), Θάνος Βερέμης (Πανεπιστήμιο Αθηνών), Renee Hirscon (Oxford, Saint Peter's College), Ελένη Μπαστέα (New Mexico University, με καταγωγή από τη Σμύρνη), Χάρης Ψωμάδης (Queens College) και Caglar Keyder (Bogazizi University) και οι πρόσφυγες Sano Halo (από τον Πόντο), Ανθούλα Ρουμελιώτη (από την Πέργαμο), Μένη Ατσικμπάση (από το Αξάρ), Sureyya Aytas (από τη δυτική Μακεδονία), Καλλιόπη Γεωργιάδου (από την Καππαδοκία), Husnu Karaman (από το Ηράκλειο) και Muffide Pekin (από τα Χανιά). Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, Μη κερδοσκοπική εταιρία ΠΡΩΤΕΑΣ, Fulbright

□ Φίλιππου Κ. Τσαλαχούρη – Γιώργου Κ. Ψάλτη, *Η Ώρα του Μυστικού Δείπνου*. Λειτουργικό δράμα, για φωνές, όργανο και κρουστά (31 Μαρτίου και 1 Απριλίου 2012)

Το έργο, που παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στο Μουσείο Μπενάκη, επαναφέρει τη φόρμα του λειτουργικού δράματος – είδος το οποίο εμφανίστηκε τον 10ο αιώνα και ήταν ιδιαίτερα αγαπητό μέχρι τον 17ο σε ελληνικές περιοχές στις οποίες άκμασε το φράγκικο στοιχείο, όπως η Κρήτη, η Νάξος, η Σύρος και η Χίος. Ιησούς: Άγγελος Χονδρογιάννης,

Πέτρος: Αλέξανδρος Σταυρακάκης, Ιωάννης: Χρήστος Κεχρής, Μαθητές: Αλέξανδρος Γάβαρης, Σταύρος Γιαννουλάδης, Νικήτας Γκρίτζαλης, Γιάννης Δενδρινός, Θεοδωρής Μωραϊτής, Σταμάτης Παυλούς, Νίκος Πετρίδης, Βασίλης Τσακατούρας, Φίλιππος Τσαλαχούρης, Χρήστος Χριστοδούλου, Γυναικείο Φωνητικό σύνολο Πνευματικού Κέντρου Δήμου Κορινθίων, Διεύθυνση διδασκαλία: Φάλια Παπαγιαννοπούλου, Όργανο: Χριστίνα Αντωνιάδου, Κρουστά: Νίκος Μεταλλινός. Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ Παρουσίαση του βιβλίου: Γιώργος Σισιλιάνος, *Για τη Μουσική* (25 Απριλίου 2012)

Στην εκδήλωση μίλησαν οι: Νίκος Τσούγλος (αρχιμουσικός, Καλλιτεχνικός Διευθυντής Μεγάλου Μουσικής), Γιώργος Δεμερτζής (βιολονίστας, Νέο Ελληνικό Κουαρτέτο), Μηνάς Ι. Αλεξιάδης (αναπληρωτής καθηγητής στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών) και Γιάννης Τσελίκας (μουσικολόγος, εκδότης Κέντρου Ελληνικής Μουσικής).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ Συναυλία του κιθαριστή Ιάκωβου Κολανιάν (12 Μαΐου 2012)

Το πρόγραμμα περιλάμβανε συνθέσεις των J.S. Bach, A. Barrrios, M. Giuliani, L. Brower και A. Lauro. Τα έσοδα από το ρεσιτάλ του διακεκριμένου σολίστα διατέθηκαν για κοινωνοφελείς σκοπούς στην Αρμενία.

Διοργάνωση: Πρεσβεία της Δημοκρατίας της Αρμενίας και Δήμος Αθηναίων, με την ευγενική συνεργασία του Μουσείου Μπενάκη

□ Διεθνής Ημέρα Μουσείων 2012: *Τιμητική εκδήλωση για τη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας* (16 Μαΐου 2012)

Στο πλαίσιο της πολιτικής ανάδειξης του έργου που επιτελούν οι πολιτιστικοί οργανισμοί της ελληνικής περιφέρειας, το Μουσείο Μπενάκη

οργάνωσε αυτή τη χρονιά, με την ευκαιρία του εορτασμού της Διεθνούς Ημέρας των Μουσείων, εκδήλωση αφιερωμένη στη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας με στόχο την προβολή της πνευματικής και πολιτιστικής προσφοράς της. Για την ιστορία και τις δραστηριότητες της Βιβλιοθήκης μίλησαν: η Εύα Πολυζωγοπούλου (διαχειρίστρια Δωρεών του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος), ο Νίκος Ξυδάκης (αρχιουντάκτης της *Καθημερινής*) και ο Ιωάννης Τροχόπουλος (διευθυντής της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Βέροιας). Προλόγισε ο Άγγελος Δεληβορριάς, διευθυντής του Μουσείου Μπενάκη. Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ Ευρωπαϊκή Νύχτα Μουσείων 2012: *Οι IMAM BAILDI live στο Μουσείο Μπενάκη* (19 Μαΐου 2012)

Λίγο πριν από την έναρξη της καλοκαιρινής τους περιοδείας στην Ελλάδα και σε σημαντικά φεστιβάλ της Ευρώπης, οι Imama Baildi πραγματοποίησαν μια ιδιαίτερη εμφάνιση στο αίθριο του Μουσείου Μπενάκη, που συνδύαζε τα balkan πνευστά με τους latin ρυθμούς και το μπουζούκι με το electro swing.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ Παρουσίαση του έργου της Νεφέλης Κονταρίνη (23 Μαΐου 2012)

Για το έργο της σύγχρονης γλύπτριας μίλησε η ιστορικός τέχνης Μαίρη Μιχαηλίδη, με αφορμή την ολοκλήρωση ενός μνημείου πεσόντων στην πλατεία του Τυρού Αρκαδίας. Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ Παρουσίαση της σειράς των βιβλίων του Αλέξη Κυριτσόπουλου, *Αν διάβαζα ποιητές της γενιάς του '30* (27 Ιουνίου 2012)

Ο Αλέξης Κυριτσόπουλος εμπνεύστηκε από τα ποιήματα των μεγάλων ποιητών της γενιάς του '30 και έγραψε δύο νέα παραμύθια, εικονογραφημένα από τον ίδιο: *Λίγο ακόμα* (εμπνευσμένο από ποιήματα του Γιώργου Σεφέρη) και *Βεγγαλικά*

(εμπνευσμένο από ποιήματα του Νίκου Εγγονόπουλου).

Διοργάνωση: Εκδόσεις ΙΚΑΡΟΣ, Μουσείο Μπενάκη

□ Ομιλία της Παυλίας Καραναστάση (8 Νοεμβρίου 2012)

Η αναπληρώτρια καθηγήτρια Κλασικής Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης μίλησε με θέμα «Οι θωρακοφόροι ανδριάντες του Αδριανού. Τεκμήρια “φιλελληνικής πολιτικής” ή “πολιτικού ρεαλισμού”;».

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο Αθηνών, Ελβετική Αρχαιολογική Σχολή Αθηνών, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών

□ Κύκλος ομιλιών *Πορείας Μετάλλαξη. Από την Αρχαιότητα έως Σήμερα* (12-17 Νοεμβρίου 2012)

Στη σειρά αυτή εβδομαδιαίων διαλέξεων, που συντόνισε ο αρχιτέκτων Μιχάλης Φωτιάδης, συμμετείχαν, εκτός από τον ίδιο, οι: Μανόλης Κορρές (αρχιτέκτων, καθηγητής ΕΜΠ), Έβη Τουλούπα (επίτιμη Έφορος Αρχαιοτήτων), Άδωνις Κύρου (δημοσιογράφος), Κωνσταντίνος Ζάχος (επίτιμος Έφορος Αρχαιοτήτων) και Δημήτρης Παντερμαλής (καθηγητής Αρχαιολογίας, Πρόεδρος του Μουσείου Ακρόπολης).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ Τιμητική εκδήλωση για την Τζίνα Πολίτη (14 Δεκεμβρίου 2012)

Το Μουσείο Μπενάκη, στο πλαίσιο των ετήσιων εκδηλώσεων που αφιερώνει σε εξέχουσες μορφές του νεοελληνικού πολιτισμού, αποφάσισε να τιμήσει το 2012 την Τζίνα Πολίτη, ομότιμη καθηγήτρια του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Ομιλητές: Karin Boklund-Lagopoulos (καθηγήτρια στο Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του ΑΠΘ), Μαίρη Μικέ (αναπληρώτρια καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας στο Τμήμα Φιλολογίας του ΑΠΘ) και Μίλτος Πεχλιβάνος (καθηγητής Νεοελληνικών Σπουδών

στο Freie Universität του Βερολίνου). Χαιρετισμό απηύθυνε ο διευθυντής του Μουσείου Μπενάκη, Άγγελος Δεληβορριάς.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ Παρουσίαση του βιβλίου της Μαρίας Βασιλάκη, *Εικόνες του Αρχοντικού Τοσίτσα. Η συλλογή του Ενάγγελου Αβέρωφ* (18 Δεκεμβρίου 2012)

Στην εκδήλωση μίλησαν οι: Τατιάνα Αβέρωφ-Ιωάννου (αντιπρόεδρος του Ιδρύματος Βαρόνου Μιχαήλ Τοσίτσα), Νανώ Χατζηδάκη (καθηγήτρια Βυζαντινής Τέχνης στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων), Ευθύμιος Τσιγαρίδας (καθηγητής Βυζαντινής Αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης), Λένια Φαρμακαλίδου (συντηρήτρια Μουσείου Μπενάκη), και Μαρία Βασιλάκη (καθηγήτρια Βυζαντινής Τέχνης στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, Ίδρυμα Βαρόνου Μιχαήλ Τοσίτσα

□ Οπερ(ο), *Η συμμετοχή της χαμένης μιλιάς* (22, 23, 24, 28, 29 και 30 Δεκεμβρίου 2012)

Πειραματιζόμενοι με τη φόρμα της όπερας και τα πέντε βασικά της στοιχεία, τη μουσική, το θέατρο, την κίνηση, την εικόνα και το τραγούδι, οι Οπερ(Ο) παρουσίασαν στο εστιατόριο του μουσείου ένα παραμύθι που συναντήθηκε με τα παιδιά για να τους θυμίσει ότι τα καλύτερα ταξίδια είναι εκείνα που κάνουμε με τη φαντασία μας.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

ΚΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

□ Κύκλος συναυλιών *Οι Σονάτες και Παρτίτες του J.S. Bach* (10 και 24 Ιανουαρίου 2011)

Ερμηνεύθηκαν τα έργα στην πρώτη συναυλία: J.S. Bach, *Σονάτα σε λα ελάσσονα*, BWV 1003· Σίμου Παπάνα, *Σονάτα αρ. 2 για σόλο βιολί*. J.S. Bach, *Παρτίτα σε ρε ελάσσονα*, BWV

1004· και στη δεύτερη: J.S. Bach, *Σονάτα σε ντο μείζονα*, BWV 1005· Ντίνο Κωνσταντινίδη, *Σονάτα αρ. 2 για σόλο βιολί*. Γιάννη Ιωαννίδη, *Επίτ από τις 21 λυρικές στιγμές για σόλο βιολί*. J.S. Bach, *Παρτίτα σε μι μείζονα*, BWV 1006. Σολίστ: Γιώργος Δεμερτζής (βιολί).

Διοργάνωση: Γιώργος Δεμερτζής

□ Παρουσίαση βιβλίου του Αλέξανδρου Παπαγεωργίου-Βενετά (11 Ιανουαρίου 2011)

Για το βιβλίο του Αλέξανδρου Παπαγεωργίου-Βενετά, *Δημήτρης Πικιώνης. Τα χρόνια της μαθητείας μου κοντά του* μίλησε ο καθηγητής Γεώργιος Πανέτσος, ενώ ο συγγραφέας έκανε διάλεξη με θέμα «Ήθος και χάρισμα: Δημήτρης Πικιώνης, ο δάσκαλος».

Διοργάνωση: Εκδόσεις Σήμα, Μουσείο Μπενάκη

□ Διεθνές Συμπόσιο με αφορμή την έκθεση *Χειρ Αγγέλου* (15-16 Ιανουαρίου 2011)

Κεντρικό θέμα του Διεθνούς Συμποσίου με τίτλο *1400-1450: η καλλιτεχνική παραγωγή στην Κωνσταντινούπολη, τη Βενετία και τη βενετοκρατούμενη Κρήτη* αποτέλεσε το έργο του ζωγράφου Αγγέλου, και μάλιστα στο πλαίσιο της καλλιτεχνικής παραγωγής του Ύστερου Βυζαντίου. Παράλληλα, αναζητήθηκαν οι ιταλικές καταβολές της δημιουργίας του και ιδιαίτερα η σχέση του Κρητικού ζωγράφου με την τέχνη της Βενετίας κατά το πρώτο μισό του 15ου αιώνα, καθώς και οι αμφιδρομες σχέσεις μεταξύ της Γαληνοτάτης, της Κωνσταντινούπολης και της βενετοκρατούμενης Κρήτης. Η Σύνοδος Φερράρας-Φλωρεντίας (1438-1439) και η τέχνη που συνδέθηκε ή προκλήθηκε από αυτήν, η παρουσία Βυζαντινών καλλιτεχνών στη Βενετία και γενικότερα στη Β. Ιταλία, η μετοικεσία Κωνσταντινουπολιτών ζωγράφων στη βενετοκρατούμενη Κρήτη και, αντίστοιχα, η παρουσία Βενετών καλλιτεχνών στην Κρήτη συγκαταλέγονται στα θέματα που προτάθηκαν για

περαιτέρω διερεύνηση.
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ Μουσική εκδήλωση *Η Κρήτη ανάμεσα σε Βενετιά και Πόλη* (16 Ιανουαρίου 2011)

Οργανωμένη στο πλαίσιο της έκθεσης *Χειρ Αγγέλου*, η μουσική εκδήλωση αποτέλεσε ένα ταξίδι, με μελωδίες και τραγούδια, από τις αναφορές της κρητικής μουσικής στο Βυζάντιο και στη Βενετοκρατία μέχρι και σύγχρονες προσεγγίσεις με αυτοσχεδιασμούς και καινούργιες μουσικές φόρμες από τους: Γιώργο Ξυλούρη (Ψαρογιώργη) στο λαούτο και το τραγούδι, Ζαχαρία Σπυριδάκη στη λύρα και το τραγούδι και Αχιλλέα Περίδη στο λαούτο και την κιθάρα.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ Διάλεξη του αρχιτέκτονα Peter Sapp (19 Ιανουαρίου 2011)

Η διάλεξη του Peter Sapp από το αυστριακό αρχιτεκτονικό γραφείο Querkraft Architekten πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του δεύτερου ετήσιου κύκλου διαλέξεων διεθνούς αρχιτεκτονικής (2010-2011) με τίτλο «Σύγχρονη αρχιτεκτονική στην Ευρώπη των Άλπεων: Αυστρία – Γερμανία – Ελβετία».

Διοργάνωση: Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη, τις πρεσβείες της Αυστρίας και της Ελβετίας και το Goethe Institut στην Αθήνα

□ Ημερίδα με θέμα *Η τέχνη των αποκλεισμένων* (22 Ιανουαρίου 2011)

Στην ημερίδα, που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της έκθεσης *Αιτία θανάτου: Ευθανασία. Έργα από τη Συλλογή Prinzhorn*, συμμετείχαν ιστορικοί της τέχνης και ψυχίατροι.
Διοργάνωση: Ελληνική Ψυχιατρική Εταιρεία, σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη και το Goethe Institut στην Αθήνα

□ Fulbright Alumni Art Series: *Η Τέχνη Στηρίζει την Εκπαίδευση* (27

Ιανουαρίου - 28 Φεβρουαρίου 2011)

Εικαστικοί καλλιτέχνες, υπότροφοι του Ιδρύματος Fulbright, αναγνωρίζοντας τον θεμελιώδη ρόλο της εκπαίδευσης, προσέφεραν έργα τους για την ενίσχυση του προγράμματος υποτροφιών Fulbright.

Διοργάνωση: Ίδρυμα Fulbright με τη συνεργασία του Μουσείου Μπενάκη

□ Διάλεξη του αρχιτέκτονα Γιάννη Βικέλα (28 Ιανουαρίου 2011)

Στην ομιλία του με τίτλο «Μια προσωπική ματιά στην αρχιτεκτονική από το 1960 έως σήμερα» ο Βικέλας ανέπτυξε την άμεση βιωματική του αντίληψη για τα αρχιτεκτονικά ρεύματα στο β' μισό του 20ού αιώνα μέσα από ένα πλέγμα ερωτημάτων. Μεταξύ των ζητημάτων που εξετάστηκαν ήταν η χρήση του γυαλιού στην αρχιτεκτονική και η ανέγερση κτηρίων μεγάλου ύψους. Η ομιλία πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του Κύκλου Διαλέξεων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων που φιλοξενήθηκαν στο μουσείο.

Διοργάνωση: Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη

□ Συμπόσιο *Ο Πικιώνης σήμερα* (5-6 Φεβρουαρίου 2011)

Στη συνάντηση, που συνόδευε την έκθεση *Δημήτρης Πικιώνης 1887-1968*, πήραν μέρος παλιοί μαθητές του Πικιώνη και νεότεροι ερευνητές, οι οποίοι είχαν ασχοληθεί με το έργο του και είχαν δημοσιεύσει σχετικές μελέτες. Στόχος ήταν να επιχειρηθεί μια αποτίμηση, με σύγχρονα αναλυτικά εργαλεία, της παρουσίας του στο παρόν, το ελληνικό και το ξένο.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ Διάλεξη του αρχιτέκτονα Roger Diener (25 Φεβρουαρίου 2011)

Η ομιλία του Roger Diener από το αρχιτεκτονικό γραφείο Diener + Diener πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του δεύτερου ετήσιου κύκλου διαλέξεων διεθνούς αρχιτεκτονικής (2010-2011) με τίτλο «Σύγχρονη αρ-

χιτεκτονική στην Ευρώπη των Άλπεων: Αυστρία – Γερμανία – Ελβετία». Διοργάνωση: Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη, τις πρεσβείες της Αυστρίας και της Ελβετίας και το Goethe Institut στην Αθήνα

□ Ημερίδα με θέμα *Η φωτογραφία στα χρόνια της Αντίστασης. 1941-1944* (27 Φεβρουαρίου 2011)

Στην ημερίδα, που οργανώθηκε στο πλαίσιο της έκθεσης *Κώστας Μπαλάφας. Το Αντάρτικο στην Ήπειρο, 1940-1944*, παρουσιάστηκαν εργασίες σχετικές με την αντιστασιακή φωτογραφία την περίοδο της γερμανικής Κατοχής, τόσο στην Αθήνα, όσο και στην υπόλοιπη Ελλάδα. Η εκδήλωση ολοκληρώθηκε με συζήτηση γύρω από τη φωτογραφία ως μαρτυρία.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ Ανοικτή συζήτηση με αφορμή την έκθεση *Τάσος Μπίρης – Δημήτρης Μπίρης: Αρχιτεκτονική* (12 Μαρτίου 2011)

Η έκθεση των αδερφών Μπίρη έθεσε ένα ευρύ πλαίσιο ανοιχτής συζήτησης μεταξύ των εισηγητών, του κοινού και του αρχιτέκτονα Τάσου Μπίρη. Οι συμμετέχοντες με τίτλους ανακοινώσεων ήταν οι: Διονύσης Ζήβας, Κωνσταντίνος Δεκαβάλλας, Βασίλης Γκανιάτσας, Τάκης Κουμπής και Πάνος Τσακόπουλος.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ Διάλεξη του αρχιτέκτονα Stephan Braunfels (16 Μαρτίου 2011)

Η ομιλία του Γερμανού αρχιτέκτονα οργανώθηκε στο πλαίσιο του δεύτερου ετήσιου κύκλου διαλέξεων διεθνούς αρχιτεκτονικής (2010-2011) με τίτλο «Σύγχρονη αρχιτεκτονική στην Ευρώπη των Άλπεων: Αυστρία – Γερμανία – Ελβετία».

Διοργάνωση: Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη, τις πρεσβείες της Αυστρίας και της

Ελβετίας και το Goethe Institut στην Αθήνα

□ Συναυλία Haydn – Mozart – Beethoven (18 Μαρτίου 2011)

Στο αφιέρωμα αυτό στη μουσική για πιάνο ερμηνεύθηκαν τα έργα: Franz Joseph Haydn, *Trio Nr. 25 in G-Dur «Gypsy»*, Hob. XV: 25 (1784/85)· Wolfgang Amadeus Mozart, *Trio in C-Dur*, K. 548 (1787)· Ignaz Josef Pleyel, *Trio in F-Dur*, Hob. XV: 4 (1790)· Ludwig van Beethoven, *Trio Op. 1 Nr. 1 in Es-Dur* (1793/94).
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ Συναυλία της Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών: *Πέντε Νέοι Σολίστες* (19 Μαρτίου 2011)

Η συναυλία περιλάμβανε τα έργα: C. P. E. Bach, *Κοντσέρτο για φλάουτο και ορχήστρα σε ρε ελάσσονα*, Wq. 22 (H. 425)· W. A. Mozart, *Συμφωνία κοντσερτάντε για βιολί και βιόλα σε Μι ύφεση μείζονα*, KV. 364· C. Debussy, *Danse sacrée et danse profane*, για άρπα και ορχήστρα· J. Feld, *Κοντσέρτο για φλάουτο και ορχήστρα εγκόρδων*. Σολίστ: Ελένη Τσαχιάνη (φλάουτο), Μικέλ Μιχαηλίδης (βιολί), Αθανάσιος Σουργκούνης (βιόλα), Ελένη Τσαουσάκη (άρπα), Ναυσικά Τσάρα (φλάουτο), Διεύθυνση ορχήστρας: Λίτσα Ξανθοπούλου,
Διοργάνωση: Κρατική Ορχήστρα Αθηνών σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη

□ *Το Ωδείο Ερμείων στηρίζει τα Μουσικά Σχολεία* (20 Μαρτίου 2011)

Το πρόγραμμα της βραδιάς είχε ως εξής: Λουδοβίκος Σπίγγος – Χριστίνα Μαραβέλια, *Έργα για δύο πιάνο των Darius Milhaud και Manuel de Falla*· Νίνα Πατρικίδου – Χριστίνα Μαραβέλια, *Έργα για βιολί και πιάνο των C. Saint-Saëns (Caprice-Valse) και Αργύρη Κουνάδη*· Μιχαήλ Άγγελος Τουμανίδης, *Latin και Flamenco έργα για κιθάρα*· Ίρις Λάβδα, *Jazz και κλασικό τραγούδι*. Συμμετείχε η Χορωδία του Μουσικού Λυκείου Πειραιά υπό την καλλιτεχνική διεύθυνση του Γι-

ώργου Κανδρεβιώτη. Προλόγισαν η σοπράνο Μάρα Θρασυβουλίδου και ο μαέστρος Γιώργος Νιάρχος.
Διοργάνωση: Ωδείο Ερμείων

□ Παρουσίαση της έκδοσης *ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΙΣΙΛΙΑΝΟΣ διαπασών - ένας διάλογος με τον Φράνσις Γκάβ* (6 Απριλίου 2011)

Επρόκειτο για σημαντική μουσικολογική εργασία του Φράνσις Γκάβ, αφιερωμένου μελετητή του αρχείου, του έργου και της προσωπικότητας του Γιώργου Σιουλιάνου, με αφορμή την επέτειο των 90 χρόνων από τη γέννηση και των πέντε χρόνων από τον θάνατο του μεγάλου Έλληνα συνθέτη.

Διοργάνωση: Κυπριακό Οινολογικό, Πολιτιστικός Οργανισμός Κινύρας

□ Διάλεξη του αρχιτέκτονα Andréa Deplazes (15 Απριλίου 2011)

Η ομιλία του Ελβετού αρχιτέκτονα πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του δεύτερου ετήσιου κύκλου διαλέξεων διεθνούς αρχιτεκτονικής (2010-2011) με τίτλο «Σύγχρονη αρχιτεκτονική στην Ευρώπη των Άλπεων: Αυστρία – Γερμανία – Ελβετία».

Διοργάνωση: Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη, τις πρεσβείες της Αυστρίας και της Ελβετίας και το Goethe Institut στην Αθήνα

□ Συμπόσιο *Συμβίωση και Διανομή: Πρακτικές για το Κοινό στα Εκτεταμένα Μητροπολιτικά Πεδία* (16 Απριλίου 2011)

Στο Συμπόσιο, που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της έκθεσης *Κιβωτός. Παλαιοί σπόροι για νέες καλλιέργειες*, κεντρική ομιλήτρια ήταν η δρ Vandana Shiva (ακτιβίστρια-φιλόσοφος). Παράλληλα παρουσιάστηκαν εναλλακτικές σχετικές δράσεις από την κοινότητα «Πελίτι δράσεις» και την ομάδα «Weimar Public».
Διοργάνωση: Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής,

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

□ Διεθνής Ημέρα Μουσείων 2011: *Τιμητική εκδήλωση για το Ιστορικό Μουσείο Κρήτης* (2 Μαΐου 2011)

Το Μουσείο Μπενάκη, με μια σειρά από τιμητικές εκδηλώσεις, στοχεύει να αναδείξει το έργο που επιτελούν οι πολιτιστικοί οργανισμοί της ελληνικής περιφέρειας για τη μελέτη και την ανάδειξη του πολιτισμού. Στο πλαίσιο αυτής της πολιτικής, οργάνωσε, με την ευκαιρία του εορτασμού της Διεθνούς Ημέρας Μουσείων, εκδήλωση αφιερωμένη στο Ιστορικό Μουσείο Κρήτης. Στόχος της εκδήλωσης ήταν αφενός η προβολή και η αναγνώριση της πνευματικής προσφοράς του Ιστορικού Μουσείου Κρήτης, και αφετέρου η συνειδητοποίηση της ανάγκης για την ηθική και οικονομική στήριξη των πολιτιστικών οργανισμών. Στο πλαίσιο της εκδήλωσης διοργανώθηκε η έκθεση *Rudo Schwarz, Κρήτη, 1943. Ένας ζωγράφος με τη στολή της Βέρμαχτ*, με επιλεγμένο υλικό από το αρχείο και τα έργα του Γερμανού ζωγράφου.
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, Ιστορικό Μουσείο Κρήτης

□ *Δικτυωμένες εξεγέρσεις* (7 Μαΐου 2011)

Στην εκδήλωση, που οργανώθηκε με αφορμή τις εξεγέρσεις στη Βόρεια Αφρική και τη Μέση Ανατολή όπου τα κοινωνικά μίντια διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο, οι Lina Ben Mhenni (Τυνησία), Tarek Amr (Αίγυπτος), M. Malek Khadhraoui (Τυνησία) και Άκης Γαβριηλίδης (Ελλάδα) συζητήσαν τις μορφές και τις οργανωτικές δομές των εξεγέρσεων, καθώς και τις νέες πολιτικές δυνατότητες που προέκυψαν.
Διοργάνωση: *κοντέινερ* και *Republic*, με την ευγενική υποστήριξη του Μουσείου Μπενάκη

□ Διάλεξη του αρχιτέκτονα Peter Kulka (11 Μαΐου 2011)

Η ομιλία του Γερμανού αρχιτέκτονα πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο

του δεύτερου ετήσιου κύκλου διαλέξεων διεθνούς αρχιτεκτονικής (2010-2011) με τίτλο «Σύγχρονη αρχιτεκτονική στην Ευρώπη των Άλπεων: Αυστρία – Γερμανία – Ελβετία».

Διοργάνωση: Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη, τις πρεσβείες της Αυστρίας και της Ελβετίας και το Goethe Institut στην Αθήνα

□ Εκδήλωση *Ο Δάσκαλός μας Δημήτρης Φάμπας* (13 Μαΐου 2011)

Στο αφιέρωμα στον κορυφαίο Έλληνα κιθαρίστα και συνθέτη Δημήτρη Φάμπα, που οργανώθηκε με αφορμή τη συμπλήρωση 15 χρόνων από τον θάνατό του, ακούστηκαν έργα του, όπως και διασκευές για κιθάρα από τον ίδιο κομματιών των Μάνου Χατζιδάκι και Μίκη Θεοδωράκη. Επίσης ερμηνεύθηκαν έργα των Γιώργου Μαυροειδή και Νίκου Χαριζάνου αφιερωμένα στον Δημήτρη Φάμπα. Πήραν μέρος οι κιθαρίστες: Εύα Φάμπα, Γιώργος Μαυροειδής, Δημήτρης Κασφίκης, Άγγελος Αγκυρανόπουλος, Κώστας Τσερεγκάφ, Τζένη Κωνσταντινίδου και η ηθοποιός Ηλέκτρα Καπετανάκη.

□ Συνέδριο *Το μοντέρνο στη σκέψη και τις τέχνες του 20ού αιώνα* (14-15 Μαΐου 2011)

Ανάμεσα στους στόχους του συνεδρίου ήταν η αποσαφήνιση των όρων που περιγράφουν το μοντέρνο (νεωτερικότητα, νεότερη εποχή), αλλά και όρων που συχνά σχετίζονται με τον μοντερνισμό (πρωτοπορία, μεταμοντέρνο, σύγχρονο). Παράλληλα, το συνέδριο αποσκοπούσε στη διερεύνηση και την ανάλυση των χαρακτηριστικών του μοντέρνου, όπως είναι η αυτοαναφορικότητα, ο κατακερματισμός της συνέχειας, η αφαίρεση, ο φορμαλισμός, η λειτουργική καθαρότητα, η ορθολογικότητα και το παράλογο, η έμφαση στην πρόοδο, η αναφορά στη μηχανή και την τεχνολογία, η ρήξη με την παράδοση, ο ελιτισμός, ο κοσμοπολιτισμός, η ουτοπία.

Διοργάνωση: Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του ΕΜΠ, Τμήμα Μεθοδολογίας, Ιστορίας και Θεωρίας της Επιστήμης του ΕΚΠΑ Με την υποστήριξη του Ιδρύματος Παναγιώτη και Έφης Μιχαήλ και με την ευγενική συνεργασία του Μουσείου Μπενάκη

□ Ευρωπαϊκή Νύχτα Μουσείων 2011: *Atopic Bodies. The Monsters* (14 Μαΐου 2011)

Εξερευνώντας την εκκεντρική και αταξινομήτη φύση του ανθρώπινου σώματος στη σύγχρονη οπτική κουλτούρα, το πρόγραμμα *Atopic Bodies* παρουσίασε, μέσα από συνεργασίες με καλλιτέχνες από διαφορετικούς τομείς, νέους και ανατρεπτικούς ενδυματολογικούς κώδικες επικοινωνίας. Ειδικά για τον θεσμό της Ευρωπαϊκής Νύχτας Μουσείων 2011 σχεδίασε την performance *The Monsters*, στην οποία πήραν μέρος σχεδιαστές μόδας, μεταξύ των οποίων οι Charlie Le Mindu, Pandemonia, Alexis Themistocleous και Hideki Seo.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, ΑΤΟΠΟΣ CVC

□ Διεθνής Ημέρα Μουσείων 2011: *Αναμνήσεις και παραμύθια από την Αφρική* (14 Μαΐου 2011)

Ο Ιταλικής καταγωγής συλλέκτης Bruno Finocchiaro, ο οποίος έζησε και εργάστηκε για 30 περίπου χρόνια στην Ακτή Ελεφαντοστού, εισήγαγε το κοινό στην αφρικανική τέχνη με την ομιλία του «Έρχομαι από την Ακτή Ελεφαντοστού», στην οποία και παρουσίασε επιλογή από τα αντικείμενα της συλλογής του. Παράλληλα, σε διάλογο με τα αντικείμενα, η παραμυθού Σάσα Βούλγαρη διηγήθηκε, σε μικρούς και μεγάλους, ιστορίες από τη μαύρη ήπειρο.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ Λογοτεχνικά Βραβεία *ΔΙΑΒΑΖΩ 2011* (17 Μαΐου 2011)

Για 15η συνεχή χρονιά το περιοδικό *Διαβάζω* απένειμε λογοτεχνικά βραβεία Μυθιστορήματος, Διηγήματος

- Νουβέλας, Ποίησης, Λογοτεχνικού Δοκιμίου - Μελέτης, Πρωτοεμφανιζόμενου Συγγραφέα, Εικονογραφημένου Παιδικού Βιβλίου, Λογοτεχνικού Βιβλίου για μεγάλα παιδιά, επίσης και το τιμητικό Βραβείο Προσφοράς στο Βιβλίο, προς τιμήν του ιδρυτή του περιοδικού Περικλή Αθανασόπουλου. Τα βραβεία ήταν πίνακες των εικαστικών Μιχάλη Αμάραντου, Θανάση Μακρή, Κώστα Νταούλα και Γιώργου Σπυρόπουλου, χορηγία του Μουσείου Φρυσίρα, και συνοδεύονταν από χρηματικό έπαθλο, χορηγία του Οργανισμού Συλλογικής Διαχείρισης Έργων Λόγου. Διοργάνωση: Περιοδικό *Διαβάζω*

□ Διεθνής Ημέρα Μουσείων 2011: Μουσική εκδήλωση (18 Μαΐου 2011)

Στο πρώτο μέρος της εκδήλωσης έπαιξε μουσική το Jazz Κουαρτέτο της Ορχήστρας Σύγχρονης Μουσικής της ΕΡΤ, αποτελούμενο από τους Γιώργο Ζηκογιάννη (μπάσο), Γιώργο Παπαχριστούδη (πιάνο), Δημήτρη Παπαγγελίδη (κιθάρα) και Νίκο Κασσαβέτη (ντραμς). Στο δεύτερο μέρος ακολούθησε μουσικό πρόγραμμα από τους παραγωγούς του ραδιοφωνικού σταθμού ΚΟΣΜΟΣ 93.6.

Διοργάνωση: Μουσικά Σύνολα ΕΡΤ, Μουσείο Μπενάκη, ΚΟΣΜΟΣ 93,6

□ *Μουσεία '11. Με αφορμή το Μουσείο Ακρόπολης: Ιδεολογία, Μουσειολογία, Αρχιτεκτονική* (20-22 Μαΐου 2011)

Με αφορμή θέματα που προέκυψαν με τη δημιουργία ενός μεγάλου πολιτιστικού έργου, όπως το νέο Μουσείο Ακρόπολης, οκτώ φορείς ένωσαν τις δυνάμεις τους υπό την αιγίδα του ΥΠΠΟΤ και συζήτησαν με έγκριτους ομιλητές για ζητήματα ορθολογικής και εκσυγχρονισμένης λειτουργίας θεσμών και κρατικών υπηρεσιών, αλλά και χάραξης και εφαρμογής κρατικής πολιτικής, πολιτιστικής και ευρύτερα εθνικής. Διοργάνωση: ΑΠΘ - Κοσμητεία της Πολυτεχνικής Σχολής, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστημιακό

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Μουσειολογία», Μουσείο Ακρόπολης, Μουσείο Μπενάκη, Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, Εταιρεία Ελλήνων Μουσειολόγων, Ίδρυμα Fulbright για την Ελλάδα, και με τη συνεργασία του Ελληνικού Τμήματος του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων

Υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού

□ Συναυλία της Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών: *Αφιέρωμα στο Έτος Σαμάρα* (23 Μαΐου 2011)

Ακούστηκε, σε πρώτη δημόσια εκτέλεση, ολόκληρη η όπερα του Σπυρίδωνος Σαμάρα, *Λιονέλλα*, για πιάνο, φωνές και χορωδία. Ερμήνευσαν οι: Τζούλια Σουγλάκου (υψίφωνος), Βαγγέλης Χατζησίμος (τενόρος), Άρης Προσπαθόπουλος (τενόρος), Κύρος Πατσαλίδης (βαρύτονος), Γιώργος Ματθαϊακάκης (βαρύτονος), Δημήτρης Βεζύρογλου (πιάνο). Συμμετείχε η Μικτή Δημοτική Χορωδία Αθηνών υπό τη διδασκαλία-διεύθυνση του Σταύρου Μπερή. Διοργάνωση: Κρατική Ορχήστρα Αθηνών σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη

□ *Το Ταξίδι του Οδυσσέα και άλλες μουσικές περιπλανήσεις* (28 Μαΐου 2011)

Η συναυλία της Παιδικής Χορωδίας του Εθνικού Ωδείου - Παραρτήματος Καλλιθέας περιλάμβανε τα τραγούδια: Br. Couler, «Vois sur ton chemin» (στίχοι: Christophe Barratier) από *Τα παιδιά της Χορωδίας*. R. Rodgers, «DO-RE-MI» (στίχοι: Hammerstein) από τη *Μελωδία της εντυχίας*. Al. Menken, «Έτσι είναι η ζωή» (στίχοι: Howard Ashman) από την *Πεντάμορφη και το τέρας*. Διοργάνωση: Εθνικό Ωδείο

□ Ομιλία του Αμερικανού φωτογράφου Michael Ackerman (3 Ιουνίου 2011)

Ο Michael Ackerman πραγματοποίησε ανοιχτή ομιλία με ψηφιακή

προβολή, παρουσιάζοντας μεγάλο μέρος του έργου του και δίνοντας την ευκαιρία στο κοινό να γνωρίσει από κοντά την προσωπική μαρτυρία και τη θεωρητική προσέγγιση ενός σπουδαίου σύγχρονου φωτογράφου. Διοργάνωση: ART/IF/ACT

□ 2ο Φεστιβάλ ινδικής μουσικής: *TOYNTZIMELA* (4 Ιουνίου 2011)

Ορισμένοι από τους σημαντικότερους Ινδούς μουσικούς που εκπροσωπούν τα δύο κορυφαία είδη της παραδοσιακής ινδικής μουσικής, την Νιτρούπαντ (Dhrupad) και την Καγιάλ (Khyal), μετέφεραν το φιλόμοσο κοινό στον πυρήνα του ινδικού πολιτισμού μέσω μιας μοναδικής εμπειρίας πνευματικής και συναισθηματικής αναγέννησης. Διοργάνωση: Ελληνοϊνδική εταιρία Πολιτισμού και Ανάπτυξης, σε συνεργασία με τη «Διάδραση» και με την υποστήριξη της Πρεσβείας της Ινδίας

□ 2ο Διεθνές Συνέδριο των δράσεων *Against All Odds: Ηθική / Αισθητική* (6 Ιουνίου 2011)

Όπως και στην ομότιτλη έκθεση, οι συμμετέχοντες ανέπτυξαν τις ευφάνταστες στρατηγικές που υιοθέτησαν, τα μέσα και τους στόχους των έργων τους μέσα σε ένα πνεύμα αποτίμησης των σύγχρονων επιτακτικών κοινωνικών και οικολογικών αναγκών και της αντιμετώπισής τους.

Διοργάνωση: Life Strategies, σε συνεργασία με τους φορείς: ΑΣΚΤ, ΕΜΠ, Parsons The New School For Design και Πανεπιστήμιο Paris 8 - CITU research center of Paragraph Laboratory

Με την ευγενική υποστήριξη του Μουσείου Μπενάκη Υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών, του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, του ΥΠΠΟΤ, του Αναπτυξιακού Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών (UNDP), των πρεσβειών των ΗΠΑ, της Ισπανίας και της Ολλανδίας,

του Δήμου Αθηναίων / Εταιρεία Τουριστικής και Οικονομικής Ανάπτυξης Αθηνών (ΕΤΟΑΑ), του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων Διπλωματούχων Ανωτάτων Σχολών - Πανελλήνια Ένωση Αρχιτεκτόνων (ΣΑΔΑΣ-ΠΕΑ) και του Ελληνικού Ινστιτούτου Αρχιτεκτονικής

□ Διάλεξη του αρχιτέκτονα Marc Collomb (8 Ιουνίου 2011)

Η εκδήλωση οργανώθηκε στο πλαίσιο του δεύτερου ετήσιου κύκλου διαλέξεων διεθνούς αρχιτεκτονικής (2010-2011) με τίτλο «Σύγχρονη αρχιτεκτονική στην Ευρώπη των Άλπεων: Αυστρία – Γερμανία – Ελβετία».

Διοργάνωση: Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη, τις πρεσβείες της Αυστρίας και της Ελβετίας και το Goethe Institut στην Αθήνα

□ Φίλιππου Τσαλαχούρη, *Ελληνικοί χοροί για το Μουσείο Μπενάκη*, opus 57, μεταγραφή για δύο πιάνο (19 Ιουνίου 2011)

Μετά την εξαιρετική επιτυχία της πρώτης εκτέλεσης του έργου από την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών τον Ιούλιο του 2007, ο συνθέτης Φίλιππος Τσαλαχούρης και το Μουσείο Μπενάκη, με την αρωγή της Εθνικής Τράπεζας, εξέδωσαν τη μεταγραφή του έργου για δύο πιάνο, την οποία επιμελήθηκε ο Διονύσης Μπουκουβάλας. Η έκδοσή αυτή του έργου παρουσιάστηκε από τους πιανίστες Τίτο Γουβέλη και Χαράλαμπο Αγγελόπουλο για πρώτη φορά στη Θεσσαλονίκη τον Μάρτιο του 2010. Τον Ιούνιο του 2010 οι ίδιοι εκτελεστές ερμήνευσαν το έργο στην αίθουσα εκδηλώσεων της Μεγάλης του Γένους Σχολής στην Κωνσταντινούπολη. Η συλλογή αυτή των 24 *Ελληνικών χορών* γράφτηκε έπειτα από παραγγελία του Άγγελου Δεληβορριά και του Μουσείου Μπενάκη με αφορμή τη συμπλήρωση 100

χρόνων από τη γέννηση του Νίκου Σκαλκώτα.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ Συναυλία: *See the Music. Όταν ο ήχος γίνεται εικόνα και οι στίχοι νοήματα* (19 Ιουνίου 2011)

Στη συναυλία αυτή κωφοί και ακούοντες αλληλεπίδρασαν συμμετέχοντας ισότιμα στη μουσική εμπειρία. Ο διεθνούς φήμης κωφός μουσικός από τη Φινλανδία Signmark και ο πρωτοπόρος της ελληνικής ηλεκτρονικά Κ. Βήτα ήταν οι επίσημοι καλεσμένοι που βρέθηκαν στη σκηνή του πρώτου *See The Music*, αποδεικνύοντας έμπρακτα ότι η τέχνη υπερβαίνει σύνορα και προκαταλήψεις και ότι η μουσική είναι κάτι περισσότερο από αυτό που ακούμε.

Διοργάνωση: Πρεσβεία της Φινλανδίας, Θέατρο Κωφών Ελλάδος και Stefi Productions, με την ευγενική υποστήριξη του Μουσείου Μπενάκη
Υπό την αιγίδα της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς, του Δήμου Αθηναίων και του Πολιτιστικού Οργανισμού του Δήμου Αθηναίων

□ Opera(O), *Fiammifero* (7, 8 και 10 Ιουλίου 2011)

Στη νέα τολμηρή παραγωγή τους με τον εύγλωττο τίτλο *Fiammifero* (= σπύρτο), οι Opera(O) συνέπραξαν με νέους καλλιτέχνες, συγγραφείς, ηθοποιούς και μουσικούς, για να δημιουργήσουν μια όπερα που καταλύει τις συμβάσεις του είδους, ένα σύγχρονο έργο στο οποίο ενσωματώνονται μοτίβα της παραδοσιακής όπερας, μια ιστορία μυστηρίου, με παράδοξους και κωμικούς χαρακτήρες.

Διοργάνωση: Opera(O) με την ευγενική υποστήριξη του Μουσείου Μπενάκη

□ Η Franca Granata στην έκθεση *ARRRGH! Τέρατα και Σημεία στη Μόδα* (8 Ιουλίου 2011)

Η Francesca Granata, ανεξάρτητη επιμελήτρια εκθέσεων και μία από τους συγγραφείς του βιβλίου *NOT A*

TOY. Fashioning Radical Characters, ξενάγησε το κοινό στην έκθεση με άξονα το γκροτέσκο στη σύγχρονη μόδα, όπως αυτό εικονογραφείται από τα ίδια τα εκθέματα.

Διοργάνωση: ΑΤΟΠΟΣ CVC με την υποστήριξη του Μουσείου Μπενάκη

□ Μουσική παράσταση *Το Πάπλωμα με τα χρυσά κουδούνια*, για παιδιά προσχολικής και σχολικής ηλικίας (12 Ιουλίου και 7 Σεπτεμβρίου 2011)

Η Μαρίζα Κωχ, μαζί με δεξιοτέχνες μουσικούς παραδοσιακών οργάνων, κάλεσε τα παιδιά να ανακαλύψουν τα τραγούδια που ήταν κρυμμένα στους ήχους από τα χίλια χρυσά κουδούνια του βελούδινου παπλώματος. Στο πάπλωμα αυτό, που για πολλά χρόνια φυλασσόταν στο Μουσείο Μπενάκη, οι μουσικοί του περασμένου αιώνα είχαν κρύψει τα πιο γνωστά παραδοσιακά παιχνιδιότραγουδα.

Διοργάνωση: Κέντρο Βιοματικής Μουσικής, Κίνησης και Λόγου ΜΑΡΙΖΑ ΚΩΧ, με την ευγενική υποστήριξη του Μουσείου Μπενάκη

□ Συναυλία Συμφωνικής Ορχήστρας του Δήμου Αθηναίων, *Μουσικές χορογραφίες* (13 Ιουλίου 2011)

Στη συναυλία ακούστηκαν τα έργα: Piotr Ilyich Tchaikovsky, Σουίτα από τη *Λίμνη των Κύκνων* (αποσπάσματα), Σουίτα από τον *Καρνοβαλιστή* (αποσπάσματα)· Maurice Ravel, *Boléro*· Nikolay Rimsky-Korsakov, *Sheherazade*, συμφωνική σουίτα έργο 35. Σόλο βιολί: Γιάννης Γεωργιάδης, Μουσική διεύθυνση: Ελευθέριος Καλκάνης.

Διοργάνωση: Συμφωνική Ορχήστρα Δήμου Αθηναίων σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη

□ Θεατρική παράσταση *Το Μεγάλο μας Τσίρκο* του Ιάκωβου Καμπανέλλη (8-9 Σεπτεμβρίου 2011)

Η Θεατρική ομάδα του Κέντρου Τέχνης και Πολιτισμού Δήμου Αμαρουσίου παρουσίασε το έργο του Ιάκωβου Καμπανέλλη, σε σκηνοθεσία

του Αντώνη Περπινιά, δασκάλου της ομάδας. Το ιστορικό αυτό έργο, το οποίο λογοκρίθηκε όταν πρωτοπαίχτηκε το 1973, διατρέχει την ελληνική ιστορία μέχρι την περίοδο του Πολυτεχνείου.

Διοργάνωση: Θεατρική Ομάδα του Κέντρου Τέχνης και Πολιτισμού Δήμου Αμαρουσίου, με την ευγενική υποστήριξη του Μουσείου Μπενάκη

□ Διεθνές Συνέδριο *Ένας χαμένος ελέφαντας. Εκατό χρόνια από τη γέννηση του Νίκου Γκάτσου* (23-25 Σεπτεμβρίου 2011)

Έλληνες και ξένοι μελετητές, ποιητές και μεταφραστές προσέγγισαν το έργο του Νίκου Γκάτσου, σκοπεύοντας να ανασυστήσουν το νήμα που ενώνει την ποίηση, το θέατρο και το τραγούδι μέσα στο σύμπαν του δημιουργού, να αναδείξουν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του πολυεπίπεδου έργου του, αλλά και να αποτυπώσουν τη συνεισφορά του στην ανανέωση της ποίησης και στη διαμόρφωση του λογοτεχνικού προσώπου της Ελλάδας του 20ού αιώνα. Οι εργασίες του Συνεδρίου πλαισιώθηκαν από ένα στρογγυλό τραπέζι, όπου φίλοι και ομότεχνοί του συζητήσαν για τον άνθρωπο και το έργο του, από ένα θεατρικό αναλόγιο και από μία ταινία αφιερωμένη στον ποιητή της Αμοργού.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ Δημερίδα *Δικτυωμένο Μουσείο. Νέα Μέσα και Καινοτόμες Ιδέες για τη Διεύρυνση Κοινού σε Μουσεία και Πολιτιστικούς Φορείς* (27-28 Σεπτεμβρίου 2011)

Βασική επιδίωξη της επιστημονικής συνάντησης υπήρξε η ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών σε δύο κρίσιμους τομείς ενδιαφέροντος της μουσειακής κοινότητας: τον σχεδιασμό και την παραγωγή ερμηνευτικών τεχνολογιών και την ανάπτυξη στρατηγικών για την προσέγγιση διευρυμένων ή διαφορετικών κατηγοριών κοινού. Οι κεντρικές ομιλίες έγιναν από τις δύο επίτιμες προσκεκλημέ-

νες, τη Nancy Proctor (Head of New Media στο Smithsonian American Art Museum) και την Allegra Burnette (Creative Director of Digital Media στο MoMA). Παράλληλα, πραγματοποιήθηκαν εισηγήσεις από γνωστούς Έλληνες μουσειολόγους και ερευνητές.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, Πρεσβεία των ΗΠΑ

□ *Απο-Τυπώνουμε την επικαιρότητα* (2 Οκτωβρίου 2011)

Την τελευταία μέρα της έκθεσης *Με το Μ...Πενάκι των Γελοιογράφων* οργανώθηκε εκδήλωση στην οποία το κοινό είχε τη δυνατότητα να γνωρίσει τους δημιουργούς, που συμμετείχαν στην έκθεση, και να αποκτήσει μπλουζάκι με τυπωμένη και υπογεγραμμένη γελοιογραφία.

Διοργάνωση: Λέσχη Ελλήνων Γελοιογράφων με την υποστήριξη του Μουσείου Μπενάκη

□ *Emil & friends, Azerbaijani mugham jazz* (12 Οκτωβρίου 2011)

Το μουσικό είδος μουγκάμ (mugham) τζαζ, από στοιχεία της δυτικής κλασικής τζαζ και τις μελαγχολικές μελωδίες της αζερικής παραδοσιακής μουσικής, παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στο αθηναϊκό κοινό από τον διακεκριμένο πιανίστα Emil Afrasiyab.

Διοργάνωση: Πρεσβεία της Δημοκρατίας του Αζερμπαϊτζάν με την ευγενική υποστήριξη του Μουσείου Μπενάκη

□ Ομιλία της Kelly Baum (18 Οκτωβρίου 2011)

Η ομιλία της επιμελήτριας σύγχρονης τέχνης στο Princeton University Art Museum είχε τίτλο «Νέα Ερείπια» και θέμα τη χρήση ξεπερασμένων τεχνολογιών και αναχρονιστικών μοτίβων στη σύγχρονη τέχνη, μια τάση που προσελκύει αρκετούς εικαστικούς καλλιτέχνες τις δύο τελευταίες δεκαετίες.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη σε συνεργασία με το Princeton University

□ 17η Επιστημονική Συνάντηση

Ιδρύματος Le Corbusier «*Μάτια που βλέπουν... την Ακρόπολη*». *Εκατό χρόνια από το Ταξίδι της Ανατολής του Le Corbusier* (21 Οκτωβρίου 2011)

Με αφορμή τα εκατό χρόνια από το μεγάλο ταξίδι μαθητείας του Charles-Edouard Jeanneret, γνωστού αργότερα ως Le Corbusier, το φερόνυμο ίδρυμα οργάνωσε τρεις επιστημονικές συναντήσεις στην Κωνσταντινούπολη, την Αθήνα και τη Νάπολη. Οι Έλληνες και ξένοι ομιλητές, που συμμετείχαν στις συναντήσεις, αποκάλυψαν τον τρόπο με τον οποίο οι πόλεις, τα τοπία και οι πολιτισμοί ενίσχυσαν την παιδεία του, εμπλούτισαν τη φαντασία του και συνέβαλαν στην απόφασή του να γίνει αρχιτέκτονας.

Διοργάνωση: Ίδρυμα Le Corbusier, σε συνεργασία με τη Σχολή Αρχιτεκτόνων ΕΜΠ, το Μουσείο Μπενάκη και το Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών

□ Ομιλία του φωτογράφου JH Engström (4 Νοεμβρίου 2011)

Το ελληνικό κοινό είχε την ευκαιρία να γνωρίσει αυτόν τον διεθνούς φήμης, πολυβραβευμένο Σουηδό φωτογράφο, έναν από τους σημαντικότερους εκπροσώπους της σύγχρονης φωτογραφικής σκηνης, ο οποίος για πρώτη φορά ήρθε στην Ελλάδα.

Διοργάνωση: Art/if/act με την υποστήριξη του Μουσείου Μπενάκη και του Σουηδικού Ινστιτούτου

□ Οι Encardia στο Μουσείο Μπενάκη *Duo Kontaxakis – Ivanovich: From Baroque to Salvador and Astor Piazzolla* (18 Νοεμβρίου 2011) *The dance & music performance Bella Vita* (19 Νοεμβρίου 2011)

Οι Encardia είναι ένα ελληνικό συγκρότημα παραδοσιακής μουσικής με ρεπερτόριο που βασίζεται στη μουσική και τα τραγούδια της Μεσογείου, και ιδιαίτερα της Κάτω Ιταλίας. Τα μέλη του συγκροτήματος είναι οι: Κώστας Κωνσταντάτος (φωνή, μαντολίνο, ταμπορέλο και νταούλι), Βαγγέλης Παπαγεωργίου

(διασκευές - ενορχηστρώσεις, ακορντεόν), Αναστασία Δουλφή (τραγούδι, καστανιέτες), Μιχάλης Κονταξάκης (κιθάρα), Δημήτρης Τσεκούρας (κοντραμπάσο). Το καταξιωμένο Duo Kontaxakis – Ivanovich αποτελείται από τον κιθαρίστα του συγκροτήματος και τον Κροάτη σολίστα και καθηγητή κιθάρας του πανεπιστημίου της Evora (Πορτογαλία) Dejan Ivanovich και αντίστοιχα το ντουέτο Ballo del Mare από τις Κωνσταντίνα Καλκάνη και Γιάννα Χαμαλέλη (χορός και κρουστά).

Διοργάνωση: Encardia με την ευγενική υποστήριξη του Μουσείου Μπενάκη

□ Τιμητική εκδήλωση για τον Τίτο Πατρίκιο (22 Νοεμβρίου 2011)

Το Μουσείο Μπενάκη τίμησε τον σημαντικό αυτόν Έλληνα ποιητή του 20ού αιώνα με τη συμμετοχή της Ελένης Αντωνιάδου, του Παναγιώτη Νούτσου, του Αλέξη Πολίτη, του Δημήτρη Ραυτόπουλου, του Γιόργου Στεφανίδη και της Λίζης Τσιριμώκου, που μίλησαν στην εκδήλωση. Η εκδήλωση εντασσόταν στη σειρά των ετήσιων εκδηλώσεων με τις οποίες το Μουσείο Μπενάκη τιμά το έργο ξεχωριστών ανθρώπων του πνεύματος, αναδεικνύοντας τη σημασία τόσο των καλλιτεχνικών και επιστημονικών τους καταθέσεων, όσο και της κοινωνικής τους προσφοράς γενικότερα.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ Παρουσίαση έκδοσης για τον γλύπτη Θόδωρο (25 Νοεμβρίου 2011)

Στην παρουσίαση της έκδοσης, που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της αντίστοιχης έκθεσης, μίλησαν ο διευθυντής του Μουσείου Μπενάκη Άγγελος Δεληβορριάς, ο καλλιτεχνικός διευθυντής του Μακεδονικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης Ντένης Ζαχαρόπουλος και ο καλλιτέχνης Θόδωρος.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ ΓΑΛΛΕΪΔΑΣ από την ομάδα Blitz (3-4 και 10-11 Δεκεμβρίου 2011, 14-15 και 28-29 Ιανουαρίου 2012)

Επρόκειτο για μια τετράωρη παράσταση ανθρώπων, πραγμάτων, ιδεών, αντικειμένων, κινημάτων, εκφράσεων και λέξεων που έχουν χαθεί, ξεχαστεί, ξεπεραστεί από την εποχή ή πέσει σε αχρηστία, για μια αφήγηση που διασχίζει την ιστορία του ανθρώπινου είδους και του ανθρώπινου πνεύματος και μετακινείται από τη συγκίνηση στη γελοιοότητα, από το φτηνό στο σημαντικό και από το χυδαίο στο ποιητικό.

Διοργάνωση: Ομάδα Blitz σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη

□ Ομιλία του David Orr, *ECO WEEK 2011* (12 Δεκεμβρίου 2011) *Going for Green - Britain's 2012 Dream* (13 Δεκεμβρίου 2011)

Η δεύτερη μέρα του διήμερου περιλάμβανε, εκτός από την προβολή του ντοκιμαντέρ *Going for Green: Britain's 2012 Dream*, και ανοιχτή συζήτηση με τον διακεκριμένο Βρετανό αρχιτέκτονα Jonathan Watts, από το αρχιτεκτονικό γραφείο Hopkins του Λονδίνου, που σχεδίασε το Ολυμπιακό Ποδηλατοδρόμιο.

Διοργάνωση: Βρετανικό Συμβούλιο, σε συνεργασία με την Πρεσβεία της Βρετανίας, το Μουσείο Μπενάκη και την ECOWEEK 2011

□ Εκδήλωση προς τιμήν του Νίκου Χουλιαρά (27 Δεκεμβρίου 2011)

Στην εκδήλωση, που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της έκθεσης *Νίκος Χουλιαράς. Τα πίσω δωμάτια του νου*, η τραγουδίστρια Αλίκη Καγιαλόγλου διάβασε διηγήματα του συγγραφέα και ο συνθέτης Νότης Μαυρουδής συνόδευσε με την κιθάρα τέσσερα ανέκδοτα τραγούδια του καλλιτέχνη από τη δεκαετία του 1960. Παράλληλα, ο ποιητής Μιχάλης Γκανάς απήγγειλε ποιήματα, ενώ ο συνθέτης Νίκος Ξυδάκης έπαιξε στο πιάνο και τραγούδησε τραγούδια του Νίκου Χουλιαρά, καθώς και δικά του τα οποία αφιέρωσε στον καλλιτέχνη.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ Vagelis Stefanopoulos Trio, *Sailing on a marsipus* (18 Ιανουαρίου 2012)

Η μουσική βραδιά περιλάμβανε ευρωπαϊκή τζάζ, αφρικάνικους ρυθμούς και κλασική μουσική σε ένα σουρεαλιστικό ταξίδι στον κόσμο με τίτλο *Sailing on a marsipus*. Τη συναυλία προλόγισε ο διεθνούς φήμης οικονομολόγος και brand strategist Peter Economides.

Με την ευγενική υποστήριξη του Μουσείου Μπενάκη

□ Διεθνές Συνέδριο *Παρίσι - Αθήνα 1919-1939. Το διπλό ταξίδι* (19-20 Ιανουαρίου 2012)

Το Συνέδριο αποτέλεσε την κατάληξη του ομότιτλου τετραετούς Ερευνητικού Προγράμματος, με θέμα τις καλλιτεχνικές και πνευματικές σχέσεις Ελλάδας-Γαλλίας στο διάστημα 1919-1939. Γάλλοι και Έλληνες ιστορικοί της τέχνης, της λογοτεχνίας, της αρχιτεκτονικής, της φωτογραφίας, του θεάτρου, των διακοσμητικών τεχνών, καθώς και αρχαιολόγοι, μουσικολόγοι και αρχιτέκτονες, επιχείρησαν να αναδείξουν τις σχέσεις των δύο χωρών μέσα από την καλλιτεχνική παραγωγή και την ευρύτερη πνευματική ζωή. Η Επιστημονική Επιτροπή του Συνεδρίου και του Ερευνητικού Προγράμματος απαρτιζόταν από τους: Lucile Arnoux-Farnoux (Université François Rabelais, Tours), Sophie Basch (Université Paris-Sorbonne, Paris-IV), Πολύνα Κοσμαδάκη (Μουσείο Μπενάκη), François Loyer (CNRS), Ευγένιο Μαθιόπουλο (Πανεπιστήμιο Κρήτης, ΙΜΣ-ΙΓΕ), Paul-Louis Rinuy (Université Paris VIII), Παναγιώτη Τουρνικιώτη (ΕΜΠ) και Μαρία Τσούτσουρα. Οι εργασίες του Συνεδρίου συνεχίστηκαν στις 21 Ιανουαρίου στο Auditorium του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή, Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών,

σε συνεργασία με το Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών (IFA) και υπό την αιγίδα της Πρεσβείας της Γαλλίας

□ Ομιλία του καλλιτέχνη Ali Kazma (25 Ιανουαρίου 2012)

Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της ατομικής έκθεσης του Τούρκου καλλιτέχνη στην Γκαλερί Qbox. Επρόκειτο για μια συζήτηση του Ali Kazma με τον επιμελητή της έκθεσης Paolo Colombo, η οποία διερευνούσε, με έμφαση στην καινούργια του δουλειά, τη θεματολογία των έργων του, τη διαδικασία υλοποίησής τους και τον τρόπο παρουσίασής τους.

Διοργάνωση: Γκαλερί Qbox σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη

□ Προβολή του ντοκιμαντέρ *Σμύρνη. Η καταστροφή μιας κοσμοπολίτικης πόλης 1900-1922* (25 Ιανουαρίου - 18 Μαρτίου 2012)

Η σκηνοθέτις Μαρία Ηλιού και ο ιστορικός Αλέξανδρος Κιτρορέφ, οι οποίοι είχαν επιμεληθεί το 2007 στο μουσείο την έκθεση *Το Ταξίδι, το Ελληνικό Όνειρο στην Αμερική*, μετά από τέσσερα χρόνια έρευνας, παρουσίασαν την εργασία τους για τη Σμύρνη στο ντοκιμαντέρ αυτό που φέρνει στη δημοσιότητα άγνωστο οπτικό υλικό από αρχεία της Αμερικής και της Ευρώπης. Σκηνοθεσία-επιμέλεια: Μαρία Ηλιού, Ιστορικός Σύμβουλος: Αλέξανδρος Κιτρορέφ. Στο ντοκιμαντέρ μιλούν οι: Giles Milton (συγγραφέας του βιβλίου *Χαμένος Παράδεισος* και βασικός ομιλητής της ταινίας), Αλέξανδρος Κιτρορέφ (Haverford College), Θάνος Βερέμης (Πανεπιστήμιο Αθηνών), Βικτώρια Σολομωνίδου (Fellow, Kings College, με καταγωγή από τη Σμύρνη), Ελένη Μπαστέα (New Mexico University, με καταγωγή από τη Σμύρνη), Leyla Neyzi (Sabanci University), Jack Nalbantian (γεννημένος στη Σμύρνη). Μουσική: Νίκος Πλατύραχος, Μοντάζ: Αλίκη Παναγή, Διεύθυνση Φωτογραφίας: Allen Moore, Ηχο-

λήπτης: John Zecca, Μιζάζ: Γιώργος Μικρογιαννάκης, Παραγωγή: ΠΡΩΤΕΑΣ μη κερδοσκοπική εταιρεία. Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, ΠΡΩΤΕΑΣ μη κερδοσκοπική εταιρεία, Fulbright

□ Ημερίδα *Δημόσιος Χώρος... Αναζητείται* (27 Ιανουαρίου 2012)
Διοργάνωση: Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, Μουσείο Μπενάκη

□ Διάλεξη της καθηγήτριας Molly Greene (31 Ιανουαρίου 2012)
Το ερευνητικό ενδιαφέρον της Molly Greene, καθηγήτριας Ιστορίας και Ελληνικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο του Princeton, επικεντρώθηκε στη ζωή των Ελλήνων κατά τη διάρκεια της οθωμανικής κυριαρχίας. Διοργάνωση: Πανεπιστήμιο Princeton - Κέντρο Ελληνικών Σπουδών Seeger, Μουσείο Μπενάκη

□ Ημερίδα *Η αρχιτεκτονική στην εποχή του πλήθους και των κοινών* (commons) (3 Φεβρουαρίου 2012)
Στην ημερίδα, που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της έκθεσης *Ζήσης Κοτιώνης, ΠΛΗΘΟΔΟΜΕΣ*, συμμετείχαν οι: Αλέξανδρος Κιουπκιολής (θεωρητικός πολιτικής, ΑΠΘ), Ζήσης Κοτιώνης (αρχιτέκτων, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας), Μαρίνα Λαθούρη (αρχιτέκτων, Architectural Association), Κωστής Σταφυλάκης (θεωρητικός τέχνης, ΑΠΘ), Φίλιππος Ωραιόπουλος (αρχιτέκτων, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας), Ηλίας Ζέγγελος (αρχιτέκτων, Berlage Institute), Ανδρέας Κούρκουλας (αρχιτέκτων, ΕΜΠ), Λόης Παπαδόπουλος (αρχιτέκτων, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας), Γιώργος Τζιρτζιλιάκης (αρχιτέκτων, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας) και Βάσω Τροβά (αρχιτέκτων, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

□ *Dance me to the end of Greece. Ξένοι Περιηγητές στην Ελλάδα* (15, 17-18, 29 Φεβρουαρίου και

2-3 Μαρτίου 2012)

Επρόκειτο για την πρώτη σκηνική παρουσίαση περιηγητικών κειμένων που υπογράφουν διάσημοι ταξιδιώτες του 19ου και του 20ού αιώνα. Οι ηθοποιοί της παράστασης συμμετείχαν σε ένα φόρουμ αφήγησης, αναπαράστασης και τραγουδιού μέσα από μελοποιημένα ποιήματα του Βύρωνα και του Σατωβριάνδου, εμπυχνώντας παράλληλα τις μαρτυρίες πασίγνωστων ταξιδιωτών, όπως ο Χανς Κρίστιαν Άντερσεν, ο Γκυστάβ Φλωμπέρ, ο Ζακ Λακαριέρ και ο Χένρυ Μίλλερ. Σκηνοθεσία: Κυριακή Σπανού, Σκηνικά-Κοστούμια: Απόστολος Βέττας – Ολυμπία Σιδερίδου – Μάρθα Φωκά, Μουσική: Κώστας Βόμβολος, Φωτογραφίες: Μανώλης Παπαδάκης, Ηθοποιοί: Ελένη Ευθυμίου, Φρόσω Ζαγοραίου, Θέμης Μητρόπουλος, Αντώνης Γκρίτσης. Πιάνο: Αιμίλιος Πολίτης. Στο πλαίσιο της παράστασης το κοινό είχε την ευκαιρία να πληγηθεί στην πρωτότυπη εφαρμογή πολυμέσων, παραγωγής του Μουσείου Μπενάκη, με τίτλο «Η Αθήνα μέσα από τα μάτια των Περιηγητών: 17ος-19ος αιώνας».

Με την ευγενική φιλοξενία του Μουσείου Μπενάκη

□ Ομιλία της Fan Jinshi (21 Φεβρουαρίου 2012)

Η Διευθύντρια της Ακαδημίας Dunhuang της Κίνας πραγματοποιήθηκε το θέμα «Τα σπήλαια Mogao στη Dunhuang, η Παγκόσμια Πολιτιστική Κληρονομιά της Κίνας». Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη σε συνεργασία με την Πρεσβεία της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας

□ Ομιλία του Francis Rambert (22 Φεβρουαρίου 2012)

Η ομιλία του γνωστού Γάλλου κριτικού της αρχιτεκτονικής και δημοσιογράφου πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της έκθεσης *14 F/21 GR. Νέοι Έλληνες και Γάλλοι αρχιτέκτονες*. Στη συνέχεια της διάλεξης ακολούθησαν τοποθετήσεις και ανταλλαγή

απόψεων με θέμα «Το μέλλον των μητροπόλεων. Ο ρόλος της αρχιτεκτονικής», όπου συμμετείχαν με ολιγόλεπτες εισηγήσεις οι ομάδες AREA (Στυλιανή Δαούτη, Γιώργος Μητρούλιας), BUERGER – ΚΑΤΣΩΤΑ (Stephan Buerger, Δήμητρα Κατώτα), POINT SUPREME (Μαριάννα Ρέντζου, Κωνσταντίνος Πανταζής). Διοργάνωση: Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών, Μουσείο Μπενάκη

□ Η ομάδα BEFORELIGHT φωτίζει το καφέ-εστιατόριο (7 Μαρτίου - 1 Απριλίου 2012)

Η ομάδα BEFORELIGHT αποτελείται από αρχιτέκτονες, σκηνογράφους, θεατρολόγους και σκηνοθέτες, οι οποίοι πειραματίζονται με τα μέσα τεχνητού φωτισμού, ενθαρρύνοντας με τις εικαστικές τους παρεμβάσεις τη διάδραση του κοινού με το φως. Στο πλαίσιο της διεπιστημονικής ημερίδας *LUX IN TENEBRIS. Ο τεχνητός φωτισμός από την αρχαιότητα έως σήμερα*, οι BEFORELIGHT φώτισαν το καφέ-εστιατόριο του μουσείου με μια φωτογραφική σύνθεση επιλεγμένων έργων τους από τις εικαστικές τους παρεμβάσεις στο Ρότερνταμ, τη Θεσσαλονίκη και τα Χανιά. Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ Ημερίδα *LUX IN TENEBRIS. Ο τεχνητός φωτισμός από την αρχαιότητα έως σήμερα* (10 Μαρτίου 2012)

Στη διεπιστημονική αυτή συνάντηση ιστορικοί, ιστορικοί της τέχνης, αρχαιολόγοι, μουσειολόγοι, λαογράφοι, ηλεκτρολόγοι και μηχανολόγοι-μηχανικοί παρουσίασαν την εξέλιξη του τεχνητού φωτισμού από την αρχαιότητα έως σήμερα, ανατρέχοντας σε ποικίλους τρόπους προσέγγισης: ανασκαφικά δεδομένα, ιστορικές μαρτυρίες, σωζόμενα αντικείμενα, σύγχρονες φωτομετρικές αναλύσεις. Έμφαση δόθηκε στα μέσα που διάφορες θρησκευτικές και πολιτισμικές κοινότητες της ανατολικής Μεσογείου (χριστιανοί, μουσουλμάνοι και εβραίοι) επέλεξαν

για να φωτίσουν τα θρησκευτικά και τα κοσμικά τους οικοδομήματα. Παράλληλα, εξετάστηκε ο συμβολικός χαρακτήρας του φωτός, και ιδιαίτερα της φλόγας, έτσι όπως καταγράφεται στις θρησκευτικές δοξασίες και επιβιώνει στις σύγχρονες κοινωνίες. Τέλος, φτάνοντας στο παρόν, ερευνητές ηλεκτρολόγοι-μηχανικοί πρότειναν καινοτόμους τρόπους φωτισμού αρχαιολογικών χώρων, μουσείων και εκθεμάτων τέχνης με την αξιοποίηση εξελιγμένων φωτιστικών συστημάτων.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ Ομιλία της Odile Decq
(14 Μαρτίου 2012)

Η ομιλία πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της έκθεσης *14 F/21 GR. Νέοι Έλληνες και Γάλλοι αρχιτέκτονες*. Η πολυβραβευμένη αρχιτέκτων και γενική διευθύντρια της Ειδικής Σχολής Αρχιτεκτονικής έχει σχεδιάσει, μεταξύ άλλων, το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης της Ρώμης (MACRO) και το εστιατόριο της Ορέα Garnier στο Παρίσι.

Διοργάνωση: Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών, Μουσείο Μπενάκη

□ Παρουσίαση του τόμου *Η βιβλιογραφία του 19ου αιώνα (1819-1832)* (16 Μαρτίου 2012)

Τον δεύτερο αυτόν τόμο της *Ελληνικής Βιβλιογραφίας του 19ου αιώνα*, από τα κατάλοιπα του Φίλιππου Ηλιού, παρουσίασαν οι Άγγελος Δεληβορριάς, Διονύσης Καψάλης, Μάνος Χαριτάτος και η επιμελήτρια του τόμου Πόπη Πολέμη. Την παρουσίαση ακολούθησε συζήτηση με θέμα «Διανοούμενοι και Επανάσταση», στην οποία συμμετείχαν οι: Δημήτρης Δημητρόπουλος, Νίκος Θεοτοκάς, Αντώνης Λιάκος και Αλέξης Πολίτης. Τη συζήτηση συντόνισε ο Δημήτρης Αρβανιτάκης.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας

□ *Iyambambo!*

un cuento para voz, piano y baile
μια ιστορία για φωνή, πιάνο και χορό
(17 Μαρτίου και 13-14 Μαΐου 2012)

Στην παράσταση, που ισορρόπησε ανάμεσα στην κλασική μουσική και την παραδοσιακή φόρμα του φλαμένκο, συνδιαλέχθηκαν το τραγούδι, η μουσική και ο χορός, δημιουργώντας ισότιμα και ταυτόχρονα ένα καλλιτεχνικό σύμπαν που έριχνε φως στον χαρακτήρα του ισπανικού λαϊκού μύθου. Τραγούδι: Άννα Παγκάλου, Χορός: Γιώτα Πεκλάρη, Πιάνο: Μαριάννα Τσίκα, Φωτισμός: Σάκης Μπιρμπίλης, Σκηνοθεσία - Εικαστική επιμέλεια: Αντώνης Βολανάκης, Σχεδιασμός: Σάκης Μπιρμπίλης, Φωτογραφίες: Γιώργος Μαυρόπουλος, Video: Στέλλα Σερέφογλου. Με την ευγενική φιλοξενία του Μουσείου Μπενάκη, υπό την αιγίδα του Ινστιτούτου Θερβάντες και με την υποστήριξη των Εκδόσεων Καστανιώτη

□ Τιμητική εκδήλωση για τον Luigi Beschi (19 Μαρτίου 2012)

Τιμώντας τον αρχαιολόγο και φιλέλληνα Luigi Beschi, το Μουσείο Μπενάκη επέδωσε στον τιμώμενο τον συλλογικό τόμο *ΕΠΑΙΝΟΣ Luigi Beschi*, ο οποίος μόλις είχε κυκλοφορήσει στη σειρά παραρτημάτων του επιστημονικού περιοδικού του μουσείου. Για τον τιμώμενο και το έργο του μίλησαν οι επιμελητές της έκδοσης Άγγελος Δεληβορριάς, Γιώργος Δεσπίνης και Άγγελος Ζαρκάδας.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ Προβολή του ντοκιμαντέρ *Διωγμός και ανταλλαγή πληθυσμών (Τουρκία-Ελλάδα: 1922-1924)* (28 Μαρτίου - 29 Απριλίου 2012)

Η σκηνοθέτις Μαρία Ηλιού και ο ιστορικός Αλέξανδρος Κιτρορέφ παρουσίασαν, μέσα από αυτό το ντοκιμαντέρ, εικόνες ξεχασμένες σε κλειστά αρχεία και μια νέα οπτική σε σχέση με τον Διωγμό και την Ανταλλαγή των πληθυσμών. Για πρώτη φορά δημοσιοποιήθηκε αρχειακό

υλικό από τη Library of Congress, το Πανεπιστήμιο του Princeton, το Near East Relief, τον Ερυθρό Σταυρό της Γενεύης, τον Αμερικανικό Ερυθρό Σταυρό, το Save the Children Fund, το Albert Kahn Foundation, το Πανεπιστήμιο της Minnesota, καθώς και άλλα ιδρύματα της Ελλάδας και του εξωτερικού. Επίσης για πρώτη φορά ήρθαν στο φως μερικές από τις χαμένες φωτογραφίες προσφύγων του μεγάλου Αμερικανού φωτογράφου Lewis Hine, καθώς και φιλικό υλικό της χαμένης ταινίας της Young Men's Christian Association (YMCA) στη Μικρά Ασία και την Ελλάδα από το αρχείο του Robert Davidian, το οποίο διασώθηκε και συντηρήθηκε στην Ουάσινγκτον από τον μη κερδοσκοπικό οργανισμό ΠΡΩΤΕΑΣ. Σκηνοθεσία - επιμέλεια: Μαρία Ηλιού, Ιστορικός Σύμβουλος: Αλέξανδρος Κιτρορέφ, Μουσική: Νίκος Πλατύραχος, Μοντάζ: Αλίκη Παναγή, Διεύθυνση Φωτογραφίας: Allen Moore, Ηχολήπτης: John Zecca, Μιξάζ: Γιώργος Μικρογιαννάκης, Διεύθυνση Παραγωγής: Melissa Hibbard - Πάρις Μπουρλέτος, Βοηθός Σκηνοθέτη και Διεύθυνση Παραγωγής στην Τουρκία: Άννα Μαρία Ασλάνογλου, Παραγωγή: Μη κερδοσκοπική εταιρία ΠΡΩΤΕΑΣ. Στην ταινία μιλούν οι ιστορικοί και ερευνητές: Bruce Clark (συγγραφέας του βιβλίου *Δνο φορές Ξένος* και βασικός ομιλητής της ταινίας), Αλέξανδρος Κιτρορέφ (Haverford College), Θάνος Βερέμης (Πανεπιστήμιο Αθηνών), Renee Hirscon (Oxford, Saint Peter's College), Ελένη Μπαστέα (New Mexico University, με καταγωγή από τη Σμύρνη), Χάρης Ψωμάδης (Queens College) και Caglar Keyder (Bogazizi University) και οι πρόσφυγες Sano Halo (από τον Πόντο), Ανθούλα Ρουμελιώτη (από την Πέργαμο), Μένη Ατσικμπάση (από το Αξάρι), Sureyya Aytas (από τη δυτική Μακεδονία), Καλλιόπη Γεωργιάδου (από την Καππαδοκία), Husnu Karaman (από το Ηράκλειο) και Muffide Pekin (από τα Χανιά). Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη,

ΠΡΩΤΕΑΣ μη κερδοσκοπική εταιρία, Fulbright

❑ Εκδήλωση *Νίκος Θέμελης και Φίλοι* (6 Απριλίου 2012)

Οκτώ μήνες από τον θάνατο του γνωστού συγγραφέα, οι συγγραφείς Άλκη Ζέη, Αντώνης Λιάκος, Δημήτρης Μαρωνίτης και Τίτος Πατρίκιος μίλησαν για τον φίλο που πρόσφατα έχασαν. Επίσης οι φίλοι του Ελένη Μπούρα, Χριστίνα Πουλίδου, Παύλος Τσίμας και Άννα Φραγκουδάκη διάβασαν αποσπάσματα από τα βιβλία του.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, Εκδόσεις ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

❑ Συναυλία του μουσικού συνόλου «Ερατώ» για τη Satellart - Transmitting Greece (21 Απριλίου 2012)

Οι Θεοδώρα Μπάκα (φωνή), Μαριέλλα Κεσίσογλου (κλαρινέτο) και Μαρία Παπαπετροπούλου (πίανο), που απαρτίζουν το σύνολο «Ερατώ», έδωσαν τη συναυλία με σκοπό την ενίσχυση της αυτοχρηματοδοτούμενης πλατφόρμας Satellart - Transmitting Greece, μιας διεθνούς εκστρατείας για την ανάκτηση ενός ελληνικού brand name. Με το μουσικό σύνολο συνέπραξε η βραβευμένη βιολοντσελίστρια Sedef Ercetin Atala από την Τουρκία.

Διοργάνωση: Satellart

❑ Διάλεξη του αρχιτέκτονα Jan Gehl (25 Απριλίου 2012)

Η ομιλία του Δανού αρχιτέκτονα εντασσόταν στο πλαίσιο του κύκλου των διαλέξεων, που είναι αφιερωμένος στην αρχιτεκτονική της Σκανδιναβίας.

Διοργάνωση: Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη και την Πρεσβεία της Δανίας

❑ *Αντί Γενεθλίων. Μια συνάντηση φίλων για τον Θόδωρο Αγγελόπουλο* (27 Απριλίου 2012)

Την ημέρα γενεθλίων του μεγάλου σκηνοθέτη, η στενή του οικογένεια, η

ευρύτερη κινηματογραφική του οικογένεια, οι συνεργάτες του, οι γνωστοί και άγνωστοι φίλοι του συναντήθηκαν για να κάνουν, αντί γενεθλίων, ένα ταξίδι προς τα πίσω ξεκινώντας από την πρόσφατη και ημιτελή *Άλλη δάσος* και φτάνοντας στους *Forminx*, την πρώτη του ανολοκλήρωτη ταινία μικρού μήκους, το φιλμ της οποίας έχει χαθεί. Ένας συνεργάτης από κάθε ταινία μας θύμισε το κλίμα, το περιβάλλον, τις συνθήκες κάτω από τις οποίες δημιουργήθηκε καρέ καρέ το έργο του Αγγελόπουλου. Συμμετείχαν, μεταξύ άλλων, οι μουσικοί Ναταλία Μιχαηλίδου, Ανδρέας Τσεκούρας, Βαγγέλης Χριστόπουλος και η ορχήστρα του Ωδείου Αθηνών. Οι σκηνοθέτες Νίκος Παναγιωτόπουλος, Δήμος Αβδελιώδης, Γιάννης Σολδάτος. Οι συνεργάτες του Γιώργος Αρβανίτης, Ελένη Καραϊνδρου, Γιώργος Παπαλιός, Ιουλία Σταυρίδου, Χάρης Παπαδόπουλος, Τάκης Κατσέλης, Μαργαρίτα Μαντά, Γιάννης Τσιτσόπουλος, Στέφανος Δανηλίδης, Δέσποινα Μπεπεδέλη, Μάνια Παπαδημητρίου, Ηλίας Λογοθέτης, Γρηγόρης Πατρικαρέας, Τάνια Παλαιολόγου, Μισέλ Δημόπουλος, Δημήτρης Σοφικίτης, Γιώργος Ζιάκας, Λουκιανός Κηλαϊδόνης, Εύα Κοταμανίδου, Θεοδωρή Κατσαδράμης.

Διοργάνωση: Ελληνική Ακαδημία Κινηματογράφου και Μουσείο Μπενάκη, με την ευγενική συνεργασία του Ωδείου Αθηνών

❑ Ο Sean Scully συνομιλεί με τον Oscar Humphries (8 Μαΐου 2012)

Λίγο πριν από τα εγκαίνια της πρώτης του έκθεσης στην Ελλάδα, ο εικαστικός Sean Scully συνομιλήσε με τον Oscar Humphries, εκδότη του περιοδικού *Apollo Art Magazine*, γύρω από τον Δωρικό Ρυθμό και τις διαφορετικές τεχνικές με τις οποίες πραγματεύεται αυτό το θέμα ο καλλιτέχνης.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

❑ *“is my scarf”* (30 Μαΐου 2012)

Η Ιωάννα Σουλιώτη και η Μαρία Γέρουλα, που δραστηριοποιούνται

στον χώρο της μόδας και των επιχειρήσεων τα τελευταία 20 χρόνια, φιλοτέχνησαν τυπωμένα μαντήλια από μεταξύ πρώτης ποιότητας, 100% ζωικό και ελληνικό, επιδιώκοντας να αναδείξουν τη σύγχρονη Ελλάδα, από τις πρώτες της ύλες και την παραγωγή, έως τον σχεδιασμό και τη διάθεση. Οι 14 αναγνωρισμένοι Έλληνες φωτογράφοι μόδας, που τα φωτογράφησαν, ο καθένας με τον δικό του εικαστικό τρόπο και από τη δική του καλλιτεχνική ματιά, ήταν οι: Κώστας Αυγούλης, Γιώργος Κατσανάκης, Δημήτρης Σκουλός, Θανάσης Κρίκης, Παύλος Ευθυμίου, Τάσος Βρεττός, Μάρα Δεσύπη, Γιάννης Μπουρνιάς, Βαγγέλης Κύρης, Κατερίνα Τσατσάνη, Μπιλ Γεωργούσης, Γιώργος Μαλεκάκης, Χάρης Χριστόπουλος. Τα έσοδα από τις πωλήσεις των έργων διατέθηκαν υπέρ του μουσείου.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη - Πωλητήριο

❑ *Αφιέρωμα Θωμαδάκη / Κλωνάρη Πυρκαγιά Του Άγγελου* (9 Ιουνίου 2012)

Το διεθνώς αναγνωρισμένο δίδυμο Κατερίνα Θωμαδάκη – Μαρία Κλωνάρη παρουσίασε, σε ένα master class με τη βοήθεια πλούσιου οπτικοακουστικού υλικού, τη σαραντάχρονη επιτυχημένη πορεία του στο θέατρο, τον κινηματογράφο, την τέχνη του βίντεο και της φωτογραφίας, τις εγκαταστάσεις, τις περφόρμανς. Την εκδήλωση πλαισίωσαν η προβολή ταινιών από τον «Κύκλο του Άγγελου»: *Requiem for the 20th Century, Pulsar, Quasar, Angel Scan*, σε μουσική του Σπύρου Φάρου, και ένα στρογγυλό τραπέζι με τη συμμετοχή ιστορικών τέχνης.

Διοργάνωση: Ελληνικό Φεστιβάλ, σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη

❑ Ομάδα Χορού Saltator, *Στο φως της μέρας* (16 Ιουνίου 2012)

Η ομάδα χορού Saltator και το συγκρότημα EleKtroBaKana, συλλέγοντας στοιχεία από το παρελθόν, τα μετέφεραν στο σήμερα και δημιούργησαν ένα σύγχρονο παραδοσιακό

πανηγύρι. Ο Χορευτής βρισκόταν σε τέλεια σύνδεση και αρμονία με τον μουσικό, σε μια αμφίδρομη σχέση ακολουθίας από βήματα και νότες. Τα βήματα του παραδοσιακού χορού, που ήρθαν μέσα από τα χρόνια και συναντήθηκαν με το σώμα, πυροδότησαν την κινησιολογία της παράστασης. Χορογραφία: Ομάδα Χορού Saltator, Μουσική: EleKtroBaKana, Ερμηνευτές: Ερμής Μαλκότσης, Ανδρονίκη Μαραθάκη, Camilo Bentancor, Εμμανουέλλα Κορκή, Γιάννης Καρούνης, Γιώτα Κίτσιου, Ειρήνη Αδάμου, Νικόλ Κοιμτζή, Μουσικοί: Στέφανος Φίλος (βιολί, effects), Στέλιος Γιαννουλάκης (laptop, controllers, electronic bass), Γιώργος Παπαδόπουλος (γκάιντα), Μανούσος Κλαπάκης (κρουστά). Η παράσταση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του 11ου Φεστιβάλ Χορού του Σωματείου Ελλήνων Χορογράφων.

Διοργάνωση: Σωματείο Ελλήνων Χορογράφων και Μουσείο Μπενάκη

□ Θέατρο Σημείο - Νίκος Διαμαντής, *Μουσείο ανθρώπινης συμπεριφοράς* (5-7 Ιουλίου 2012)

Η θεατρική αυτή εγκατάσταση, σε σκηνοθεσία Νίκου Διαμαντή, χρησιμοποίησε τους χώρους του Μουσείου Μπενάκη για να παρουσιάσει ένα μεταδραματικό μωσαϊκό από ανθρώπινες δράσεις, ήχους, εικόνες, αντικείμενα. Οι ηθοποιοί αποτελούσαν τα ζωντανά εκθέματα, τα κτερίσματα του πολιτισμού μας, ενώ οι θεατές αναλαμβάνουν να εξερευνήσουν την παράδοση παράσταση, χρησιμοποιώντας, όπως αυτοί έκριναν, χάρτες και ενδείξεις, μεταλλάσσοντας έτσι τόσο την ακολουθία των γεγονότων, όσο και τη χωροταξία της εγκατάστασης.

Διοργάνωση: Ελληνικό Φεστιβάλ

□ Advanced Design Workshops 2012, *Omni(progra)chromatic by XIA* WORKSHOP 1 (2-16 Ιουλίου 2012) και WORKSHOP 2 (17-31 Ιουλίου 2012)

Επρόκειτο για δύο ανεξάρτητα σε-

μινάρια Αρχιτεκτονικής, τα οποία εισήγαγαν τους συμμετέχοντες σε επίκαιρες συζητήσεις επεξεργασίας της “Μορφής” στην αρχιτεκτονική, και την τέχνη γενικότερα, μέσω ειδικευμένης τεχνικής σχεδιασμού και παραγωγής. Τα σεμινάρια, που οργάνωσαν οι Erick Carcamo και Νεφέλη Χατζημηνά, συνιδρυτές του XIAtelier, απευθύνονταν σε νέους αρχιτέκτονες, φοιτητές αρχιτεκτονικής και τέχνης, designers και καλλιτέχνες. Με την υποστήριξη του Μουσείου Μπενάκη, του Ελληνικού Ινστιτούτου Αρχιτεκτονικής και της Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών

□ «Ζωντανή Βιβλιοθήκη» (22 Σεπτεμβρίου 2012)

Από τον Οκτώβριο 2009 μια ομάδα από εθελοντές ξεκίνησε στην Ελλάδα την πρωτοβουλία «Ζωντανή Βιβλιοθήκη», σε συνεργασία με το αντίστοιχο παγκόσμιο δίκτυο Ζωντανών Βιβλιοθηκών με έδρα τη Δανία, από όπου και ξεκίνησε αυτή η πρωτοβουλία πριν από 10 χρόνια περίπου. Πρόκειται για ένα είδος κινητής βιβλιοθήκης, που δεν δανείζει χάρτινα βιβλία, αλλά εθελοντές συνανθρώπους μας οι οποίοι έχουν διάθεση να μοιραστούν τις ιστορίες τους και τις εμπειρίες τους, με στόχο να καταπολεμήσουν τις προκαταλήψεις και να ενισχύσουν την προώθηση της ποικιλομορφίας.

□ Προβολές των ντοκιμαντέρ της Μαρίας Ηλιού, *Σμύρνη: Η καταστροφή μιας κοσμοπολίτικης πόλης 1900-1922* και *Διωγμός και Ανταλλαγή Πληθυσμών, Τουρκία-Ελλάδα 1922-1924* (23 Σεπτεμβρίου - 14 Οκτωβρίου 2012)

Η σκηνοθέτις Μαρία Ηλιού και ο ιστορικός Αλέξανδρος Κιτρορέφ παρουσίασαν, στις ταινίες αυτές, άγνωστο οπτικό υλικό για τη Σμύρνη και την καταστροφή της από αρχεία της Αμερικής και της Ευρώπης, καθώς και μια νέα οπτική σε σχέση με τον Διωγμό και την Ανταλλαγή των πληθυσμών.

□ TedxAcademy 2012, *Greece on the journey* (25 Σεπτεμβρίου 2012)

Το TedxAcademy άνοιξε τη συζήτηση για ένα επίκαιρο θέμα: το ταξίδι που πρέπει να ξεκινήσει άμεσα η Ελλάδα για να περάσει στην αντίπερα όχθη. Ένα ταξίδι ανάμεσα σε ριζικές αλλαγές για να καταφέρουμε να βγούμε από την οικονομική, πολιτική, ηθική, πνευματική, κοινωνική, ακόμα και προσωπική κρίση. Με μια σειρά από εισηγήσεις κορυφαίων ομιλητών από την Ελλάδα και το εξωτερικό, το τρίτο ετήσιο TEDxAcademy επιχείρησε να προσδιορίσει τις αλλαγές που πρέπει να πραγματοποιηθούν προκειμένου να αλλάξει το τοπίο στην Ελλάδα.

Διοργάνωση: TedxAcademy

□ *Δώστε και εσείς τον παλμό!* Τρεις ξεχωριστές συναυλίες (2-4 Οκτωβρίου 2012)

Στο πλαίσιο του Προγράμματος Στήριξης του Μουσείου Μπενάκη διοργανώθηκαν τρεις ξεχωριστές συναυλίες με τη Νατάσσα Μποφίλιου, τον Γιάννη Κότσιρα και τον Διονύση Σαββόπουλο. Το κόστος της εκδήλωσης καλύφθηκε εξ ολοκλήρου από την Groupama Φοίνιξ Ασφαλιστική, ενώ τον καλλιτεχνικό σχεδιασμό και την παραγωγή ανέλαβε η εταιρία Solist invent experiences. Τα έσοδα των συναυλιών διατέθηκαν στο Μουσείο Μπενάκη.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, με την υποστήριξη της Groupama Φοίνιξ Ασφαλιστική και τον καλλιτεχνικό σχεδιασμό/παραγωγή της Solist invent experiences

□ *Ένα Τοτέμ από τον μακρινό Καναδά στο Μουσείο Μπενάκη* (4-27 Οκτωβρίου 2012)

Στο πλαίσιο των 70 χρόνων διπλωματικών σχέσεων ανάμεσα στην Ελλάδα και τον Καναδά, το Μουσείο Μπενάκη και η Πρεσβεία του Καναδά προσκάλεσαν τους επισκέπτες να βιώσουν την παραδοσιακή τέχνη των “Πρώτων Εθνών” του Καναδά. Επρόκειτο για την παρουσίαση ενός

Τοτέμ δημιουργίας του Chief Tony Hunt, φύλαρχου των KwaGulth, το οποίο προσφέρθηκε στην Πρεσβεία του Καναδά τη δεκαετία του '70. Τον Οκτώβριο του 2012, το Τοτέμ βρισκόταν στο μουσείο, όπου για έναν μήνα συντηρήθηκε από τον Καναδό συντηρητή Andrew Todd. Στο διάστημα αυτό, ο χώρος ήταν επισκέψιμος και ο συντηρητής εξηγούσε στο κοινό τις εργασίες που πραγματοποιούσε και τον πολιτισμό των πρώτων κατοίκων της Δυτικής Ακτής του Καναδά.
Διοργάνωση: Καναδική Πρεσβεία σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη

□ Παρουσίαση της έκδοσης *Δημήτρης Μανίκας, Αρχιτεκτονική 1968-2012* (19 Οκτωβρίου 2012)

Για το βιβλίο μίλησαν οι Ανδρέας Γιακουμακάτος, Δημήτρης Μανίκας, Γιώργος Πανέτσος και Κωνσταντίνος Πατέτσος. Προλόγισε η Μάρω Καρδαμίτση-Αδάμη.
Διοργάνωση: Εκδόσεις Καπόν και Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη

□ Κύκλος διαλέξεων «Πόλη Ευρώπη. Ισπανοί αρχιτέκτονες στην Αθήνα» (31 Οκτωβρίου και 5 Δεκεμβρίου 2012, 23 Ιανουαρίου, 20 Φεβρουαρίου και 20 Μαρτίου 2013)

Οι αρχιτέκτονες και τα γραφεία που προσκλήθηκαν στον κύκλο αυτό, οι Miralles-Tagliabue, Cruz y Ortiz, Alberto Campo Baeza, Juan Navarro Baldeweg και Nieto-Sobejano, αποτελούν ενδεικτικά παραδείγματα τόσο της αρχιτεκτονικής που εισάγει ένα γόνιμο διάλογο με τον περίγυρό της, όσο και της διεθνούς αναγνώρισης που χαίρει η ισπανική αρχιτεκτονική τις τελευταίες δεκαετίες. Συντονιστές: Pablo Berzal (αρχιτέκτονας) και Μιλτιάδης Τζιτζιάς (καθηγητής ΕΜΠ).

Διοργάνωση: Πρεσβεία της Ισπανίας, Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, Μουσείο Μπενάκη

□ *3ο Πανελλήνιο Συνέδριο Αναστηλώσεων* (1-3 Νοεμβρίου 2012)

Η πανελλήνια επιστημονική εταιρεία ΕΤΕΠΑΜ (Εταιρεία Έρευνας και Προώθησης της Επιστημονικής Αναστήλωσης Μνημείων), με έδρα τη Θεσσαλονίκη, ιδρύθηκε το 2004 με σκοπό την προώθηση και εδραίωση της ιδέας ότι η αναστήλωση και αξιοποίηση των μνημείων διενεργείται μέσα σε ένα ιδιαίτερο πλαίσιο αρχών και τεχνικών για τη διάσωση της αυθεντικότητας και της δομικής συγκρότησης του ιστορικού κτίσματος και την παράλληλη διαφύλαξη και ανάδειξη των αξιών του. Στο πλαίσιο αυτό προωθεί την ανάπτυξη του επιστημονικού διαλόγου πάνω σε θέματα φιλοσοφίας των επεμβάσεων, όσο και τεχνολογικής έρευνας.
Με την ευγενική υποστήριξη του Μουσείου Μπενάκη

□ Συναυλία Συμφωνικής Ορχήστρας Δήμου Αθηναίων (5 Νοεμβρίου 2012)

Στην εκδήλωση, που πραγματοποιήθηκε για τη στήριξη των παροχών Υγείας της Τήνου, ερμηνεύθηκαν τα έργα «Βαλς των λουλουδιών» από τη *Λίμνη των Κύκνων* του Pyotr Ilyich Tchaikowsky, *Κάρμεν* του Pablo de Sarasate, πάνω σε θέματα από την ομώνυμη όπερα του Bizet, *Kaiserwalzer* του Johann Strauss II, *Introduction and Rondo Capriccioso*, έργο 28, για βιολί και ορχήστρα του Camille Saint-Saëns, «Βαλς αρ. 2» από τη 2η Τζαζ-Σουίτα του Dmitri Shostakovitch, αλλά και τραγούδια, όπως το παραδοσιακό μεξικάνικο «Cielito lindo» ή το «Por una cabeza» του Carlos Gardel.
Μουσική διεύθυνση: Νικόλαος Χαλιάσας. Συμμετείχαν φιλικά, ως σολίστ, ο κορυφαίος βιολονίστας της Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών, Απόλλων Γραμματικόπουλος, ο βιρτουόζος Γάλλος σαξοφωνίστας Clément Himbert και ο τενόρος Πάνος Λαζαράτος.

Διοργάνωση: Σωματείο «Οι Φίλοι της Τήνου» σε συνεργασία με τον Οργανισμό Πολιτισμού, Αθλητισμού

και Νεολαίας του Δήμου Αθηναίων και με την υποστήριξη του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών
Υπό την αιγίδα του Δήμου Τήνου

□ Ημερίδα *Το Επιχειρηματικό Μουσείο. Στρατηγικές και μοντέλα ανάπτυξης και χρηματοδότησης μη κερδοσκοπικών οργανισμών* (8 Νοεμβρίου 2012)

Η ημερίδα αφορούσε στη σύνδεση των πολιτιστικών οργανισμών με καινούργιες κατηγορίες κοινού (διαφορετικοί πολιτισμοί και εθνότητες, διαφορετικές ηλικίες ή κοινότητες κ.ά.) μέσα από τη χρήση καινοτόμων προϊόντων για την επικοινωνιακή τους στρατηγική. Στόχος της επιστημονικής αυτής της συνάντησης ήταν η ανταλλαγή απόψεων σε δύο κρίσιμους τομείς ενδιαφέροντος της μουσειακής κοινότητας: τις στρατηγικές ανάπτυξης και αποτελεσματικής προώθησης των προγραμμάτων, για την ανεύρεση νέων πηγών χρηματοδότησης ώστε τα μουσεία και οι πολιτιστικοί οργανισμοί γενικότερα να εξασφαλίσουν την οικονομική τους αυτάρκεια και βιωσιμότητα. Μίλησαν οι: Ryan French (Διευθυντής Μάρκετινγκ και Δημοσίων Σχέσεων του Walker Art Center), James R. Hackney (Ειδικός Χορηγιών για Μουσεία της εταιρείας συμβούλων Alexander Haas) και Marianne Rance (Υπεύθυνη Εταιρικών Σχέσεων του London Science Museum).
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, σε συνεργασία με την Πρεσβεία των Η.Π.Α. και το Βρετανικό Συμβούλιο

□ Συνέδριο *Νικηφόρος Βρεττάκος. Ποίηση και Ιστορία* (9-10 Νοεμβρίου 2012)

Στο συνέδριο, που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο των εκδηλώσεων για το Έτος Νικηφόρου Βρεττάκου, συμμετείχαν οι Γιώργος Ανδρειωμένος (καθηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου), Δημήτρης Βλαχοδήμος (φιλόλογος), Κώστας Βρεττάκος (σκηνοθέτης, συγγραφέας),

Αγγέλα Γιώτη (φιλόλογος, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών του Freie Universität του Βερολίνου), Κωστής Δανόπουλος (διδάκτωρ Νεοελληνικής Φιλολογίας), Αλέξης Ζήρας (κριτικός, πρόεδρος της Εταιρείας Συγγραφέων), Γεωργία Κακούρου-Χρόνη (διδάκτωρ Φιλοσοφίας, Εθνική Πινακοθήκη / Παράρτημα Σπάρτης), Δημήτρης Κόκορης (διδάκτωρ Φιλολογίας, Ειδικός Επιστήμονας του Τμήματος Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής ΑΠΘ), Νταϊήβιντ Κόνολι (καθηγητής Μεταφρασεολογίας ΑΠΘ), Αθηνά Κωστάκη-Βεζύρογλου (φιλόλογος), Δώρα Μέντη (διδάκτωρ Νεοελληνικής Φιλολογίας), Χριστίνα Ντουσιά (αναπληρώτρια καθηγήτρια Νεοελληνικής φιλολογίας ΕΚΠΑ), Γιάννης Παπαθεοδώρου (επίκουρος καθηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων), Τίτος Πατρίκιος (ποιητής), Vincenzo Rotolo (Πρόεδρος του Σικελικού Ινστιτούτου Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών), Bruno Lavagnini (τ. καθηγητής Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας του Πανεπιστημίου του Παλέρμο), Βασίλης Ρουβάλης (ποιητής), Ελένη Τζινιέρη-Τζανατάκου (διευθύντρια Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Σπάρτης-Υπεύθυνη του Αρχείου Νικηφόρου Βρεττάκου), Λίζυ Τσιριμώκου (καθηγήτρια στον Τομέα Μεσαιωνικής και Νέας Ελληνικής Φιλολογίας ΑΠΘ), Έλλη Φιλοκύπρου (επίκουρη καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας του Τμήματος Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης του Πανεπιστημίου Αθηνών), Βαγγέλης Χατζηβασιλείου (κριτικός λογοτεχνίας). Παράλληλα, οργανώθηκε συζήτηση με θέμα «Μαρτυρίες για τον Νικηφόρο Βρεττάκο» και προβλήθηκε η ταινία της Αθανασίας Δρακοπούλου, *Περιουσιακά στοιχεία*.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, Εθνικό Κέντρο Βιβλίου

□ Συζήτηση για το έργο του Βάλια Σεμερτζίδα (11 Νοεμβρίου 2012)

Στην εκδήλωση, που πραγματο-

ποιήθηκε στο πλαίσιο της έκθεσης του Σεμερτζίδα και των συνοδευτικών της εκδόσεων, συμμετείχαν οι: Νίκος Δασκαλοθανάσης (αναπληρωτής καθηγητής Ιστορίας της Μοντέρνας και Σύγχρονης Τέχνης στο Τμήμα Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης της ΑΣΚΤ), Τζούλια Δημακοπούλου (διευθύντρια του Ινστιτούτου Σύγχρονης Ελληνικής Τέχνης), Ευγένιος Ματιθιόπουλος (αναπληρωτής καθηγητής Ιστορίας της Τέχνης στο Πανεπιστήμιο Κρήτης), Έφη Στρούζα (ιστορικός και κριτικός τέχνης), Νίκος Χατζηνικολάου (ομότιμος καθηγητής Ιστορίας της Τέχνης στο Πανεπιστήμιο Κρήτης). Συντονιστής της συζήτησης ήταν ο Δημήτρης Αρβανιτάκης (υπεύθυνος Εκδόσεων Μουσείου Μπενάκη). Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, Εταιρία Ελλήνων Ιστορικών Τέχνης (A.I.C.A. Hellas)

□ Από απλούς φωτογράφους σε απλούς αγοραστές

Συνεργασία Πωλητηρίου Μουσείου Μπενάκη και Φωτογραφικού Κύκλου (15 Νοεμβρίου 2012)

Στην εκδήλωση ο Πλάτων Ριβέλλης παρουσίασε τη νέα συνεργασία του Πωλητηρίου του Μουσείου Μπενάκη με τον Φωτογραφικό Κύκλο, που σκοπό έχει τη διάδοση και την πώληση καλλιτεχνικών φωτογραφιών. Δεδομένου ότι η πώληση των φωτογραφιών, μέχρι σήμερα, κινείται μέσα σε συγκεκριμένα όρια και ακολουθεί μια καθιερωμένη πρακτική, η συνεργασία των δύο φορέων επιδίωκε να διατεθεί το έργο αξιόλογων φωτογράφων στο ευρύτερο κοινό, το οποίο δαπανώντας ένα προσιτό τίμημα θα ήθελε να αποκτήσει μια πρωτότυπη φωτογραφία, χωρίς περαιτέρω επενδυτικές φιλοδοξίες.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη - Πωλητήριο, Φωτογραφικός Κύκλος

□ Προβολή ντοκιμαντέρ του Βασίλη Λουλέ, *Φιλιά εις τα παιδιά* (25 Νοεμβρίου 2012)

Η πολυβραβευμένη ταινία παρακολουθεί, από την παιδική ηλικία μέχρι σήμερα, πέντε μικρά εβραϊόπουλα στην Ελλάδα της γερμανικής Κατοχής, που σώθηκαν κρυμμένα σε σπίτια χριστιανών. Παράλληλα, σκιαγραφεί τη ζωή των εβραϊκών κοινοτήτων της Ελλάδας πριν από τον πόλεμο και αποκαλύπτει σπάνιες εικόνες της κατεχόμενης Αθήνας και Θεσσαλονίκης, από κινηματογραφικά αρχεία, ερασιτεχνικές ταινίες Γερμανών στρατιωτών και παράνομες λήψεις Ελλήνων πατριωτών. Διοργάνωση: Εβραϊκό Μουσείο της Ελλάδος, Μουσείο Μπενάκη

□ Εκδήλωση *Aids και Προκατάληψη* (1 Δεκεμβρίου 2012)

Στην εκδήλωση, που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας κατά του Aids, προβλήθηκε η βραβευμένη ταινία *Φιλαδέλφεια* (1993) του Jonathan Demme. Χαιρετισμό απηύθυναν ο Γ. Καμίνης, Δήμαρχος Αθηναίων, και η Π. Γιαννοπούλου, Αντιδήμαρχος Κοινωνικής Πολιτικής & Αλληλεγγύης του Δήμου Αθηναίων. Συμμετείχαν οι: Μένη Μαλλιώρα (αναπληρώτρια καθηγήτρια Ψυχιατρικής ΕΚΠΑ, Πρόεδρος του ΟΚΑΝΑ), Παναγιώτης Δαμάσκος (κοινωνιολόγος, Διευθυντής της Κοινωνικής Υπηρεσίας του ΚΕΕ ΛΠΝΟ), Νίκος Δέδες (Πρόεδρος της ΜΚΟ «Θετική Φωνή»), Μαρία Κουλεντιανού (Υπεύθυνη Ψυχολογικής Υπηρεσίας & Εθελοντικών Υπηρεσιών της ΜΚΟ «Κέντρο Ζωής»), Νίκη Βουδούρη (Υπεύθυνη Ιατρικού Τμήματος της ΜΚΟ «PRAKSIS»), Τασούλα Γουρουντή (κοινωνική ανθρωπολόγος, MSC, Στέλεχος του Κέντρου Πρόληψης των Εξαρτήσεων & Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας «Αθηνά Υγεία»). Συντονιστής: Φίλιππος Δραγούμης, πρόεδρος Κέντρου Πρόληψης των Εξαρτήσεων & Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας «Αθηνά Υγεία».

Διοργάνωση: Κέντρο Πρόληψης των Εξαρτήσεων & Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας «Αθηνά

Από την εκδήλωση για τον Θόδωρο Αγγελόπουλο (27 Απριλίου 2012).

Υγεία» του Δήμου Αθηναίων

□ Ανοιχτή συζήτηση με θέμα *Κριτικές αστικές μεταλλάξεις. Αρχιτεκτονικές Προοπτικές σε περιόδους κρίσης* (14 Δεκεμβρίου 2012)

Στη συζήτηση, που οργανώθηκε με αφορμή την *7η Μπιενάλε Νέων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων*, συμμετείχαν ο Ηλίας Κωνσταντόπουλος, Πρόεδρος του Ε.Ι.Α., ο Chris Luth, επιμελητής διεθνών έργων του ΝΑι, ο Jos de Krieger, ο Oliver Thill και οι καθηγητές Γιώργος Πρεβελάκης, Παναγιώτης Τουρνικιώτης και Πάνος Δραγώνας.
Διοργάνωση: Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, Μουσείο Μπενάκη, Ολλανδικό Αρχιτεκτονικό Ινστιτούτο, Πρεσβεία της Ολλανδίας

□ SWEET XIArchitecture WORKSHOP *ADVANCED ARCHITECTURAL DESIGN* (17-23 Δεκεμβρίου 2012)

Το επταήμερο αυτό σεμινάριο, που επιμελήθηκαν οι Erick Carcamo και Νεφέλη Χατζημηνά, ιδρυτές του ΧΙΑ, εισήγαγε τους συμμετέχοντες σε επίκαιρες συζητήσεις επεξεργασίας της “Μορφής” στην αρχιτεκτονική και στην τέχνη γενικότερα, μέσω ειδικευμένης τεχνικής σχεδια-

σμού και παραγωγής.

Με την ευγενική υποστήριξη του Μουσείου Μπενάκη, του Ελληνικού Ινστιτούτου Αρχιτεκτονικής και της Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών

ΜΟΥΣΕΙΟ ΙΣΛΑΜΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

□ Παρουσίαση του λευκώματος *Χρόνος και Τόπος. Είκοσι δύο ποιήματα Κ.Π.Καβάφη - Δώδεκα εικόνες του Χ.Ι. Ξένου* (16 Φεβρουαρίου 2011)

Το λεύκωμα συνόδευε την ομότιτλη έκθεση. Ο Χάρης Ξένος επέλεξε 22 ποιήματα του Κωνσταντίνου Καβάφη για να δημιουργήσει αυτή τη στοιχειοθετημένη στο χέρι έκδοση, που είναι αφιερωμένη στον μεγάλο Αλεξανδρινό ποιητή.
Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, Εκδόσεις ΔΙΑΤΩΝ

□ Ομιλίες στο πλαίσιο της έκθεσης, *Εβλιγιά Τσελεμπί: Το Βιβλίο των Ταξιδιών* (4 Απριλίου και 10 Μαΐου 2011)

Την έκθεση εμπλούτισαν οι ομιλίες του Ηλία Κολοβού, επίκουρου καθηγητή της Οθωμανικής Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, με θέμα «Ο Εβλιγιά Τσελεμπί: περι-

ηγητής του οθωμανικού κόσμου» και της Caroline Finkel, ιστορικού και συγγραφέα, με τίτλο «On the trail of Evliya Çelebi: an Anatolian adventure».

Διοργάνωση: Βρετανικό Συμβούλιο, Μουσείο Μπενάκη

□ Ομιλία γύρω από την αποκατάσταση των ιστορικών κήπων του Τατοΐου (19 Μαΐου 2011)

Το θέμα προσέγγισαν οι επιστήμονες Μαρία Παπαφωτίου, αναπληρώτρια καθηγήτρια του Γεωπονικού Πανεπιστημίου και διευθυντήρια του εργαστηρίου ανθοκομίας, και Ηλέκτρα Κανέλλου, γεωπόνος Μ.Δ.Ε. Αρχιτεκτονικής Τοπίου.
Υπό την αιγίδα του ΥΠΠΟΤ

□ Εκδήλωση χορού *On Ice* (25 Μαΐου 2011)

Πάνω σε ένα κομμάτι πάγου, τοποθετημένο σε μεταλλική βάση, δύο ερμηνευτές—ένας άνδρας και μια γυναίκα— αφηγήθηκαν την ιστορία του “κοινωνικού” τους φύλου και τους ρόλους που έχουν υιοθετήσει κατά την εξέλιξη των πολιτισμών του ανθρώπινου γένους. Η παράσταση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του 10ου Φεστιβάλ Χορού του Σωματίου Ελλήνων Χορογράφων Διοργάνωση: Σωματείο Ελλήνων Χορογράφων, με την υποστήριξη του ΥΠΠΟΤ, του Ελληνικού Τμήματος του Διεθνούς Συμβουλίου Χορού CID UNESCO, των Μουσείων Ακρόπολης και Μπενάκη, του Προγράμματος ATHENS EVERY WEEK και με τη συμμετοχή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής

□ Βραδιές αφήγησης: *Σεντέφια και Κοράλλια* (23-25 Ιουνίου 2011)

Στο πλαίσιο της έκθεσης *Εβλιγιά Τσελεμπί: Το βιβλίο των ταξιδιών* η Σάσα Βούλγαρη, με τη συνοδεία του μουσικού Γιώργου Κατσάνου, καθοδήγησε το κοινό, στην ταρατάσα του Μουσείου Ισλαμικής Τέχνης, σε μια αφηγηματική περιπλάνηση σε ιστο-

ρίες, μύθους και θρύλους από την παγκόσμια προφορική παράδοση, σε επώνυμα λογοτεχνικά κείμενα και ποιήματα από όλο τον κόσμο, σε τραγούδια που ιστορούν ταξίδια, καθώς και σε αφηγήματα δημιουργημένα από την ίδια ειδικά για το συγκεκριμένο πρόγραμμα.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ Ομιλία του Ilber Ortayli
(27 Ιουνίου 2011)

Ο διευθυντής του Μουσείου Τορκαρί και καθηγητής στα Πανεπιστήμια Γαλατασαράι της Κωνσταντινούπολης και Μπιλκέντ της Άγκυρας μίλησε με θέμα «The History Proofed by the Objects in TorKarı Palace».

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, με την υποστήριξη της Πρεσβείας της Τουρκίας

□ Ημερίδα *Από τη Νουβία στο Σουδάν* (3 Δεκεμβρίου 2011)

Η ημερίδα, που οργανώθηκε στο πλαίσιο της ομότιτλης έκθεσης, είχε στόχο την ενημέρωση του ελληνικού κοινού γύρω από τον ισλαμικό πολιτισμό και την αρχαιολογία στο Σουδάν και τη Νουβία. Την ημερίδα άνοιξε η ομιλία «Thinking about the Archaeology of Islam in Sub-Saharan

Africa» του Timothy Insoll, καθηγητή αρχαιολογίας στο πανεπιστήμιο του Manchester και ειδικού στην αρχαιολογία του ισλάμ και της Αφρικής. Ακολούθησαν οι ομιλίες των αρχαιολόγων και επιμελητών της έκθεσης Henriette Hafsaas-Tsakos και Αλέξανδρου Τσάκου, οι οποίες επικεντρώθηκαν, αντίστοιχα, σε ηθικά ζητήματα της σωστικής αρχαιολογίας στο Σουδάν και στη χρήση της ελληνικής γλώσσας στη μεσαιωνική Νουβία.

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ Ομιλία του Γιάννη Σπυρόπουλου
(19 Απριλίου 2012)

Ο υποψήφιος διδάκτορας του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης μίλησε με θέμα «Οι γενίτσαροι και η μουσουλμανική κοινότητα της Κρήτης».

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

□ Μουσική βραδιά με τη Lamia Bedioui (26 Απριλίου 2012)

Η Lamia Bedioui και οι συνεργάτες της Νεκτάριος Σταματέλος (μουσικό όργανο νέυ) και Νίκος Σουλιώτης (κρουστά) παρουσίασαν ένα πρόγραμμα αφιερωμένο στα θρησκευτικά λαϊκά τραγούδια και τους ύμνους

από τη λατρευτική κληρονομιά του αραβικού κόσμου και τη μυστικιστική παράδοση του ισλάμ, δηλαδή τον σουφισμό, καθώς και στα τραγούδια και τους ύμνους των αραβόφωνων χριστιανών. Ανάμεσα στα τραγούδια διαβάστηκαν αντιπροσωπευτικά ποιήματα ποιητών σούφι, επιλεγμένα από την κλασική αραβική παράδοση.

□ *Όταν η ινδική μουσική συναντά τα ρεμπέτικα τραγούδια*

Μουσικές βραδιές του μουσικού συγκροτήματος ΙΧΩΡ
(16 Νοεμβρίου και 2 Δεκεμβρίου 2012)

Δύο βραδιές με παλαιά ρεμπέτικα τραγούδια χρωματισμένα από τις μελωδίες και τους ήχους του σιτάρ. Ο συνδυασμός αποκάλυψε τη συγγένεια δύο μακρινών μουσικών πολιτισμών. Το πρόγραμμα εμπλουτίστηκε από συνθέσεις και τραγούδια σε στίχους και μουσική του Δημήτρη Ρουμελιώτη και μελοποιημένη ποίηση του Νικηφόρου Βρεττάκου με επιρροές από την ινδική μουσική. Συντελεστές: Δημήτρης Ρουμελιώτης (σιτάρ και τραγούδι), Γιώργος Μυλωνάς (βιολί και τζουράς), Νίκος Σουλιώτης (κρουστά).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη

Ε. ΑΥΤΟΝΟΜΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΚΔΟΣΕΙΣ

- ❑ *Μουσείο Μπενάκη* 9, 2009 (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2011, έκδοση: ελληνική/αγγλική/γαλλική, ISSN 1109-4109).
- ❑ Ε. Κριαράς, *Γράμματα ξένων μελετητών και άλλων λογίων*, τόμ. Β' (1936-1996) (= Βιβλιοθήκη του Μουσείου Μπενάκη, Σειρά: Νεοελληνική Φιλολογία, αρ. 8, Αθήνα 2011, ISBN 978-960-476-093-0, ISSN 1790-7578).
- ❑ *Για τον Edmund Keeley* (= συλλογικό έργο, Βιβλιοθήκη του Μουσείου Μπενάκη, Σειρά: Τιμής ένεκεν, αρ. 3, Αθήνα 2011, ISBN 978-960-476-094-7, ISSN 1790-7578).
- ❑ Γ. Σιοιλιάνος, *Για τη μουσική* (εκδοτική φροντίδα: Ε. Γιωτοπούλου-Σιοιλιάνου, εκδ. Μουσείο Μπενάκη – Κέντρο Ελληνικής Μουσικής, Σειρά: Μελέτες για την τέχνη, αρ. 3, Αθήνα 2011, ISBN 978-960-097-8, 978-960-93-3233-0, ISSN 1790-7578).
- ❑ Μ. Δημητριάδου (επιμ.), *«Αρχείο Αγώνος» 1806-1832. Από τα Ιστορικά Αρχεία του Μουσείου Μπενάκη. Επιτομές εγγράφων*, τόμ. 1 (= Βιβλιοθήκη του Μουσείου Μπενάκη, Σειρά: Ιστορικά Αρχεία, αρ. 1, Αθήνα 2011, ISBN 978-960-476-101-2, ISSN 1790-7578).
- ❑ Φ. Μαυρικού, *Πάνος Αραβαντινός* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2011, ISBN 978-960-476-080-0).
- ❑ Χ. Λούκος (επιμ.), *Το ανέκδοτο ημερολόγιο του Αλέξανδρου Μαυροκορδάτου. Μόναχο – Βερολίνο (1834-1837)* (εκδ. Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων για τον Πολιτισμό και τη Δημοκρατία – Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2011, ISBN 978-960-476-091-6, 978-960-6757-49-5).
- ❑ Κ.-Χ. Βαλκανά, *Νίκος Χατζηκυριάκος-Γκίκας. Το ζωγραφικό του έργο* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2011, ISBN 978-960-476-099-2).
- ❑ Ε. Αράπογλου, *Κριεζάτου 3. Το σπίτι, το εργαστήρι και η Πινακοθήκη του Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2011, ISBN 978-960-476-100-5).
- ❑ Ε. Αραπογλου, *3 Kriezotou street. Nikos Hadjikiiriakos-Ghika: His Home, Studio and Gallery* (Benaki Museum, Athens 2011, ISBN 978-960-476-102-9).
- ❑ Α. Δεληβορριάς – Γ. Δεσπίνης – Α. Ζαρκάδας (επιμ.), ΕΠΑΙΝΟΣ Luigi Beschi (= *Μουσείο Μπενάκη*, 7ο παράρτημα, εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2011, ISSN 1109-4109, ISBN 978-960-476-106-7).
- ❑ Α. Καστρινάκη – Α. Πολίτης – Δ. Τζιόβας (επιμ.), *Για μια ιστορία της ελληνικής λογοτεχνίας του εικοστού αιώνα. Προτάσεις ανασυγκρότησης, θέματα και ρεύματα* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη – Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2012, ISBN 978-960-476-119-7, 978-960-524-384-5).
- ❑ Δ. Αρβαντάκης, *Απολογία της αυτοκτονίας. Ένα «αφελές» κείμενο του Ανδρέα Κάλβου* (= Βιβλιοθήκη του Μουσείου Μπενάκη, Σειρά: Νεοελληνική Φιλολογία, αρ. 9, Αθήνα 2012, ISBN 978-960-476-106-7, ISSN 1790-7578).
- ❑ Γ. Παπούλιας, *Κείμενα διπλωματίας και πολιτικής* (= Βιβλιοθήκη του Μουσείου Μπενάκη, Σειρά: Μαρτυρίες, αρ. 3, Αθήνα 2012, ISBN 978-960-476-109-8, ISSN 1790-7578).
- ❑ Π. Πολέμη – Α. Μυλωνοπούλου – Ε. Ριζάκη (επιμ.), *Φίλιππον Ηλιού Κατάλοιπα, «Ελληνική Βιβλιογραφία του 19ου αιώνα, Βιβλία-Φυλλάδια, τόμ.»*, ' , εκδ., Μουσείο Μπενάκη – Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 2012, ISBN 978-960-250-479-6).
- ❑ Ν. Χατζηνικολάου (επιμ.), *Βάλιας Σεμεριτζίδης, Συνομιλίες με τον Χρήστο Αλεξίου* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2012, ISBN 978-960-476-118-01).
- ❑ *Ελευθέριος Βενιζέλος και πολιτιστική πολιτική. Πρακτικά Συμποσίου* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη – Εθνικό Ίδρυμα «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», Αθήνα – Χανιά 2012, ISBN 978-960-476-115-9, 978-960-9419-03-1).